

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΔΕΚΑΓΕΝΟΗΜΕΡΟΝ ΓΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1900

31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1910

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. Χ. ΜΠΟΥΤΟΥΡΑ

Περί τῶν παύρων καὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτῶν.

Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ, καθηγητοῦ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου

Τὸ πρῶτον περὶ ταχυδρομείων ἑλληνικ. διάταγμα.

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Ὅμιλίες μὲ τὸν ἑαυτό μου, συνέχεια.

Ρ.

Τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον Βόλου.

ΠΕΡΙΚΛΗ ΠΡΩΤΟΚΑΡΑΒΟΥ

Οἱ θεοὶ ἀνὰ τὰς θαλάσσας.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

Τὸ Φεγγαρόχορτο. — Παναγία ἡ Μαντηλοῦσα, ποιήματα.

ΑΛΦΡΕΔΟΥ ΜΗΙΝΕ

Αἱ σημεριναὶ ἰδέαι διὰ τὰ παιδιά.

ΚΑΜΙΛΑ ΜΩΚΛΑΙΡ

Τὸ πιάνο καὶ τὸ βιολί.

ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ

Αἱ μυθιστορικαὶ περιπέτειαι τοῦ Ἀνδρονίκου Κομνηνοῦ, συνέχεια.

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ :

Ι. Φινό — Ἡ ἐπιστήμη τῆς εὐτυχίας.

— Ἡ συνέχεια τῶν Περιεχομένων εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ: Δι' ἓν ἔτος Δρ.-Φρ. 25. — Δι' ἑξ. μῆνας Δρ.-Φρ. 12,50.

ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ: Δρ.-Φρ. 2 κατὰ μῆνα. Ἡ πρώτη δόσις Δρ.-Φρ. 3.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΔΙΚΗ } Δι' ἓν ἔτος Δρ.-Φρ. 10. — Δι' ἑξ. μῆνας Δρ.-Φρ. 5.
διὰ τοὺς διδασκάλους } ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ Δρ.-Φρ. 1 κατὰ μῆνα.
καὶ τοὺς σπουδαστάς }

Αἱ ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΤΗΝ 15 ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΟΝΟΝΤΑΙ

ΤΑ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ» ἐκδίδονται τὴν 15 καὶ 30 ἐκάστου μηνός.

Ἡ ἑκάστην ἔτος ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 τόμους: ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου καὶ ἀπὸ 15 Ἀπριλίου. Τὸ τμήμα τῆς ἐγγραφῆς ἀποστέλλεται διὰ ταχυδρομ. ἢ τραπεζῆς ἐπιταγῆς πρὸς τὸν κ. Κίμωνα Μιχαηλίδην, διευθυντὴν «Παναθηναίων» Ἀθήνας.

Ἀθῆναι, ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35

Ἡ ἑκάστην Τεῦχος Δραχ. 1

ΔΟΗΝΑΙ
ΕΤΟΣ ΙΑ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ο Γκαίτε εις την Βενετίαν. — Νέον μανιφέστον τῶν μελλοντιστῶν. — Ειδήσεις περὶ Σαίπηρ. — Τυχοδιώκται. — Ο Ουίλιαμ Τζαίμς περὶ τοῦ πολέμου. — Τὸ δημοτικὸν σχολεῖον. — Ο κ. Μπενάκης διὰ τὴν Γεωργικὴν Σχολήν. — Ἐνα ἀστεῖον σοσιαλιστικόν. — Προτομή τοῦ Σολωμοῦ. — Ὀλιγόστιχα. — Νεαὶ ἐκδόσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ γέφυρα Βατερλώ, Λονδῖνον, ὑπὸ Κλώντ Μονέ, ἐκτὸς τοῦ κεμένου. — Τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον Βόλου, 3 εἰκόνες. — Παληοασπρίτσα, Κέρκυρα. — Πᾶς τῆς Ἀμπελας, Θεσσαλία. — Γέφυραι Ἀσωποῦ καὶ Μπράλου, Θεσσαλία. — Εἰκόνες ἀπὸ τὴν Μαδαγασκάρην. — Καμίλλη, ὑπὸ Κλώντ Μονέ. — Γελοιογραφίαι.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Σμύρνην καὶ ὅλην τὴν Μικρασίαν ὁ κ. **Νικόλαος Ρωσσίδης**, ἐν Σμύρνῃ.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος εἰς ὅλην τὴν Ρωσίαν ὁ κ. **Ἀναστάσιος Μάλτος**, Rue Pouschkin, N° 66, Ὁδησσός.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος I. ZEPBOY

Max Nordau

Μετ. Ν. Κουντουριώτην

Ψυχολογικὰ παράδοξα

Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον μέρος τῶν φιλοσοφικῶν ἀντιλήψεων τοῦ Νορντάου. Τοιμήρον εἰς φυσιολογικὰς ἀναλύσεις καὶ εἰς συμπεράσματα περὶ ἔρωτος, αἰσιοδοξίας καὶ ἀπαισιοδοξίας, περὶ προλήψεων ἠθικῆς καὶ ἀληθείας καὶ περὶ τοῦ ποῦ ἐγκτεται ἡ ἀλήθεια. Τὸ ἄδρον ὕψος καὶ ἡ ζωντανὴ διατύπωσις τοῦ Νορντάου ἀπεδόθησαν γλαφυρῶς καὶ με ἀκριβείαν ἀπὸ τὸν κ. Κουντουριώτην. Δρ. 3.

Friedrich Nietzsche

Μετάφρασις Ἰωάννου Ζερβού

Γνῶμαι καὶ περικοπαί.

Ἡ πρωτοτυπία τῆς σκέψεως, ὁ ἀτόλμος λυρισμός, ἡ ὀξεία φιλοσοφικὴ καὶ κοινωνιολογικὴ ἀντίληψις τοῦ ὑπερόχου συγγραφέως κρατοῦν ὑπὸ τὴν γοητείαν καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῶν σήμερον τὴν παγκόσμιον ἐκλεκτὴν φιλολογίαν. Καὶ μέχρι τῆς φιλοσοφίας ἀκόμη ἐφθασεν ὁ ἀντίπαλος τοῦ Νίτσε. Τὰ ἔργα τοῦ Νίτσε: «Ἡ Γέννησις τῆς Τραγωδίας», «Θεωρίαι ἀσκήχρονου», «Ἀνθρώπινα πράγματα, πολὺ ἀνθρώπινα», «Ἡμέρωμα», «Φαῖδρα Γνώσις», «Ζαρωτούστρας», «Ἀντίχριστος», «Ἴδε ὁ Ἀνθρώπος» κτλ. ἐκίμαιν κατάλληλιν, μεταφρασμένα εἰς κάθε φιλολογικὴν γλῶσσαν. Ἀπ' ὅλα αὐτὰ ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Παρισίοις Πανεπιστημίου Διχτεμπερξὲ ἐκίμαιν ἐκλογὴν, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ὁ κ. Ζερβός, ἀποδώσας εἰς τὴν γλῶσσάν μας ζωντανὰ τὸν δαιμόνιον συγγραφέα. Θαυμαστὴ βιογραφία καὶ ἀνάλυσις προτάσσεται τοῦ ἔργου. Δρ. 3.

Ossip Lourié

Μετ. Γεωργίου Βουτσινά

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Τολστόη.

Αἱ θρησκευτικαί, αἱ ἠθικαί, αἱ φιλοσοφικαὶ ἰδέαι, ποὺ ἀνέπτυξεν εἰς τα τόσα συγγράμματά του φιλοσοφίας, δογματικῆς, μυθιστορηματος, δράματος, διηγήματος ὁ διάσημος Τολστόη — ὁ Ρώσος ἐπαναστάτης φιλόσοφος, ὁ Νεο-χριστιανικός — εὐρίσκονται εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, συστηματικῶς ἀπὸ ἀξιοσημειωτοῦ συγγραφέα, τὸν κ. Ὀσσίπ-Λουριέ καὶ κατὰ μετάφρασιν τοῦ δοκιμοῦ δημοσιογράφου κ. Βουτσινά. Δρ. 3.

Louis Büchner

Μετ. Ἀν. Φαρακοπούλου

Δύναμις καὶ ὕλη.

Αἱ χημικαὶ καὶ βιολογικαὶ θεωρίαι τοῦ διασημοῦ Γερμανοῦ φυσιολόγου Μπύχνερ, τείνουσαι εἰς ὑποστήριξιν τῶν ὑλιστικῶν γνωμῶν, διστυποῦνται εἰς τὸ πολὺκροτον τοῦτο βιβλίον, ἄξιον μελέτης διὰ τὸν ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ χαρακτήρα ἀνεξαρτήτως γνωμῶν καὶ πεποιθήσεων. Δρ. 4.

Βράϊλα Ἀρμένη

Περὶ πρώτων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν

Ἡ φιλοσοφικὴ διδασκαλία τοῦ Βράϊλα περιλαμβάνεται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ποὺ ἀποτελεῖ συνάμα καὶ περίληψιν πολλῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων μεταφυσικῆς καὶ σαθαράς λογικῆς ἀπὸ Ἀριστοτέλους μέχρι Κάντ. Δρ. 3.

Léon Tolstoï

Μετ. Σ. Φαρακοπούλου

Τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς μας.

Εἶναι τὸ βιβλίον, ποὺ ἐξέδωκεν ὁ Τολστόη μετὰ τὸν Ρωσσοῦστικόν πόλεμον, φιλοσοφικὸς ἀντίπαλος τῶν διαθέσεων τῆς Ρωσσοῦστικῆς ψυχῆς, ἀναφερόμενον ὅμως εἰς γενικὴν θεωρίαν ἐφαρμοσίμων εἰς κάθε λαὸν καὶ εἰς κάθε κοινωνίαν. Ὁ ὑπέρμαχος τοῦ δικαίου, ὁ ἀπολογητὴς τῆς ἰσότητος, ὁ κήρυξ τῆς εἰρήνης Τολστόη μᾶς παρουσιάζει νέας ἀπόψεις μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Δρ. 1.50.

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

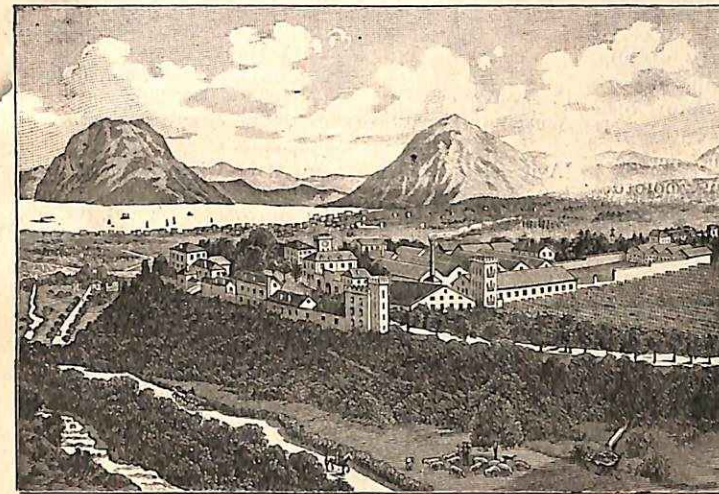
ΘΕΟΦ. Μ. ΧΑΛΚΩΜΑΤΑΣ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ

ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ Α.Β.Υ. ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

ΥΦΑΣΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 21^Α

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ
ΤΗΣ
ΑΥΛΗΣ ΤΗΣ Α.Β.Υ.
ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ
ΤΗΣ Α.Β.Υ.
ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΟΙΝΟΙ ΚΑΙ ΚΟΝΙΑΚ ΚΛΑΟΥΣ

Παρακαταθήκη οἴνων παλαιῶν ἄνω τῶν 5 ἐτῶν ἐπιδορπίων καὶ ἱαματικῶν

Μαυροδάφνη, Μαλβασία, Ἀχαιοὺς

ὡς καὶ ἐπιτραπεζίων οἴνων

Δεμέστιχα λευκὸς καὶ μέλας *Μορέα* καὶ *Καλάβρυτα*.

ΚΟΝΙΑΚ «Royal» τοῦ 1887.

- «Des Princes» τοῦ 1890.
- «Τῶν 2 Στεμμάτων» τοῦ 1895
- «Τοῦ Στέμματος» τοῦ 1900

Τιμολόγια ἀποστέλλονται παντὶ τῷ αἰτοῦντι.

ΧΡ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐν Πάτραις Οἰνοποιτικῆς Ἑταιρίας

«**Η ΑΧΑΪΑ**»,

ΑΘΗΝΑΙ.—Ὁδὸς Νίκης 1 καὶ ὁδὸς Πανεπιστημίου 52.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ

ΔΙΑ ΚΥΡΙΟΥΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΣ

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

ΡΑΦΕΙΑ

ΑΝΔΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΚΤΛ. ΚΤΛ.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΗΤΟΙ

ΑΠΟΙΚΙΑΚΑ ΕΔΩΔΙΜΑ ΠΟΤΑ ΚΛ.

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ

ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ — ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΠΩΛΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΠΟΛΙΤΑΣ—ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ

ΛΑΡΥΓΓΟ-ΩΤΟΛΟΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

8 — ΟΔΟΣ ΔΩΡΟΥ — 8

Ὁρᾷ ἐπισκέψεως 10-12 π.μ. 3-5 μ.μ.

FILTRE CHAMBERLAND

Système PASTEUR

Le seul autorisé par

Pasteur à porter son nom.

Le seul s'opposant à la

transmission de la fièvre

typhoïde par les eaux

d'alimentation.

Représentant Général **J. B. RODIER**

50 rue Hippocrate — Athènes

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

ΚΑΘΕ συνδρομητής των «Παναθηναίων» ὁ ὁποῖος ἐγγράφει ΕΝΑ νέον συνδρομητὴν ἐτήσιον καὶ συναποστέλλει τὸ τίμημα τῆς ἐγγράφης, λαμβάνει ὡς δῶρον ΟΚΤΩ δραχμῶν βιβλία ἐκ τοῦ κατωτέρω καταλόγου.

Τὰ βιβλία ἀποστέλλονται *ἐλεύθερα ταχυδρ. τελῶν*. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν βιβλίων τοῦ καταλόγου μας, ἀναλαμβάνομεν ν' ἀποστείλωμεν ὅ,τι δῆποτε βιβλίον μᾶς ζητηθῇ μὴ ὑπερβαῖνον τὰς Δρ.—Φρ. 8 διὰ κάθε νέαν ἐτήσιαν ἐγγράφην.

Κάθε συνδρομητής μας ἔχει βεβαίως ἓνα στενὸν φίλον ἢ συγγενὴ φιλιανθρώπον, διατεθειμένον νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἔργον ἑνὸς περιοδικοῦ. Αὐτὸν τὸν φίλον ἢ συγγενὴ ἂς θελήσῃ νὰ τὸν ἐγγράψῃ εἰς τὰ «Παναθηναία». Ὅ,τι ζητοῦμεν ἀπὸ τοὺς συνδρομητὰς μας εἶναι ἐλάχιστον διὰ κάθε ἓναν χωριστὰ. ΜΕΓΙΣΤΗ ὅμως θὰ ᾔῃαι ἢ ἐκ τοῦ συνόλου ἐνίσχυσις τῶν «Παναθηναίων» καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς πρόοδος καὶ βελτίωσις τοῦ περιοδικοῦ.

Πρὸς δρ. 1 ἑκάστον

Ν. Ἐπισκοπόπουλος: Ἐρημὸς ψυχῆς, δράμα.
Κώστας Λαδόπουλος: Χαμένη εὐτυχία, δράμα.
Σπύρος Μελάς: Ὁ Γυιὸς τοῦ Ἰσκιου, δράμα.
Κίμων Μιχαηλίδης: Σὰν Ζωὴ καὶ σὰν Παραμύθι.
Α. Μαυρουδῆ: Τραγούδια.
Παντελὴ Χόρν: Μελάγρα, δράμα.
Παῦλος Νιρβάνας: Γλωσσικὴ αὐτοβιογραφία.

Γ. Στρατήγης: Ἀρχιτέκτων Μάρθας, δράμα.
Λεύκωμα «Παναθηναίων»: 20 καλλιτεχν. εἰκόνες.
Τόμοι τῶν «Παναθηναίων»: 1ος, 2ος, 4ος, 6ος, 7ος, 8ος, 9ος, 11ος, 13ος Δρ. 4.
Μυθιστορήματα καὶ Διηγήματα—Ἐκδ. Παναθην.— 4.

Ἄγιος Θέρος: Δημοτικὰ Τραγούδια, εἰκονογραφημένα Δρ. 3.
Τόμοι τῶν «Παναθηναίων»: 1ος, 2ος, 4ος, 6ος, 7ος, 8ος, 9ος, 11ος, 13ος Δρ. 4.
Μυθιστορήματα καὶ Διηγήματα—Ἐκδ. Παναθην.— 4.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ—ΜΕΓΕΘΥΝΣΕΙΣ
ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10. Παρὰ τῇ Πλατείᾳ Συντάγματος

ΜΕΓΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ, ΧΗΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

Α. ΦΩΚΑ

Φαρμακοποιὸς Α' τάξεως τῆς ἀνωτάτης Φαρμακευτικῆς
Σχολῆς τῶν Παρισίων

Ἀκριβεστάτη ἐκτέλεσις ὅλων τῶν συνταγῶν ὑπὸ προσωπικοῦ ἀπαρτιζομένου ὑπὸ ἐπιστημόνων φαρμακοποιῶν. — Γαλλικαὶ καὶ Ἀγγλικαὶ εἰδικότητες (Spécialités). — Πρόσφατα μεταλλικὰ ὕδατα. — Ἀπολυμάνσεις καὶ ἀποστειρώσεις διὰ τελειοτάτων συσκευῶν καὶ κλιβάνων. — Τεχνητὸς ὀρερός.

Ὅλα τὰ εἶδη τῶν χημικῶν ἀναλύσεων. — Ἀναλύσεις ὑδάτων μετὰ μικροβιολογικῆς ἐρεῦνης. — Μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον τέλειον.

ΤΜΗΜΑ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

Ὅλα τὰ φαρμακευτικὰ εἶδη εἰς τιμὰς ἀκαταγωνίστους

ΜΙΧΑΗΛ Β. ΜΑΝΟΥΣΣΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ
ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ

ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ (ΕΚΔΟΣΙΣ ΛΕΪΦΙΑΣ)

α') Ποίησις Μαλακάση:
Στὴν ἀνέμη καρφωμένα. Δρ. 1.—
Τραγουδάκι. » 1.—
Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς Ἀθώρης. » 1.—
β') Ποίησις Ἀλεξ. Πάλλη:
Μολιβάτισσα. Δρ. 1.—
Μισιριώτισσα. » 1.—
Ρουμेलιώτισσα. » 1.50
Ἀφροδίτη. » 1.50
Χαίτε Χοῦρδε. » 1.—
Μικρούλα. » 1.50

Ὅλα μαζί ἓνας τόμος δρ. 5

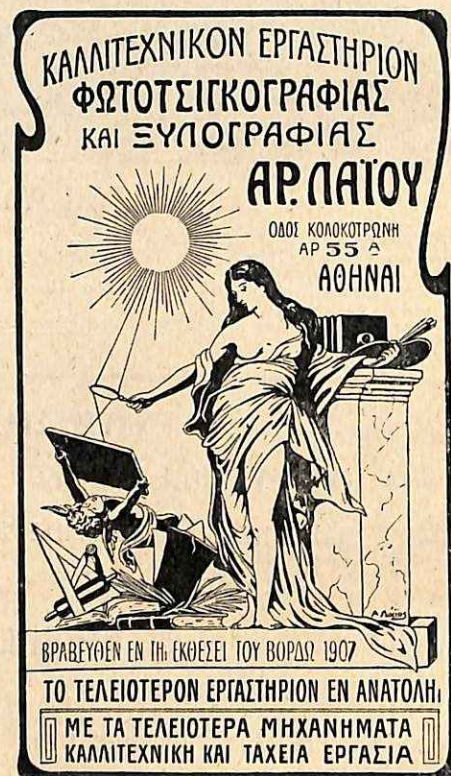
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΜΑΝΤΙΚΑ

ΕΝ ΑΜΙΣΩΙ

Α. Γ. ΜΑΥΡΟΥΚΑΚΗΣ

ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ — ΨΥΧΙΑΤΡΟΣ

71 — Ὁδὸς Ἀναδημίας — 71

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ. — Ὁδὸς Ἑρμοῦ.

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

ΕΥΘΗΝΙΑ, ΤΑΧΥΤΗΣ, ΑΚΡΙΒΕΙΑ

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΣ

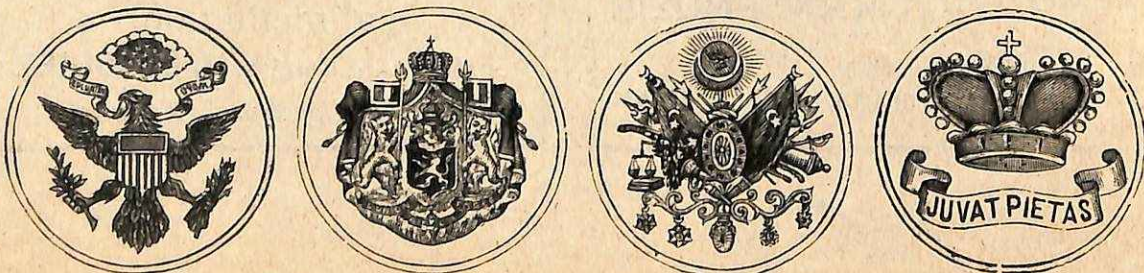
Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 4

La vraie ondulation Marcel.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΕΠΙΠΛΩΝ ΚΑΙ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ

ΜΩΡΑΪΤΟΥ Κ. ΔΕΣΙΠΡΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 4 ΚΑΙ ΠΕΝΤΕΛΗΣ 9, ΑΘΗΝΑΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ THOMSON HUSTON.—ΕΔΡΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΜΕΤΟΧΑΣ: ΔΡΑΧ. 10,000,000. ≙ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ: ΦΡ. ΧΡ. 10,000,000

Κεντρικὸν Ἐργοστάσιον ἐν Νέῳ Φαλήρῳ. — Σταθμοί: Ἐν Ἀθήναις, Πειραιῇ, Νέῳ Φαλήρῳ καὶ Κηφισσίᾳ. — Ἠλεκτρικὴ κίνησις τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ Σιδηροδρόμου καὶ τῶν Τροχιόδρομων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων. — Προνόμιον φωτισμοῦ δι' ἡλεκτρισμοῦ καὶ ἀερίου: Πειραιῶς, Πατρῶν, Σύρου, Καλαμῶν, Ἀργοστολίου, Χαλκίδος. — Ἠλεκτρικὸς Τροχιόδρομος Πατρῶν. — Ἐγκαταστάσεις φωτισμοῦ καὶ κινητηρίου δυνάμεως καὶ ἐν γένει πᾶσα ἐργασία σχετιζομένη μετὰ τὸν ἡλεκτρισμόν. — Ἡ Ἑταιρία προμηθεύει παντὸς εἶδους ὑλικά ἡλεκτρισμοῦ, ἰδίᾳ ὄργανα καὶ μηχανὰς Thomson Houston τῶν ὁποίων εἶναι ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

ΔΩΡΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Τόμοι ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ: Όλη ή σειρά, τόμοι 20, ελεύθεροι ταχυδρομικῶν τελῶν Δρ.—Φρ. 225

Η ὅλη σειρά, τόμοι 20, πωλεῖται καὶ κατὰ δόσεις μηνιαίας ἐκ . . . Δρ.—Φρ. 25

Κατὰ τὴν πληρωμὴν ἐκάστης δόσεως ἀποστέλλονται δύο τόμοι. Οὕτω μὲ τὸν 20ὸν τόμον θὰ ἔχῃ ἀποπληρωθῇ ἡ ἀξία ὅλων, ἤτοι . . . Δρ.—Φρ. 250

Οἱ τόμοι 3^{ος} καὶ 14^{ος}, τῶν ὁποίων ὀλίγιστα ἀπομένουν ἀντίτυπα, ἀποστέλλονται εἰς τὸν κατὰ δόσεις ἀγοραστήν κατὰ τὴν πληρωμὴν τῆς τελευταίας δόσεως.

Παύλου Νιρβάνα:	Γλωσσικὴ αὐτοβιογραφία.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . πρὸς Δρ.—Φρ.	0.50	ἀντὶ 1
	Παγὰ Λαλέουσα, ποιήματα.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντὶ 2
	Ἀρχιτέκτων Μάρθας, δράμα.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντὶ 2
	Τὸ Χελιδόνι, δράμα.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντὶ 2
	Μαρία Πενταγυῖτισσα, δράμα . . . » » »	1	ἀντὶ 2
	Τέχνη καὶ Φρενοπάθεια . . . » » »	0.50	ἀντὶ 1
	Ὅταν σπάσῃ τὰ δεσμά του . . . » » »	1.20	ἀντὶ 2
Κίμωνος Μιχαηλίδου:	Σὰν Ζωὴ καὶ Σὰν Παραμύθι, διηγήματα καὶ εἰκόνες.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντὶ 2
Σπύρου Μελά:	Ὁ Γυιὸς τοῦ Ἰσκιου, δράμα.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντὶ 2
Ἀ. Θέρου:	Δημοτικὰ Τραγούδια, εἰκονογραφημένα . . . » » »	2.50	ἀντὶ 3
Γ. Στρατήγγου:	Τραγούδια τοῦ Σπιτιοῦ, ποιήματα.—Ἐκδ. «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντὶ 3
Ν. Ἐπισκοποπούλου:	Ἐρημὲς ψυχῆς, δράμα.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντὶ 2
Λεύκωμα τῶν «Παναθηναίων»:	. . . » » »	1	ἀντὶ 2
Ἀλ. Φωτιάδου:	Ἀνοιχτὰ Μυστικά, ποιήματα.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντὶ 2
Παντελεὴ Χόρν:	Μελάχρα, δράμα.—Ἐκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	0.50	ἀντὶ 1

Ὅλα τὰ τεύχη τῶν προηγουμένων ἐτῶν πωλοῦνται ὑπερτιμημένα.

ΤΕΪΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ BLUE CROSS TEA

Εἶνε τὰ ἄριστα τῶν Τεϊῶν, συσκευάζονται εἰς πακέτα καὶ κυτία ἐν Λονδίῳ, ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖτε ἐπὶ ἐκάστου πακέτου ἢ κυτίου τὸν **ΚΥΑΝΟΥΝ ΣΤΑΥΡΟΝ**.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰ πρώτης τάξεως Ἐδωδιμοπωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βόλου, Πατρῶν, Σύρου, Ἀργοστολίου, Λαμίας καὶ Κρήτης.

Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ.—Ἐν Πειραιεῖ (Στοὰ Ριζάρη).

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὧσιν ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτοῖς καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὧσιν ἢ ἐν ὠρισμένῃ προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ:

1 1/2 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὧσιν ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10,000, πέρα τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου δοῖσιν ἐπὶ 1 τοῖς % κατ' ἔτος μέχρι 50,000 δραχμῶν· πέρα δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς 1/2 τοῖς %. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν παραδιδόμενον τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίῳ λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίῳ ἐπιταγῶν.— 2 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ 6 μηνῶν τοῦλάχιστον.— 2 1/2 τοῖς % κατ' ἔτος

διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἐν ἔτος τοῦλάχιστον.— 3 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τοῦλάχιστον.— 3 1/2 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τρία ἔτη τοῦλάχιστον.— 4 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τοῦλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν ἢ τὰς διαρκεῖς.

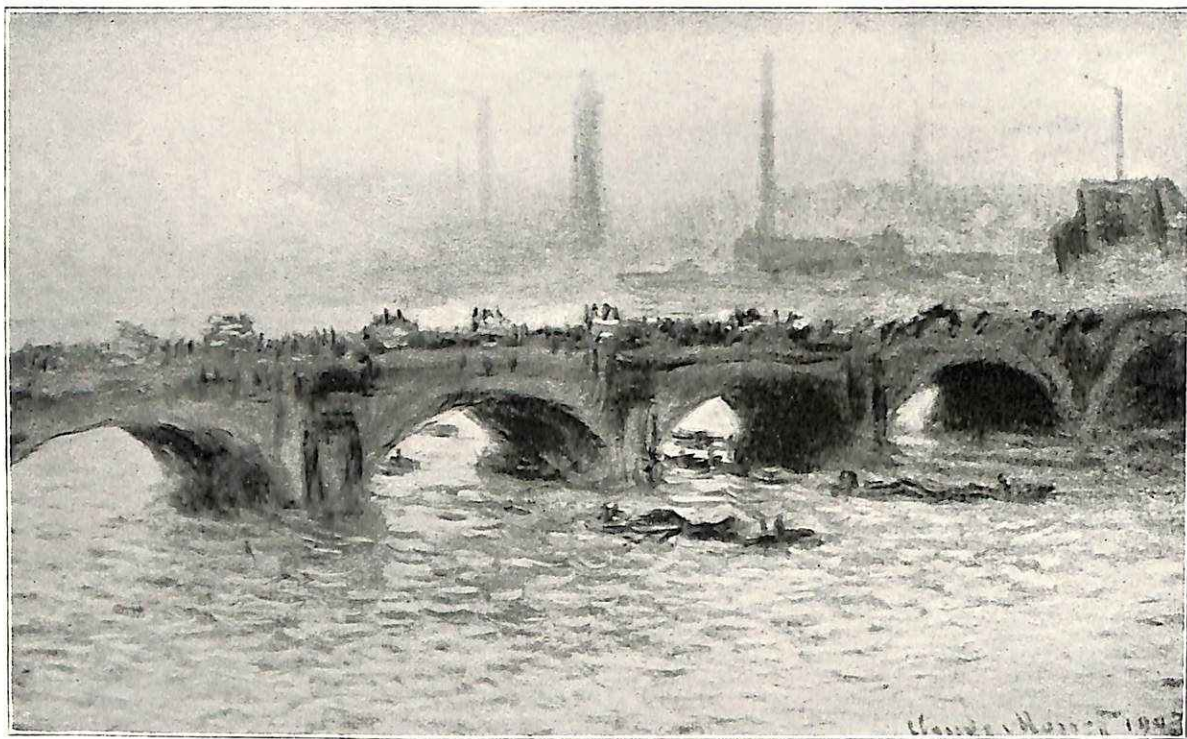
Καταθέσεις εἰς χρυσόν.

Δέχεται ἐπὶ ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὠρισμένῃ προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ:

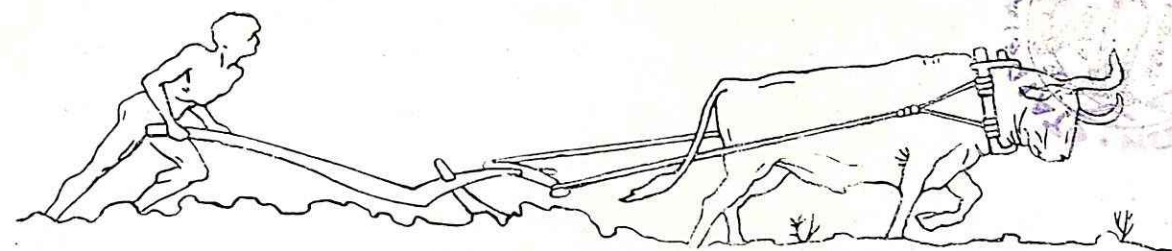
1 1/2 τοῖς %	κατ' ἔτος διὰ καταθ. 6 μηνῶν τοῦλάχιστον
2 » » » »	1 ἔτους » » » »
2 1/2 » » » »	2 ἐτῶν » » » »
3 » » » »	4 ἐτῶν » » » »
4 » » » »	5 ἐτῶν » » » »

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαί ἢ ἀνώνυμοι. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

Η ΓΕΦΥΡΑ ΒΑΤΕΡΛΩ, ΛΟΝΔΙΝΟΝ
ΥΠΟ ΚΛΩΝΤ ΜΟΝΕ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ ΙΑ' 31 Ο'
ΚΤΩΒΡΙΟΥ 1910

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΠΥΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΑΥΤΩΝ

Μέχρι πρό δλίγων ἐτῶν ἀκόμη, ἐκτὸς τῶν συντόμων ἐπὶ στερεῶν ὕλων, λίθου, μετάλλου κ.λ.π., αὐτογράφων τῶν ἀρχαίων, τὰ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ μέσου αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς χρονολογούμενα χειρόγραφα ἐπὶ περγαμινῆς καὶ χαρτοῦ ἦσαν σχεδὸν αἱ μόναι φιλολογικαὶ πηγαί. Κλιματολογικαὶ συνθῆκαι καὶ ἰδιάζουσα ποιότης τοῦ ἐδάφους ἐπεφύλαξαν εἰς τὴν γῆν τῶν Φαραῶ κυρίως τὴν τιμὴν τῆς ἀναστατώσεως τῆς φιλολογίας καὶ τῶν συναφῶν αὐτῇ κλάδων διὰ τῆς κατὰ σωρείαν ἀνακαλύψεως ἀρχαιοτέρων αὐτογράφων, τῶν παπύρων¹. Ἐκ τοῦ στελέχους τοῦ ὁμωνύμου φυτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐξηφανίσθη μὲν σήμερον ἐν Αἰγύπτῳ, σώζεται ὅμως ἀλλαχοῦ, κοπτομένου εἰς λεπτὰς ἵνας τοποθετουμένας σταυροειδῶς ἐπ' ἀλλήλων καὶ συμπιεζομένας, κατεσκευάζετο ἡ ἀρκούντως καλαισθητικὴ γραφικὴ ὕλη τῶν ἀρχαιοτέρων. Τὰ οὕτω κατασκευαζόμενα φύλλα, τῶν ὁποίων τὸ σῦνηθες μέγιστον μέγεθος ἦτο 40 : 16 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ἀρχαιότερον συνεκολλῶντο πρὸς ἀλλήλα κατὰ μῆκος καὶ ἐτυλίσσοντο ἐν εἴδει κυλίνδρου πρὸς ἀποτελέσειν τοῦ βιβλίου, εὐρέθησαν δὲ μέγιστοι τοιοῦτοι πάπυροι, οἷος ὁ τοῦ Harris, ἔχον ἑκτασιν 40 μέτρων. Βραδύτερον ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς ἤρchiσε νὰ διαμορφοῦται καὶ τὸ διὰ μικρῶν φύλλων σχῆμα τοῦ νῦν βιβλίου. Συνήθως δὲ ἐγράφετο μόνον ἡ μία, ἡ κυρία πλευρὰ τοῦ παπύρου.

Ἡ τύχη, ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις, ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ νῦν τελείως διοργανωθέντος νέου φιλολογικοῦ κλάδου. Κατὰ τὸ ἔτος 1778 Ἀραβες εὗρον εἰς τὸ Gizeh παρὰ τὴν Μέμφιν

θήκην ἐκ ξύλου συκομορέας μετὰ 50 περίπου παπύρων. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κατεστράφησαν τότε ὑπὸ τῶν μὴ γνωρίζοντων τὴν σημασίαν τῶν εὐρετῶν, ὡς ἀκριβῶς συνέβη πρὸ ἐτῶν καὶ διὰ πολυτιμὰ τινα χειρόγραφα. Εἰς ὅμως ἐξ αὐτῶν ἐλήφθη τιχαίως ὑπὸ τινος ἐμπόρου καὶ βαθυμυδὸν περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ καρδινάλιου Στεφάνου Βοργία. Οὗτος εἶναι ὁ πρῶτος ἐκδοθεὶς πάπυρος κατὰ τὸ ἔτος 1789, ὁ ὀνομαζόμενος ἐκ τοῦ τελευταίου κατόχου τοῦ Charta Borgiana, εὐρισκόμενος δὲ νῦν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Νεαπόλεως. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1815 καὶ ἐφεξῆς εὐρέθησαν πάλιν σποραδικῶς καὶ ἄλλοι πάπυροι ἐν Μέμφει, Θήβαις, Πανοπόλει κ.λ.π., οἱ ὅποιοι, ἂν καὶ δὲν εἶχεν ἀκόμη κατανοηθῇ ἔντελως ἡ σημασία των, μετεκομίσθησαν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ ἐξεδόθησαν. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε κατὰ τὸ ἔτος 1877 Φελλάχοι ἐν Φαγιούμ ἀνεκάλυψαν μέγαν ἀριθμὸν παπύρων, οἱ ὅποιοι μετακομισθέντες εἰς Κάϊρον ἠγοράσθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν προξένων Γερμανίας καὶ Ἀγγλίας, τινὲς δὲ ἐστάλησαν καὶ εἰς Βιέννην καὶ Παρίσιους. Ἐκ τῆς μελέτης τούτων κατανοηθείσης τῆς σημασίας τῶν νέων εὐρημάτων, διοργανώθησαν ἀνασκαφαὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου, ἐσχάτως συστηματικώτερον ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἐρευνητῶν Grenfell καὶ Hunt.

Ποικίλοι δὲ εἶναι οἱ τρόποι τῆς διασώσεως τῶν παπύρων τούτων, οἱ ὅποιοι ἀναλόγως τῶν μερῶν εἰς τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν ἔχουσι ἀνάλογον σημασίαν καὶ διὰ τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς φιλολογίας. Οὕτω μέρος τούτων διεσώθη ἐν τάφους. Γνωστὸν εἶναι τὸ ἀρχαιότατον καὶ εἰς τινα μέρη μέχρι σήμερον διασωθὲν ἔθιμον τῆς παραθέσεως παρὰ νεκρῶν ἀντικειμένων τοῦ καθημερινοῦ βίου, προελθὸν ἐκ τῆς δοξασίας,

¹ Ἐκ τῶν ἔξω τῆς Αἰγύπτου εὐρεθέντων παπύρων ἐξέχουσιν οἱ ἀνασκαφέντες ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Ἰταλίας, περὶ τῶν ὁποίων θὰ διαλάβωμεν προσεχῶς.

ὅτι ὁ νεκρὸς κάμνει χρῆσιν τούτων. Πλὴν πολλῶν ἄλλων ἀντικειμένων λοιπὸν ἐκρίνετο καλὸν νὰ παρατεθῇ ἐνίοτε λογίῳ τινὶ νεκρῷ καὶ χειρόγραφόν τι περιέχον προσφιλῇ εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν βίον συγγραφέα, προσέτι αἱ ἐπιστολαὶ αἱ ἀπευθυνθεῖσαι πρὸς αὐτόν, ῥητὰ πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ κ. ἄ. Ἄλλοι πάπυροι εὐρέθησαν εἰς ἐρείπια οἰκιῶν παλαιῶν πόλεων, οἷον ἐν Φαγιούμ. Αἱ δύο αὗται πηγαὶ εἶναι κυρίως αἱ δώσασαι τοὺς ἐκτενεστέρους καὶ καλύτερον διατηρηθέντας παπύρους, τοὺς ἔχοντας κυρίως σημασίαν διὰ τὸν πλουτισμὸν τῶν φιλολογικῶν πηγῶν τῆς ἀρχαίας καὶ μεταγενεστέρας περιόδου δι' ἄλλων ἔργων συγγραφέων, τὰ ὁποῖα δὲν παρεδόθησαν εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν χειρογράφων. Διὰ τὰ ἄλλα σπουδαιότερα ζητήματα ὅμως ὀλίγα συνεισφέρουσιν οἱ οὕτω εὐρεθέντες πάπυροι. Πλείστοι ἐξ αὐτῶν μάλιστα ἔχοντες γεγραμμένα ἐπὶ τῆς κυρίας πλευρᾶς τοῦ παπύρου ἔργα ἐστερημένα φιλολογικῆς ἀξίας εἶναι χρησιμώτεροι διὰ τὰς ἐνίοτε εἰς τὴν ὀπισθίαν πλευρὰν τοῦ παπύρου ὑπαρχούσας ἰδιωτικὰς σημειώσεις τῶν κατόχων τῶν. Ὁ μέγιστος ἀριθμὸς τῶν εἰς σύγχρονα θέματα ἀναφερομένων παπύρων, οἱ ὁποῖοι κυρίως ἔχουσι μεγάλην σημασίαν, εὐρέθη ἄλλως καὶ οὐχὶ ἐν καλῇ καταστάσει πάντοτε. Οὕτω πλησίον τῶν ἀρχαίων πόλεων, εἰς τὰ μέρη ὅπου ἔρριπτον οἱ καθαρισταὶ τὰς ἀκαθαρσίας, τὰς καλουμένας κοπρίας, ἐσώθη μέγα πλῆθος τοιούτων παπύρων περιεχόντων ὑποθέσεις τοῦ καθ' ἡμέραν βίου. Ἄλλοι πάπυροι ἀφηρέθησαν ἐξ ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα εἶχον περιτυλίξει δι' αὐτῶν οἱ τότε ζῶντες. Ἄλλοι προέκυψαν ἐκ χαρτονίων χονδρῶν, τὰ ὁποῖα τότε κατεσκευάζοντο δι' ἐπικολλήσεως ἐπ' ἀλλήλων ἀχρήστων φύλλων παπύρου, νῦν δὲ ἀποχωριζομένων μετὰ προσοχῆς καὶ καθαριζομένων. Τέλος μέγα μέρος ἀνεκαλύφθη εἰς χιλιάδας μουμιωδῶν κροκοδείλων, τοὺς ὁποῖους κάτωθεν τοῦ λινοῦ ὑφάσματος περιέβαλλον διὰ κυλίνδρων παπύρου.

Διὰ τῶν εὐρημάτων τούτων ἀπέκτησεν ἡ φιλολογία νέας πηγὰς ἀπὸ τοῦ 3^{ου} π. Χ. μέχρι τοῦ 6^{ου} καὶ 7^{ου} μ. Χ. αἰῶνος. Καὶ δὴ κατὰ πρῶτον ἐπλουτίσθη ἡ παράδοσις διὰ νέων λογοτεχνικῶν εὐρημάτων. Ἐκτὸς πολυπληθῶν ἀποσπασμάτων διασωθέντων ἄλλως κλασσικῶν συγγραφέων, ὅπερ ἐξηγεῖται ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῶν διὰ σκοποῦς διδακτικῶν ἐν τῷ σχολείῳ (ἐσώθη καὶ διδακτικὸν τι βιβλίον), ἀπεκτήσαμεν ἀποσπάσματα τινὰ τραγικῶν, ἰδίᾳ τοῦ Εὐριπίδου, ἐξ ἀπολεσθέντων δραμάτων, ἀποσπάσματα λυρικῶν, τῶν ὁποίων σπουδαιότερον τὸ περὶ τοὺς 1300 στίχους περιλαμβάνον ποίημα τοῦ Βακχυλίδου, ἀποσπάσματα τοῦ Μενάνδρου, τοὺς μιμιάμβους τοῦ Ἡρόνδου, τοὺς λόγους τοῦ Ὑπε-

ρείδου καὶ τὸ πολυτιμότεον πάντων τῶν εὐρεθέντων, τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἐπίσης ἀποσπάσματα ποιημάτων καὶ μυθιστοριῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς ἐγνώσθησαν τὸ πρῶτον ἐκ παπύρων, πολλὰ προσέτι ἐκ τῶν ἀπολεσθέντων ἔργων τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἐποχῆς, ὡς ἀπόσπασμα πληρέστερον τοῦ ὑπάρχοντος τοῦ Ποιμένου τοῦ Ἑρμᾶ, ἀπόσπασμα τοῦ κατὰ Πέτρον Εὐαγγελίου καὶ τῆς κατὰ Πέτρον Ἀποκαλύψεως, λειτουργικὰ ἀποσπάσματα κλπ. κλπ. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον εἶναι ὅτι ἀπεκτῆθη πλῆθος ἐγγράφων δημοσίων (διοικήσεως, ἀστυνομίας, ἀπογραφῶν, φόρων κλπ.) καὶ ἰδιωτικῶν (ἐνοικίων, δανείων, διαθηκῶν, ἐπιστολαὶ κλπ.), διὰ τῶν ὁποίων ἀνεκινήθησαν πλείστα ζητήματα ἀφορῶντα τὴν θρησκείαν, διοίκησιν, χρονολογικὰ καὶ ἱστορικὰ ζητήματα, ζητήματα πολιτισμοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ βίου, τοπογραφίας, δικαίου, νομισμάτων καὶ μέτρων κλπ., ἅτινα πάντα κατέστησαν νῦν τὴν περὶ ταῦτα ἀσχολίαν ἀπαραίτητον εἰς πάντα φιλόλογον καὶ νομικόν. Μεγίστη δὲ εἶναι ἡ ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν προσέφερον οἱ πάπυροι ἰδίως εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Καὶ ἄλλα μὲν ζητήματα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἑλλειψὶς ἱκανῶν πηγῶν καταλλήλων ἡμποδίζον ἄλλοτε τὴν γλωσσικὴν κατανόησιν ὧν τῶν μετακλασσικῶν περιόδων καὶ τὴν ὀρθὴν ἀντίληψιν τῶν διαφόρων ζητημάτων. Αἱ σποραδικαὶ ἐπιγραφαὶ δὲν ἐπῆρκον πρὸς τοῦτο, τὰ δὲ ἐν τοῖς συγγραφεῦσιν ἀποκλίνοντα τῆς Ἀττικῆς στοιχεῖα παρεξηγοῦντο. Διὰ τῶν ἐκ τῶν παπύρων πολυπληθῶν εὐρημάτων τῶν παρουσιαζόντων ἡμῖν εἰκόνα καθαρωτέραν τῆς ζωῆς γλώσσης πλείστα ζητήματα ἐπελύθησαν καὶ οὕτω ἡ περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καθόλου ἔρευνα προήχθη εἰς τὴν νῦν περιωπὴν αὐτῆς, ὥστε νὰ ἐπιτρέπη ἡμῖν νὰ σκεπτόμεθα καὶ περὶ ἱστορικοῦ λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, πρᾶγμα ἀκατανόητον πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων. Τοῦτο τὸ γεγονός δικαιολογεῖ πῶς ἀρνητικῶς τοὺς παρ' ἡμῖν ἀντιταχθέντας εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, οἵτινες ἀποδεικνύονται οὕτω ὅτι δὲν ἐφρόντισαν νὰ παρακολουθήσωσι καὶ ἐπιπολαίως κἂν ὅλην τὴν τεραστίαν ταύτην φιλολογικὴν κίνησιν.

Ἡ μεταχείρισις, ἀνάγνωσις, ἐκδοσις καὶ ἐρμηνεία καὶ ἐπιστημονικὴ χρησιμοποίησις τῶν εὐρημάτων τούτων ἔγιναν ἀντικείμενον εὐρυτάτου κύκλου φιλόλογων. Τὰ πλείστα τούτων παρεδόθησαν εἰς ἑλεεινὴν κατάστασιν, κατερρακωμένα, σκοληκόβρωτα, γέμοντα πάσης ἀκαθαρσίας. Ταῦτα μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας καθαριζόμενα νῦν καὶ συγκολλώμενα τίθενται ἐπὶ πινακίδων φρασσομένων εἰτα ἀεροστεγῶς δι' ὑελίνης πλακῶς καὶ κατατάσσονται ἐν τοῖς κατὰ τόπους μουσείοις. Σχεδὸν μόνον τὰ τῆς λογοτεχνίας ἔργα

εἶναι γεγραμμένα ἐν τῇ κεφαλαιώδει γραφῇ, ἥτις ἀντιπροσώπευε φαίνεται τότε τὸν παρ' ἡμῖν τύπον. Τὰ λοιπὰ εἶναι διὰ τὴν ταχύτητα γεγραμμένα μὲ κλίσιν τῶν γραμμῶν καὶ σύνδεσιν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, πλείστα εἶναι ἰδιωτικαὶ σημειώσεις ἔχουσαι δυσδιάλυτους συνδέσεις γραμμῶν καὶ διςερμηνεύτους συντηρήσεις, ὥστε ἰδιαίτερος οἶονεὶ κλάδος τῆς Ἑλληνικῆς παλαιογραφίας ἔγινε ὁ περὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν παπύρων ἀναφερόμενος. Πλήθος νέων νομικῶν διατάξεων καὶ ὅρων ἀπασχολοῦσι σπουδαίους νομικοὺς. Πλείστα ζητήματα τῆς γλώσσης ἀπασχολοῦσι πολλοὺς φιλόλογους, οὕτως ὥστε καὶ ὀγκώδης γραμματικὴ τῶν παπύρων ἐγράφη ὑπὸ τοῦ E. Meysner. Καὶ κέντρα μὲν συλλογῶν παπύρων ἀξιολογώτερα εἶναι κυρίως τρία, τὸ Βρετανικὸν μουσεῖον, τὸ μουσεῖον τοῦ Βερολίνου καὶ ἡ συλλογὴ τοῦ ἀρχιδουκὸς Rainer ἐν Βιέννῃ, ἀλλὰ καὶ πλείστα ἄλλαι πόλεις ἐφιλοτιμήθησαν πρὸ πολλοῦ νὰ ἀποκτήσωσι συλλογὴν τινὰ οἰανδήποτε.

Διὰ τὴν διασπορὰν δὲ ταύτην ἐπεκράτησε δυστυχῶς τὸ σύστημα τῆς ἐκδόσεως τῶν παπύρων κατὰ τὰς πόλεις, ὅπου νῦν εὐρίσκονται, ἐγκαταλειφθέντος τοῦ ἄλλοτε δοθέντος παραδείγματος ὑπὸ τῶν Grenfell καὶ Hunt τῶν ἐκδοσάντων ὁμοῦ πάντα τὰ εὐρεθέντα ἐν Ὁξυρύγχῳ. Οὕτω ἐν Γερμανίᾳ ἐξεδόθησαν οἱ πάπυροι τοῦ Βερολίνου ὑπὸ τῆς γενικῆς διοικήσεως τῶν μουσείων, οἱ τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τοῦ Mitteis καὶ ὑπ' ἄλλων οἱ τῆς Χαϊδελβέργης, Στρασβούργου, Βρέμης καὶ τινες ἐξ ἰδιωτικῶν συλλογῶν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐξεδόθησαν πολλοὶ τοῦ Βρετανικοῦ μουσείου ὑπὸ τοῦ Kenyon καὶ τῆς ἐν Ἰρλαν-

δίᾳ συλλογῆς ὑπὸ τοῦ Mahaffy, ἐν Αὐστρίᾳ οἱ τῆς Βιέννης ὑπὸ τοῦ Wessely καὶ οἱ τοῦ Graz καὶ Innsbruck, ἐν Γαλλίᾳ οἱ τοῦ Λούβρου ὑπὸ τοῦ Brunet καὶ τοῦ Reinach, ἐν Βελγίῳ οἱ τῶν Βρυξελλῶν καὶ Leiden, ἐν Ἑλβετίᾳ οἱ τῆς Γενεύης ὑπὸ τοῦ Nicole, ἐν Ἰταλίᾳ οἱ τῆς Φλωρεντίας ὑπὸ τοῦ Vitelli, οἱ ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τοῦ Goospeed, οἱ ἐν Ῥωσίᾳ ὑπὸ τοῦ Zereteli κ. ἄ. Διὰ νὰ μὴ εἶναι δὲ διεσκορπισμένοι εἰς πολλὰ μέρη αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτοὺς ἐργασίαι, ὡς μέχρι πρό τινας ἐγίνετο, ἰδρύθησαν καὶ δύο εἰδικὰ περιοδικὰ, τὸ μὲν διὰ τὰς παλαιογραφικὰς καὶ λοιπὰς προκαταρκτικὰς ἐργασίας μᾶλλον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ C. Wessely (Studie zur Palaeographie und Papyruskunde), τὸ δ' ἕτερον μᾶλλον διὰ τὰς ἄλλας φιλολογικὰς ἐργασίας ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Αἰγίᾳ διακεκομένου παπυρολόγου U. Wilcken (Archiv für Papyrusforschung).

Ἡ Ἑλλάς ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ κινήσει εἶναι ὅλως ἀμέτοχος. Καὶ ὅμως πόσα ἠδύναντο νὰ κατορθώσωσιν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ὁμογενεῖς, ἂν ἐξηγείρετο καταλλήλως τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν, πόσα θὰ κατόρθουν οἱ κατ' ἐξοχὴν συναλλασσόμενοι πρὸς τοὺς Ἀραβας Ἑλληνες ἔμποροι! Διὰ τὴν δὲν κατορθώθη τοῦτο μέχρι τοῦδε, ἃς ἐρωτηθῶσιν οἱ μεγάλοι ἡμῶν φιλόλογοι. Ἐχομεν ἡμεῖς εὐτυχῶς τοὺς ὑπὲρ τῆς γλώσσης ἀγῶνας ἔδω, οἱ ὁποῖοι δίδουν ὕλην ἀνεξάντλητον εἰς διαρκῆ λίμαν ὥστε νὰ μὴ μένη καιρὸς διὰ τοιαῦτα ἐπουσιώδη πράγματα. Οὕτε τὰ ἀποτελέσματα κἂν τῆς μεγάλης ταύτης κινήσεως ἐπιτρέπεται νὰ ἔχωμεν ἐν φιλολογικῷ βοηθήματι. Τί τὰ θέλομεν ἡμεῖς τοιαῦτα «ἀντεθινὰ» πράγματα!

Α. Χ. ΜΠΟΥΤΟΥΡΑΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Πρὸ τινων ἐτῶν τὰ «Παναθηναῖα» εἶχον δημοσιεύσει μελέτην μας περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ταχυδρομείων πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν γραμματοσήμων (1829-1861). Ἡ μελέτη αὕτη ἤρchiζε μὲ τὸν Καποδίστριαν. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ Καποδίστρια ἔσχομεν ταχυδρομεῖα. Χωρὶς ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸν «ταχὺν δρόμον» (cursus publicus) τῶν Βυζαντινῶν, δύναται τις νὰ μνημονεύσῃ τοὺς μενζιλ-χανέδες τῶν Τούρκων καὶ τὰς προσπάθειάς τῶν Βενετῶν προβλεπτῶν ὅπως ἐγκαθιδρύσωσι τακτικὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τὴν βραχείαν κατοχὴν ἥτις ὀλίγον ἐπέζησε τῶν νικῶν τοῦ Μοροζίνι. Περὶ τῶν προσπαθειῶν τούτων ἂς σημειοῖ ὁ Ράνκε εὖρον ἐσχάτως πληροφο-

ρίας εἰς τὰ βενετικὰ ἀρχεῖα, ἃς ἴσως προσεχῶς δημοσιεύσω.

Σήμερον ἠθελον νὰ γνωρίσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἔγγραφον ἀναφερόμενον εἰς ἄλλην περίοδον ἐλάχιστα γνωστήν. Οἱ Ἀγγλοὶ πρὶν ἀναλάβωσι ἐπισήμως ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς Εὐρώπης τὴν προστασίαν τῶν Ἰονίων νήσων, εἶχον καταλάβῃ διὰ τῆς σπάθης τὰς νοτιωτέρους τῶν νήσων τούτων, περιορίσαντες σὺν τῷ χρόνῳ τὸ κράτος τοῦ Ναπολέοντος εἰς μόνην τὴν Κέρκυραν καὶ τοὺς Παξούς.

Ἐν Ζακύνθῳ ἡ προσωρινὴ κατοχὴ ἐξέδωκε κατὰ τὰ ἔτη 1812 καὶ 1813 διαφόρους νόμους ἢ διατάγματα ἀφορῶντα εἰς τὴν δημοσίαν οἰκονομίαν καὶ οὗς ἔλαβε τὴν καλοσύνην νὰ μοι

ἀνακοινώση ὁ διαπρεπὴς ἱστοριοδίφης καὶ συν-εργάτης τῶν «Παναθηναίων» κ. Σπ. δὲ Βιάζης.

Ὁ τίτλος δυνάμει τοῦ ὁποῦ νομοθετοῦσιν οἱ «Μαγιστὸς Γενεράλ» Γεώργιος Αἰρ (1812) καὶ «Τενέντες» Ι. Κάμπελ (1813) εἶναι ὀλίγον ἀόριστος. Ὁ μὲν αὐτοκαλεῖται «διοικητὴς τῶν δυνάμεων τῆς ξηρᾶς τῆς Α. Μ. Βασιλείας τῆς Μεγάλης Βρετανίας εἰς τὰς Ἰωνικὰς ἐλευθερω-μένας νήσους» ὁ δ' ἕτερος «Πολιτικὸς Ἀπόστο-λος τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος». Τὸ τυπογρα-φεῖον ἔνθα ἐκτυποῦνται τὰ ἐν λόγῳ ἔγγραφα, ὧν τινα φέρουσι τὸ ἀγγλικὸν στέμμα καὶ τὴν ἐπιγραφὴν *dieu et mon droit*, καλοῦνται πότε *pubblica stamperia delle isole ionie liberate* καὶ πότε *delle isole ionie* ἀπλῶς. Ἀλλὰ ὡς παρετήρουν πρὸ στιγμῆς δὲν λέγεται τίνι δικαιοῦ-ματι ἀκριβῶς οἱ Ἀγγλοι νομοθετοῦσι εἰς «τὰς ἐλευθερωμένας Ἰωνικὰς νήσους».

Ὡπωσδήποτε μεταξὺ τῶν διαταγμάτων τού-των εὐρίσκονται δύο ἀφορῶντα εἰς τὰ ταχυ-δρομεῖα. Τὸ πρῶτον χρονολογούμενον ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1813 εἶναι συντεταγμένον ἰτα-λιστί. Τὸ δεύτερον πολὺ πληρέστερον ἐξεδόθη καὶ ἰταλιστὶ καὶ ἑλληνιστί. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι τὸ πρῶτον ταχυδρομικὸν πλῆρες ὅπως οὖν νομοθέ-τημα τὸ γραμμένον εἰς τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν, θὰ κριθῇ ὑπὸ πάντων εὐτύχημα ὅτι περιεσώθῃ καὶ δύναται ν' ἀναδημοσιευθῇ.

Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

καθηγητὴς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου

Ἴδου πιστὸν αὐτοῦ ἀντίγραφον:

ΟΦΦΙΚΙΟΝ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΟΣΤΑΣ

Ζάκυνθος τῇ α'. Δεκεμβρίου φωνγ'.

Ἐπειδὴ ὁ Ἐξοχώτατος Τενέντες Στρατηγὸς Ι. Κάμπελ Πολιτικὸς Ἀπόστολος τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἔχει μεγάλην ἐπιθυμίαν διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ βεβαίαν καὶ κανονικὴν τὴν ἀντα-πόκρισιν μεταξὺ τῶν Ἰωνικῶν Νήσων, καθὼς ἀκόμη καὶ τοῦ Μωρέως, καὶ διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν προχώρησιν τούτου τοῦ συστήματος τῆς Πόστας, εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ τὴν διακλήρυσιν τῶν ἀκολούθων προσθέτων καὶ μετασηματί-σεων περὶ τοῦ κανονισμοῦ, ὁποῦ ἤδη ἔκαμεν ἡ Ἐξοχότης του κατὰ τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου προαπελθόντος.

α'. τον

Εἰς τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν τρίτην ἐβδομάδα ἐκάστου μηνὸς θέλει στέλλονται, ἐὰν ὁ καιρὸς ἤθελε τὸ συγχωρῇ με Βάρκαις κανονιέραις, ἢ με ἄλλαις ἀσφαλεῖς εὐκαιρίαις ὁποῦ ἤθελε τύχουν, Βαλίγγαι με Γράμματα χωριστὰ εἰς Κεφαλλη-νίαν, εἰς Ἰθάκην, καὶ Ἀγίαν Μαύραν. Εἰς τὰς ιε'. ἐκάστου μηνός, ἐὰν ὁμοίως ἤθελε τὸ συγ-

χωρῇ ὁ καιρὸς, θέλει στέλλεται με τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς ἄνω, μία Βαλίγγα εἰς τὴν Πάτραν, ἢ ὁποῖα θέλει περιέχει ὅλας τὰς γραφὰς τοῦ Μωρέως.

β'. τον

Ὅταν ἡ Βαλίγγα διὰ Κεφαλληνίαν καὶ διὰ Πάτραν στέλλεται με Βάρκαις Κανονιέραις, κατὰ τὸ πρῶτον Κεφάλαιον, αὐταὶ δὲν πρέπει νὰ στέκονται εἰς τοὺς ἄνω εἰρημένους τόπους περισ-σότερον ἀπὸ μὴ. ὥρας, καὶ τελειόνοντας ἡ αὐτὴ διορία πρέπει νὰ λαμβάνωσι τὴν Βαλίγγαν καὶ νὰ μισεύωσιν ἀμέσως διὰ τὴν Ζάκυνθον, ἐὰν ὁ καιρὸς δὲν ἤθελεν ἦναι ἐναντίος. Ὅταν ἡ Βα-λίγγα τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Ἀγίας Μαύρας στέλ-λεται ὁμοίως με Βάρκαν Κανονιέραν, κατὰ τὸ πρῶτον Κεφάλαιον, αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ σταθῇ εἰς Ἰθάκην περισσύτερον ἀπὸ δύο ὥρας μόνον διὰ νὰ παραδίδῃ τὴν Βαλίγγαν τοῦ αὐτοῦ τό-που, καὶ νὰ περιλαμβάνῃ ἐκείνην τῆς Ἀγίας Μαύρας, καὶ ἔπειτα νὰ ἐξακολουθῇ ἀμέσως τὸ ταξιδίδιόν της διὰ Ἀγίαν Μαύραν, ἔνθα ἡμπορεῖ νὰ σταθῇ κδ'. μόνον ὥρας, καὶ εἰς τὸν γυρισμόν της θέλει πηγαίνει πάλιν εἰς Ἰθάκην διὰ νὰ παραδίδῃ τὴν Βαλίγγαν τῆς Ἀγίας Μαύρας, καὶ νὰ περιλαμβάνῃ, ἐκείνην, διὰ Ζάκυνθον, καὶ τότε ἡμπορεῖ ἐκεῖ νὰ σταθῇ δώδεκα ὥρας μόνον.

γ'. τον

Αἱ αὐταὶ Βάρκαις Κανονιέραις ἡμποροῦν νὰ περιλαμβάνουν ἀκόμη Κασσέτας, καὶ ἄλλα πράγ-ματα μικροῦ ὄγγου καὶ βάρους, τὰ ὁποῖα θέλει πληρόνουσι τὸ δόσιμον εἰς τὴν Πόσταν ὡς κάτωθεν.

δ'. τον

Αἱ γραφαὶ τῶν μερικῶν προερχόμεναι ἀπὸ κάθε μέρος διὰ ἐδῶ, καθὼς καὶ ἐκεῖναι ὁποῦ στέλλονται γενικῶς διὰ κάθε μέρος ἔξω ἀπὸ τὰς Ἰωνικὰς Νήσους θέλει πληρόνουσι κατὰ τὴν ἀκόλουθον Ταρίφαν, ἑξαρουμένων μόνον ἐκείνων, ὁποῦ περιλαμβάνει τὸ ἀκόλουθον Κε-φάλαιον.

Διὰ κάθε Γραφὴν μονὴν παράδες ιβ'.
Διὰ κάθε ὁμοίαν διπλὴν » ιη'.
Διὰ κάθε πλῆκον ὁποῦ νὰ μὴν εἶναι
περισσότερον ἀπὸ μίαν ὀγγίαν » κδ'.
Διὰ κάθε ὁμοίον ὁποῦ νὰ εἶναι περισσό-
τερον ἀπὸ μίαν ὀγγίαν, ὁμοῦ νὰ μὴν
ὑπερβαίνῃ τὰς δύο » λ'.
Ἀπὸ τὰς δύο ὀγγίας ἕως εἰς τὰς τρεῖς. » λς'.

Καὶ οὕτω βαθμηδὸν θέλει αὐξάνει ἡ πληρωμὴ τους ἀπὸ ζ'. παράδες τὴν ὀγγίαν.

ε'. τον

Αἱ γραφαὶ τῶν μερικῶν προερχόμεναι κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν Μωρέαν καὶ Ρούμελην, ἢ ἀπὸ

ἄλλα μέρη διὰ μέσου Μωρέως καὶ Ρούμελης εἰς ταύτας τὰς Νήσους, καθὼς ἀκόμη καὶ ἐκεῖναι αἱ Γραφαὶ ὁποῦ ἀπὸ τὰς Νήσους στέλλονται εἰς τὸν Μωρέαν καὶ Ρούμελην θέλει πληρόνουσιν ἀπὸ ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἔξῃς κατὰ τὴν ἀκόλουθον Ταρίφαν.

Διὰ κάθε μίαν Γραφὴν μονὴν παράδες δ'.
Διὰ κάθε μίαν ὁμοίαν διπλὴν » ζ'.
Διὰ κάθε πλῆκον ὁποῦ νὰ μὴν εἶναι
περισσότερον ἀπὸ μίαν ὀγγίαν » ν'.
Διὰ κάθε ὁμοίον ὁποῦ νὰ εἶναι περισσό-
τερον ἀπὸ μίαν ὀγγίαν, ὁμοῦ νὰ μὴν
ὑπερβαίνῃ τὰς δύο » ι'.
Ἀπὸ τὰς δύο ἕως εἰς τὰς τρεῖς » ιβ'.
Καὶ οὕτω βαθμηδὸν θέλει αὐξάνει ἡ πληρωμὴ ἀπὸ
δύο παράδες τὴν ὀγγίαν.

ς'. τον

Αἱ Γραφαὶ τῶν μερικῶν ὁποῦ στέλλονται ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην Νῆσον θέλει πληρό-νουσιν ἀπ' ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἔξῃς μόνον εἰς τὴν περιλαβὴν τους κατὰ τὴν ἀκόλουθον Ταρίφαν, ἔχοντας τὴν ἄδειαν οἱ στέλλοντες νὰ τὰς κάμνω-σιν ἐλευθέρως κατὰ τὴν ἀρέσκειάν τους εἰς τὴν παράδοσιν, καὶ εἰς τούτην τὴν ὑτέραν περι-στασιν θέλει εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ δόσιμον τῆς Πόστας εἰς τὴν περιλαβὴν τους, καὶ θέλει εἶναι σημειωμένοι ἐπάνωθεν οὕτω (Φράνκα).

Διὰ κάθε Γραφὴν μονὴν παράδες γ'.
Διὰ κάθε ὁμοίαν διπλὴν » δ'.
Διὰ κάθε πλῆκον ὁποῦ νὰ μὴν εἶναι περισ-
σότερον ἀπὸ μίαν ὀγγίαν παράδες » ε'.
Διὰ κάθε ὁμοίον ὁποῦ νὰ εἶναι περισσό-
τερον ἀπὸ μίαν ὀγγίαν, καὶ νὰ μὴν ὑπερ-
βαίνῃ τὰς δύο » ζ'.
Ἀπὸ τὰς δύο ἕως εἰς τὰς τρεῖς » ζ'.
Καὶ οὕτω βαθμηδὸν θέλει αὐξάνει ἡ πληρωμὴ ἀπὸ
ἓνα παρὰ τὴν κάθε ὀγγίαν.

ζ'. τον

Αἱ γραφαὶ ὁποῦ ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν δου-λευσιν τῆς Α. Β. Μ. ἢ εἰς ἐκείνην τῆς Διοική-σεως τῶν Ἰωνικῶν Νήσων, προερχόμεναι γενι-κῶς ἀπὸ κάθε μέρος ἔξω ἀπὸ τὰς Ἰωνικὰς Νήσους, θέλει πληρόνουσι ε'. παράδες διὰ κάθε μίαν, ἑκαθαρίζοντας, ὅτι αὐταὶ αἱ ἴδιαι Γραφαὶ προερχόμεναι ἀπὸ τὸν Μωρέαν καὶ Ρούμελην ἢ σταλμένοι διὰ Μωρέαν καὶ Ρούμελην κατὰ τὸ πέμπτον κεφάλαιον, θέλει εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ δόσιμον τῆς Πόστας καθὼς εἶναι ἐκεῖναι ὡς ἄνω τῶν Ἰωνικῶν Νήσων.

η'. τον

Αἱ Ἐφημερίδες ὁποῦ ἔρχονται καὶ στέλλονται γενικῶς εἰς κάθε μέρος θέλει εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ δόσιμον τῆς Πόστας, ὅταν εἶναι αὐταὶ μόνον περικλεισμένοι εἰς τρόπον ὁποῦ νὰ μὴ φαίνωνται, ὅτι περιλαμβάνουσιν ἄλλα γράμ-ματα, ἢ κἀνένα ἄλλο ἔγγραφον χαρτί, ὅταν ὁμοῦ

μαζὴ με αὐταῖς εἶναι καὶ ἄλλο τι ἔγγραφον χαρτί περικλεισμένον, ἐκτὸς τῆς ἐπανωγραφῆς, τότε ὅλον τὸ πλῆκον θέλει πληρόνει κατὰ τὴν ἄνω εἰρημένην ταρίφαν τῶν μερικῶν γραφῶν.

θ'. τον

Ἡ Κασσέταις ἢ ἄλλα πράγματα κάθε εἵδους δημόσια ἢ μερικὰ ὁποῦ μεταφέρουσιν τὰ Πα-κέτα τῆς Μάλτας καὶ Σικελίας, θέλει ζυγιάζονται καὶ πληρόνουσι ξεχωριστὰ τὸ ἀκόλουθον δόσι-μον τῆς Πόστας, ἑκαθαρίζοντας, ὅτι ὅταν αὐτὰ εἶναι ἐνὸς βάρους καὶ ὄγγου μεγάλου, ἡμποροῦν νὰ μὴν εἶναι δεκτὰ εἰς τὰ Πακέτα.

Τὸ δόσιμον τῆς Πόστας ἐπάνω εἰς ταῖς κασ-σέταις καὶ ἄλλα ὡς ἄνω θέλει εἶναι τὸ ἀκόλουθον.

γρόσια	παρ.
τὸ βάρος ἕως λίτρας πέντε θέλει πληρόνει	— κ'.
τὸ βάρος λυτῶν ι'	α'.
ὁμοῖον λυτῶν κ'	α'.
ὁμοῖον λυτῶν λ'	β'.
ὁμοῖον λυτῶν ν'	β'.
ὁμοῖον λυτῶν ρε'	δ'.
ὁμοῖον λυτῶν ρ'	ε'.
ὁμοῖον λυτῶν ρν'	η'.
ὁμοῖον λυτῶν σ'	ι'.
ὁμοῖον λυτῶν σν'	ια'.
ὁμοῖον λυτῶν τ'	ιγ'.
ὁμοῖον λυτῶν τν'	ιδ'.
ὁμοῖον λυτῶν υ'	ιε'.
ὁμοῖον λυτῶν φ'	ις'.

ι'. τον

Ἡ Κασσέταις, ἢ ἄλλα πράγματα τῶν μερι-κῶν ὁποῦ φέρουσιν αἱ Βάρκαι Κανονιέραις ὁποῦ εἶναι διωρισμένοι διὰ τὰς Νήσους καὶ διὰ Πά-τραν, κατὰ τὸ κεφάλαιον δεύτερον, θέλει ζυγιά-ζονται καὶ πληρόνουσι ξεχωριστὰ τὸ ἀκόλουθον δόσιμον τῆς Πόστας.

γρόσια	παρ.
τὸ βάρος ε'. λυτῶν θέλει πληρόνει	— ι'.
ὁμοῖον λυτῶν ι'	— ιε'.
ὁμοῖον λυτῶν κ'	— κε'.
ὁμοῖον λυτῶν λ'	— λε'.
ὁμοῖον λυτῶν μ'	α'.
ὁμοῖον λυτῶν ν'	α'.
ὁμοῖον λυτῶν ξ'	α'.

Καὶ οὕτω βαθμηδὸν θέλει αὐξάνει ἡ πληρωμὴ ἀπὸ παράδες ε'. εἰς κάθε ι'. λύτρας.

ια'. τον

Εἶναι κατὰ πάντα ἐμποδισμένοι εἰς κάθε Καπετάνιον καραβίου καὶ εἰς κάθε καραβοκύρη γενικῶς, καθὼς ἀκόμη εἰς κάθε ταξιδιώτην ἀδιαφόρως, νὰ φέρῃ γραφὰς ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην Νῆσον, ἢ ἀπὸ τὰς Νήσους εἰς τὸν Μωρέαν καὶ Ρούμελην, χωρὶς αὐταὶ νὰ εἶναι σημειωμένοι προηγουμένως μετὰ τὴν σφραγίδα τῆς Πόστας, ἀκόμη προστάζεται ὁριτῶς κάθε ὑπο-

κείμενον ὅπου ἤθελεν ἔλθῃ ἀπὸ Μωρέαν ἢ Ρού-
μελιν νὰ ἐγχειρίσῃ ἀμέσως μετὰ τὸ φθιάσιμόν
του εἰς τὸ κάθε ὀφρῖκιον τῆς Πόστας κάθε
Γραφὴν ὅπου ἤθελε φέρῃ μαζὶ του.

ιβ'. ρον

Κάθε ὑποκείμενον, χωρὶς καμμίαν ἐξαίρεσιν,
ὅπου ἤθελε παρῆβῃ τὸ ἐνδέκατον κεφάλαιον,

ΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ

(ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ)*

2 Σεπτεμβρίου

Δὲ χορταίνεις τὸ θυμὸ τ' οὐρανοῦ. Ἀστραπές,
βροντές, ἀστροπελέκια, νεροποντή, ἀνέμοι—
φανέρωμα ὅλα μιᾶς μεγάλης θείκης ψυχῆς. Κάτι
σοῦ λέει μέσα σου: «Ὡραῖος εἶναι ὁ μεγάλος
θυμὸς, πιδ ὥμορφος ἀκόμα κι' ἀπ' τὴν πιδ
ὥμορφη καλοσύνη». Καὶ ἡ ψυχὴ σου γεμίζει
ἀπ' τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἡ καρδιά σου γοργοκυ-
πάει μὲ τὸ ρυθμὸ τοῦ πνεύμα σου ἀνοίγε-
ται σὲ τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς δημιουργίας τοῦ.
Γιατὶ ὁ θυμὸς εἶναι ὁ μεγάλος δημιουργός, αὐτὸς
μονάχα, μὲ τὸ νὰ εἶναι ὁ μεγάλος καταλυτής
κι' ὁ μεγάλος πλάστης.

Ἐδῶ ψηλὰ μονάχα, ὡτὴν ἐλεύθερη ἐρημιά,
σοῦ πρωτοφανερῶθηκε ἡ δύναμις κι' ἡ ἀρετὴ
τοῦ. Κάτω στὴ χώρα ὅλα μικρὰ καὶ τιποτένια.
Καὶ τ' οὐρανοῦ ὁ θυμὸς ἀκόμα, παίρνει κι' αὐτὸς
κάτι τι ἀπ' τοὺς μικροὺς, τοὺς μάλιστα καὶ τοὺς
ἀνώφελους θυμοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀστραπή,
ποὺ φωτίζει ἓνα στενὸ, λερωμένο σοκάκι, θαρ-
ρεῖς πὼς ἀνάβει τὸ μεγάλο της πυροτέχνημα,
γιὰ νὰ φωτίσῃ τὸ σακάκι, ποὺ βιάζεται κινη-
γούμενος ἀπ' τὴ μπόρα, νὰ χωθῇ σὲ ταπεινὸ
τοῦ καλύβι. Ὁ μανιωμένος βορρῆς παλεύει μὲ
τὸν πύριλα μιᾶς κοινοβιασμένης στέγης. Ἡ
βροχή, καταροιάτης οὐράνιος, ξεπλένει ταπεινὰ
τὰ σκοινίδια τοῦ δρόμου. Κι' ὁ κεραινὸς τοῦ
Διὸς, ἀπολυμένος ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Ἐρίγδου-
πον, γκρεμίζει ντροπιασμένους ἓναν ἐλεεινὸ κα-
πνοδόχο.

Ξέχασε, ξέχασέ τὴ τὴ χώρα.

Ἐδῶ οἱ βράχοι κι' οἱ στιλιές ἀντιλαλοῦν
τώρα τὴ μεγάλη φροβέρα τῆς βροντῆς. Μέσα σὲ
φῶς τῆς ἀστραπῆς γίγαντες ξυπνᾶνε κι' ἀντα-
ρῶνται. Ἐλεύθεροι οἱ ἀνέμοι ροβολοῦν ἀπ' τὴς
ψηλές κορφές, καβαλαρέοι φτεροπόδαροι, μὲ
βοῦκινα, μὲ ντέρια, μὲ σφυρίχτρες καὶ μὲ φλάμ-
πουρα. Τὰστροπελέκια σηματοδοτοῦν τὴς περήφα-

θέλει πληρόνει τάλλαρα τέσσαρα διὰ κάθε μίαν
γραφὴν ὅπου ἤθελεν ἔξῃ κρυμμένην, τὸ ἥμισυ
τῶν ὁποίων θέλει δίδεται εἰς ἐκεῖνον ὅπου ἤθε-
λεν εὔρη τὸν παραβάτην, καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ εἰς
ὀφρῖκιον τῆς Πόστας.

Τὸ παρὸν βάνεται εἰς πρᾶξιν ἀπὸ τὴν πρῶ-
την τοῦ ἐρχομένου Ἰανουαρίου αἰοιδ'.

Κατ' ἐπιταγὴν τῆς Α. Ε.

Δ. ΖΕΡΒΟΣ

*Ἐφορος τῆς Γενικῆς Πόστας

νες κορφές, πύρινα φίδια ἀπολυμένα σὲ πηχτὸ
σκοτάδι τοῦρανοῦ. Βοιναὶ καὶ κάμποι καὶ πλα-
γιές καὶ λόγγοι ἀνατριχάζουν ἀπ' τὸ ἄγριο τὸ
ἀγκάλιασμα, ἀπ' τὰ φιλιά τὰ μανιωμένα, ἀπὸ
τὸν ἔρωτα τὸν ἄγριο, τὸ δυνατό καὶ τὸ γόνιμο.
Δὲν τὸ κατάλαβες λοιπόν; Ἡ παρθένα σπαρά-
ζει τώρα ἀπ' τὴν ἀγάπη, σὲ κρεβάτι τὸ νυ-
φικό. Τῆς Γῆς ἡ μήτρα δέχεται τὴν εὐλογία
τοῦρανοῦ, μέσα σὲ τὸ μεγάλο πανηγύρι. Δὲν τὸ
κατάλαβες λοιπόν; Ἐχεις δίκιο. Δὲν εἶδες ποτέ
σου μὲς σὲ τὴν χώρα τέτοιον ἔρωτα, τέτοιο θυμὸ
καὶ τέτοιο γάμο.

Σήκωσε τώρα ψηλὰ τὰ χέρια σου κατὰ τὴν
ἀστραπή, σήκωσέ τα καὶ προσερχήσου: «Δώσε
μου, ὦ Φύσις, νὰ γνωρίσω τοὺς μεγάλους θυμοὺς
καὶ τὴς μεγάλης ἀγάπης. Καὶ κάνε τὴν ψυχὴ μου
ἓναν οὐρανὸ. Καὶ δὲς του σύννεφα, βροντές,
ἀστροπελέκια. Καὶ κάνε τὴν ψυχὴ μου μιὰ γῆ,
ἀπλωμένη ἐρωτικὰ ἀποκάτω τοῦ. Καὶ δὲς τῆς
μιὰ μήτρα πυρὴ καὶ γόνιμη. Κάνε τὴ ζωὴ
μου δλάκρη, μιὰν ἀτέλειωτη νύχτα γάμου σὰν
αὐτή. . .» Σήκωσε ψηλὰ τὰ χέρια σου κατὰ τὴν
ἀστραπή, σήκωσέ τα καὶ προσερχήσου.

4 Σεπτεμβρίου

Σ' ἔφερε ὁ δρόμος σου σὲ τὸ ἐρημικὸ κοιμη-
τήρι. Τὰ κυπαρίσσια, λουσμένα ἀπ' τὴ νυχτιά-
τικη βροχή, γυρεύουν νὰ φανοῦνε κι' αὐτὰ
χαρῶν καὶ πρόσχαρα σὲ τὸ πρῶτὸ φῶς τοῦ
Ἥλιου. Μὰ ὁ πόνος τοῦ εἶναι βαθεῖς, τὸ χρώμα
τοῦ σκοταδερό καὶ πένθιμο, κι' ὅσο θέλουν νὰ
φανοῦνε πιδ χαροῦμένα, φαίνονται πιδ λυπη-
μένα. Ἡ θλίψη τοῦ λουσμένου καὶ στολισμένου,
εἶναι πιδ πικρὴ ἀκόμα.

Ἀπάνω στοὺς λιγοστοὺς σταυροὺς ὁ ἥλιος
ποὺ στέγνωσε κάποια ξεχασμένα δάκρυα, παλεύει
νὰ σβύσῃ τώρα τὴς δροσοσταλίδες τῆς βροχῆς.
Θὰ τὴς σβύσῃ κι' αὐτές. Μὴ φοβάσαι!

«Εὐτυχισμένοι νεκροί! — εἶπες μέσα σου.
Ὅλους ἓνας ταπεινὸς σταυρὸς σὰς σηματοδοτεῖ.

Ἀδερφικά κοιμόσαστε πλάϊ-πλάϊ. Δὲ σὰς χωρί-
ζουν μάρμαρα, πλοῦτη, κόμποφάνιες, στεφάνια.
Κι' ὁ διαβάτης ἔχει μιὰ θλίψη καὶ μιὰ ψυχοπό-
νια γιὰ ὅλους σας. Κάνενας τάφος δὲν τοῦ καν-
χίεται. Κάνενας νεκρὸς δὲν τοῦ λείει: «Ἐγὼ εἶμαι
ὁ πλούσιος, ἐγὼ ὁ δυνατός, ἐγὼ ὁ τίμιος, ἐγὼ ὁ
δοξασμένος, ἐγὼ ὁ μέγας». Καὶ κάνενας πάλι
δὲν κρύβει τὸ παράπονό του κάτω ἀπ' τὸ τα-
πεινὸ χορτάρι τοῦ τάφου του, βρισμένος ἀπ' τὴν
περηφάνειά τοῦ γείτονά του. Εὐτυχισμένοι νε-
κροί! — εἶπες μέσα σου.

Τὰ πιδ πρόσχαρα λουλούδια στεφανόουν
ἓναν ἔρημο σταυρὸ. Κάνενας δὲν τα φύτεψε.
Ὅμως βγήκανε μοναχὰ τους, ντυθήκανε τὰ
ὀμορφότερά τους χρώματα καὶ πλέξανε ἓνα
μοσχοβολισμένο στεφάνι γύρω ἀπ' τὸν ἔρημο
σταυρὸ. Ἀποκάτω τοῦ κοιμάται ἡ ὥμορφη γυ-
ναῖκα, ποὺ πέθανε ἀτιμῇ. Οἱ ἀνθρώποι τὴ μπο-
μπέψανε ὡς τὸν τάφο της. Τὰ λουλούδια τὴ
δοξάζουν. Καὶ κοιμάται περήφανη.

Καὶ λὲς πάλι μοναχός σου: — «Εὐτυχισμένοι
νεκροί! Οἱ ἀρετές σας, οἱ δόξες σας, ἡ δύναμή
σας κι' οἱ ἀμαρτίες σας δὲν εἶναι χαραγμένα
ἀπάνω σὲ τὸ σκληρὸ μάρμαρο. Τὰ ὀνόματά σας
δὲν εἶναι γραμμένα μέσα σὲ βιβλία, πιδ σκληρὰ
καὶ πιδ αἰώνια κι' ἀπ' αὐτὸ τὸ μάρμαρο. Οἱ
παγίδες τῆς φήμης ἦτανε στημένες μακριὰ ἀπ' τὴ
ζωὴ σας. Ἡ ἱστορία δὲν πέρασε ποτέ ἀπ' τὸ
χωριὸ σας. Κοιμηθῆτε ἡσυχοί!»

Πήγαινε τώρα σὲ τὸ χωριὸ καὶ πὲς τους: «Εἶδα
σὲ κοιμητήρι σας ἓναν δυνατό, ἓναν πλούσιο,
ἓναν ψωμοζήτη καὶ μίαν ἀτιμῇ γυναῖκα». Θὰ
σὲ πάρουνε γιὰ τρελλό. Τὸ ξέρουν καλὰ πὼς
δέκα χρόνια ὕστερα ἀπ' τὸ θάνατό τους, οὔτε
ἓνας μαῦρος σταυρὸς δὲ θὰ ξεχωρίσῃ τὸν ἓναν
ἀπ' τὸν ἄλλον. Παλεύουν ὥστόσο κι' αὐτοὶ γιὰ
τὸνομα ποὺ θὰ φέρονε. Καὶ σὺ νόμιζες πὼς
στὴς μεγάλες πολιτείες τὴ δυστυχία τῶν ἀνθρώ-
πων τὴν κάνει ἡ ἱστορία, τὸ βιβλίον, κι' ὁ μαρ-
μαρένιος τάφος μὲ τὴ χρυσὴ ἐπιγραφή. Τίποτε
ἀπὸ ὅλα αὐτά. Κάτω ἀπ' τὴς μαρμαρένιες στέγες
τῶν παλατιῶν καὶ κάτω ἀπὸ τὰ σκεβρωμένα

δοκάρια τῆς καλύβας οἱ ἴδιοι ἀνόητοι ἀνθρώποι
ζοῦν καὶ παλεύουν. Κάτω ἀπ' τὰ μαρμαρένια
μανωλεῖα καὶ κάτω ἀπ' τοὺς μαῦρους σταυροὺς
οἱ ἴδιοι δυστυχισμένοι νεκροὶ κοιμοῦνται. Καὶ
μονάχα ἡ σοφὴ Φύσις στεφανώνει κάποτε μὲ λίγα
λουλούδια τὸν τάφο μιᾶς ἀτιμῆς γυναίκας. Μὰ
κι' αὐτὸ κάνενας δὲν τὸ προσέχει. Οὔτε ζωντανός,
οὔτε πεθαμένος.

5 Σεπτεμβρίου

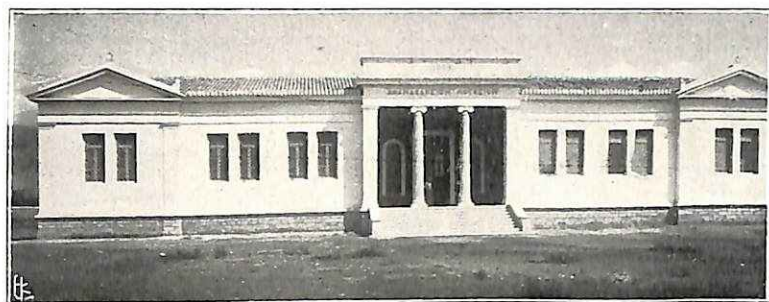
Τὸ βλέπεις τὸ ψοφῆμι, τὸ πεταμένο στὴ ρεμα-
τιά; Εἶναι ὁ μαντρόσκυλος τῆς στάνης. Τὸ το-
μάρι του εἶναι γδαρμένο ἀπάνω στὴ ράχη. Μιὰ
βαθεῖα τρύπα φτάνει ὡς τὸ ραχοκόκαλό του.
Δέκα χρόνια φύλαγε τὴ στάνη, σὰν πιστὸς στρα-
τιώτης. Τὸν περασμένο χειμῶνα πάλαψε μ' ἓνα
κοπάδι λύκους καὶ βγήκε νικητὴς γεμάτος ἀπὸ
τίμιες πληγές. Δὲν τονέ κάνενας στρατηγὸς, δὲν
τοῦ χαρίσανε τιμὲς καὶ δόξες. Ἐνα κομμάτι
μαῦρη κοινοβιὰ ἦτανε ἡ ἀμοιβή του. Τὸ χον-
τρὸ σχοινὶ γύρω ἀπ' τὸ λαιμό του, τὸ παράσημό
του. Τώρα μιὰ πληγὴ κατάστηθα, μὲ παγωμένο
αἷμα, στολίζει τὸ ἡρωϊκὸ του σῶμα. Οἱ κλέφτες
μπήκανε σὲ τὸ μαντρί. Τοὺς ἀλύχτησε, τοὺς ἔσχισε
μὲ τὰ δόντια, τοὺς ἔδιωξε μακριὰ. Φεύγοντας
ὁ κλέφτης τοῦ φύτεψε ἓνα βόλι στὰ στήθια.
Κ' ἔπεσε νεκρὸς, φράζοντας ἀκόμα καὶ μὲ τὸ
κουφάρι τοῦ τὴν πόρτα τῆς στάνης. Τὸν δέσανε
μ' ἓνα σχοινὶ ἀπ' τὸ ποδάρι καὶ τὸν σύρανε στὴ
ρεματιά. Δὲν τοῦ ρίζανε τουφέκια, δὲν τοῦ σκε-
πάσανε μὲ σημαία τὸ κορμί του, δὲν τοῦ στή-
σανε ἓναν μαρμαρένιο τάφο. Καὶ — στοχάσου!
— ἡ ἱστορία, ποῦχε πάντα ἄγραφα φύλλα γιὰ
κάθε ἡρωϊσμὸ καὶ γιὰ κάθε θυσία, δὲν θὰ πε-
ράσῃ ποτέ στὰ φύλλα τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς
εἶναι μονάχα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀπ' τὴν
ἀρετὴ ἓνός σκύλου δὲν ἀπομένει ἄλλο παρὰ ἓνα
ψοφῆμι. Καὶ τὰ ἀνόητα αὐτὰ πλάσματα ξεκο-
λουθοῦνε νὰ δουλεύουν τὴν ἀρετὴ, ποὺ δὲν τοὺς
χρησιμεύει σὲ τίποτε. Ἀξίζει, μὰ τὸ θεὸ, νὰ γο-
νατίσῃς μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ ψοφῆμι καὶ νὰ τὸ
στολίσῃς μὲ λουλούδια.

[Ἀκολουθεῖ]

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

* «Παναθήναια» ἀπὸ τῆς 15 Σεπτεμβρίου.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

Εν τῶν ὠραιότερων κτιρίων τῆς πράγματι ὠραίας πόλεως τῆς Θεσσαλίας, εἶναι τὸ ἴδρυθὲν πέρυσι δαπάναις τοῦ κ. Ἀλεξίου Ἀθανασάκη Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον. Κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ἀρχαίας Δημητριάδος πλησίον τοῦ μυθευομένου ποταμοῦ Ἀναύρου, ὅπου ὁ Ἰάσων ἔχασε τὸ σανδάλιον του.

Τὸ κτίριον τοῦτο εἶναι δημιούργημα τοῦ φιλοπόνου καὶ δευδεροῦς ἀρχαιολόγου κ. Ἀρβανιτοπούλου καὶ ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἡ πραγματικὴ ἐργασία καὶ ὁ εἰλικρινὴς ζήλος πρὸς κοινωνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν φέρουσιν εἰς τὴν ἀσφαλὴ ἐπιτυχίαν καὶ εὐρίσκουν γενναίους ἐκτιμητάς, τοῦλάχιστον ἰδιώτας.

Ὁ κ. Ἀρβανιτοπούλος, μετὰ τὴν πειθὸν τὴν

ὁποῖαν ἐμπνέει ἡ ἐργασία, κατῴρθωσε διὰ χρημάτων Δήμων, Κοινοτήτων καὶ ἰδιωτῶν Θεσσαλῶν, καθότι ἔξ Ἀθηνῶν δὲν τοῦ εἶχε δοθῇ πίστωσης πρὸς ἀνασκαφὰς ὅταν ἐστάλη εἰς τὴν Θεσσαλίαν, νὰ ἐπιτύχῃ ἐντὸς μόλις ἐνὸς ἔτους εἰς τὰς ἐρεῦνας του καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ τὰς μοναδικὰς ζωγραφίας ἐπὶ μαρμάρου, αἱ ὁποῖαι κοσμοῦσι τὸ Μουσεῖον Βόλου, νὰ συναθροίσῃ δὲ πλείστα ἄλλα μνημεῖα ἀγνωστα καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν στέγασιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀθανασάκη εἰς τὸ δμώνυμον Μουσεῖον, τὸ κατασκευασθὲν ἐντὸς ὀκτῶ μηνῶν.

Ἐκ τῶν ἐπὶ τὰς μεγάλων αἰθουσῶν του κατηρτίσθησαν μόνον τρεῖς, διότι ἡ ὑπηρεσία ἔχουσα καὶ δι' ἄλλα νὰ φροντίσῃ δὲν ἔδωκε τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα διὰ νὰ καταρτισθοῦν καὶ αἱ ἄλλαι.

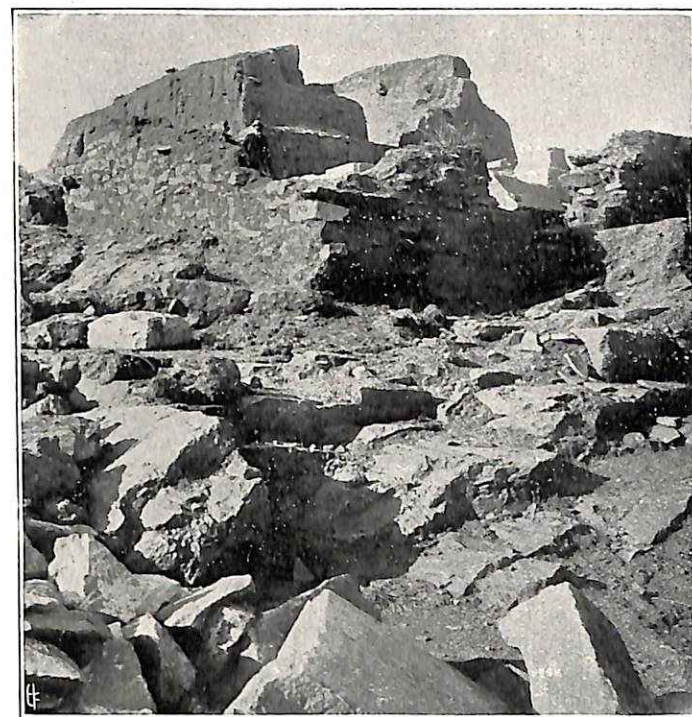
Ἐλπίζομεν εἰς πολὺ σύντομον μέλλον νὰ ἴδωμεν καὶ τὰς ἄλλας ζωγραφίας καὶ τὰ γνωστὰ Θεσσαλικά μνημεῖα λαβάνοντα τὴν θέσιν των, ἐν ᾧ σήμερον εὐρίσκονται χαμαὶ περιμένοντα ἀναστύλωσιν.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μουσείου Βόλου εἶναι ἀπαραίτητος διὰ κάθε φιλότεχνον· δὲν θὰ ἴδῃ τις ἐκεῖ τὰ ἀγάλματα καὶ ἀνάγλυφα καὶ ἀγγεῖα, μετὰ τὰ ὁποῖα ὀλίγα μεταξὺ πολλῶν ἀξίζουν προσοχὴν, ἀλλὰ ὥραϊα καὶ περιεργότατα καὶ μοναδικὰ ἔργα ζωγραφικῆς τοῦ 3^{ου} αἰῶνος π. Χ. Δὲν εἶναι βεβαίως ζωγραφίαι τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ τοῦ Πρωτογένους, ἀλλ' εἶναι σύγχρονα ἐκείνων ἔργα καλῶν μικροτεχνιῶν τῆς βιομηχανικῆς τέχνης· ἀφ' οὗ δὲ οὐδὲ ἴχνος τῶν ἔργων τῶν μεγάλων ἢ μικρῶν ζωγράφων τῆς ἀρχαιότητος διεσώθη, εἶναι ὁμολογουμένως πολὺτιμα τὰ μνημεῖα ταῦτα.

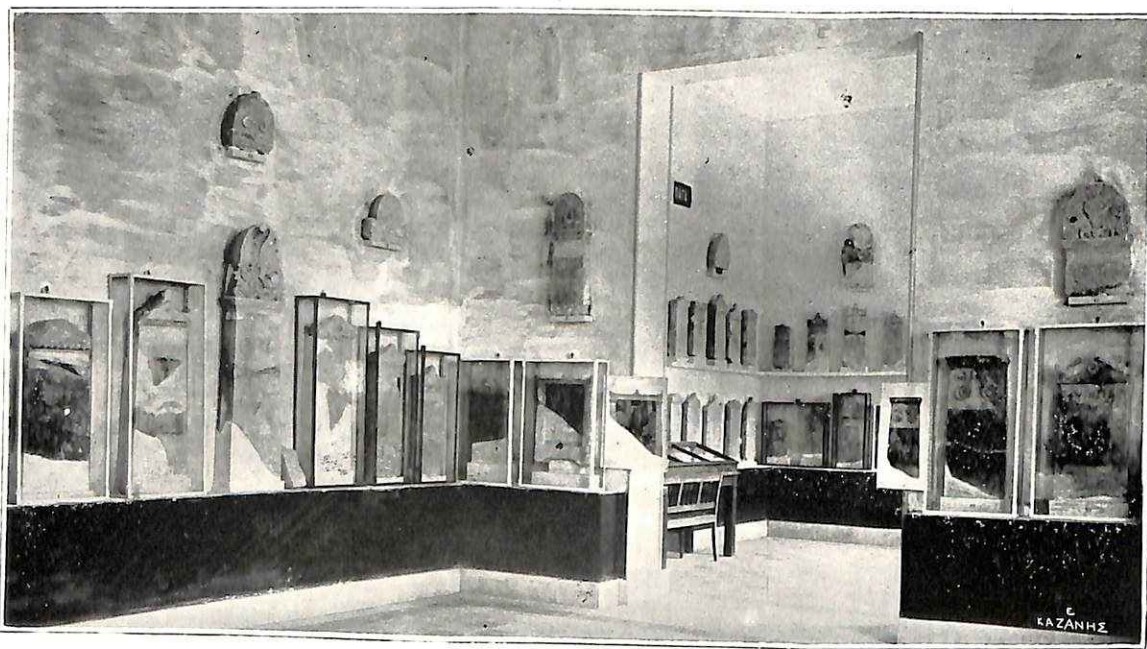
Ὑπὸ ποίας συνθήκας εὐρέθησαν αἱ γραφαὶ στήλαι τῶν Παγασῶν δεικνύει ἡ εἰκὼν αὕτη· μεγάλοι πύργοι τῆς ἀρχαίας πόλεως ἐπεσκευάσθησαν ἐσπευσμένως περὶ τὸ 150 π. Χ. καὶ μέσα εἰς τὰ θεμέλια αὐτῶν ἐρρίφθησαν ἀπὸ τὰ πλησίον νεκρόταφεία ὅλα τὰ μνημεῖα φύρδην μίγδην· ἐχρειάσθη δευδέρκεια διὰ νὰ

εὐρεθοῦν καὶ ἑκτακτοὶ ἐργασίαι διὰ νὰ διατηρηθοῦν καὶ μετακομισθοῦν εἰς τὸ κρησφύγετόν των.

P.

Ἀπομῖς τοῦ πρώτου ἀνασκαφέντος μεγάλου πύργου Παγασῶν, ὁ ὁποῖος περιεῖχε τὰς στήλας

Ἡ Α καὶ ἡ Β Αἰθουσα Παγασῶν τοῦ Μουσείου Βόλου, περιέχουσα τὰς ἀρίστας γραφτὰς στήλας (ἀρ. 1-41 καὶ 42-97)

ΟΙ ΘΕΟΙ ΑΝΑ ΤΑΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

I

Ὁ κακόμορφος θεὸς τῶν ὁρέων, ὁ Πάν, μὴ ἀρκούμενος εἰς τὸν θρίαμβόν του ποὺ ἐξηπάτησε τὴν Σελήνην, ἠγάπησε ἀκόμη καὶ τὴν νύμφην Πίτυν. Ἀλλὰ τὴν Πίτυν ἠγάπα καὶ ὁ Βορρᾶς ὁ ὁποῖος ἐκδικούμενος καὶ τιμωρὸν τὴν ἀπιστίαν της, ἔπνευσε σφοδρὸς, τὴν ἐκορήμισε εἰς τὰς πέτρας καὶ τὴν ἐφόνευσε. Καὶ ἡ Γῆ λυπηθεῖσα αὐτὴν ἀνέδωκε τὸ δμώνυμον δένδρον. Ὁ δὲ Πάν κόψας κλάδους ἐκ τοῦ δένδρου τούτου κατεσκεύασε στέφανον καὶ ἐστεφανώθη εἰς ἀνάμνησιν τῆς ὠραίας νύμφης.

Καὶ ὁ σύζυγος ὅμως τῆς Σελήνης, ὁ Ἄηρ, ἐκδικούμενος καὶ ἐμπαίζων αὐτὴν ἀπατηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πανός, στεφανώνει αὐτὴν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐνίστε διὰ τοῦ γνωστοῦ λευκοῦ φωτοστεφάνου, τὸν ὁποῖον παρατηροῦμεν κάποτε γύρω τῆς Σελήνης. Τὸν στέφανον τοῦτον βλέπων ὁ Βορρᾶς καὶ ἐνθυμούμενος τὴν ἀπάτην τῆς Πί-

τυος πνέει σφοδρὸς συνταράσσων τὰς θαλάσσας καὶ ἐκσπῶν εἰς θινέλλας ὁρῆς.

Διὰ τοῦτο οἱ ναυτικοὶ ὅταν ἴδουν τὴν Σελήνην τριγυρισμένην ἀπὸ τὸν λευκὸν κύκλον, τὸν φωτοστέφανον ἐκεῖνον, προεικάζουν μανίαν τοῦ Βορρᾶ καὶ ἐπικείμενον σφοδρὸν ἄνεμον.

II

Ὁσάντις ἡ Ἀφροδίτη περιφρονοῦσα τὸν χαλκὸν καὶ τὸν ξανθόλευκον βασιλεῖα τῶν θαλασσῶν, τὸν Ποσειδῶνα, ὁ ὁποῖος εἰς ἀντάλλαγμα ἐφαίνετο εὐνοϊκὸς εἰς τὰ μυστηριώδη ταξιδία της, διαρκὴς ἀνησυχία ὑπέκατε τὴν καρδίαν της φανταζομένης ὅτι πιθανὸν ὁ προσφιλεῖς της Ἄρης νὰ διήρχετο γλυκεῖας στιγμὰς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ροδοδακτύλου Ἥους πρὸς τὴν ὁποῖαν αὐτὸς ἰδιαίτερον ἔτρεφε συμπάθειαν.

Διὰ τοῦτο ἡ Ἀφροδίτη εἰς τὴν Ἰριδα, ἡ ὁποία ἦτο ἄγγελος τῶν θεῶν καὶ ἀλληγορεῖτο εἰς τὸ οὐράνιον τόξον, ἀνέθηκε νὰ ἐπιβλέπῃ κρυφίως τὴν ἐρωτοτροποῦσαν μετὸν Ἀρην Ἡώ.

— Φιλτάτη Ἰρις, τῆς λέγει, τρέχε ὅπως πάντοτε ταχεῖα τὸ στερέωμα, καὶ δσάκις ἴδῃς τὰ στίλβοντα πέταλα τοῦ Πηγάσου νὰ παρασύρουν τῆς Ἡοῦς τὸ ἄρμα, παρακολούθησέ την καὶ ἀνάγγειλέ μου ὅ,τι ἀντιληφθῇς εἰς τὰ ὕγρα τοῦ Ποσειδῶνος βασιλεία.

Ἐκτοτε ἡ Ἰρις ἔτρεχεν ἀκάματος ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὸ στερέωμα πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς Ἡοῦς. Καὶ δσάκις ἡ Ἰρις συνήντα κατὰ τὴν πρωΐαν τὴν Ἡώ, τὴν ἔβλεπε πάντοτε νὰ ἀποχαιρετίζῃ ἐρωτύλως τὸν Ἀρην καὶ νὰ ἐξαφανίζονται κατόπιν ἀμφοτέροι, ἡ μὲν Ἡώ μὲ τὸ χρυσοῦν της ἄρμα καὶ τὸ ἐρυθρόλευκον ἔνδυμά της, ὁ δὲ Ἀρην μὲ τὸν δμώνυμον ἀστέρα.

Ἐσπευδε τότε περιχαρὴς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν της ἡ Ἰρις καὶ διασχίζουσα ἀμέσως τὴν πρωΐαν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τοὺς οὐρανοὺς, ἀνήγγελλεν εἰς τὴν Ἀφροδίτην τὸν μετὰ μυστηριώδη νυκτερινὴν συνάντησιν θερμὸν ἀποχαιρετισμὸν τῆς Ἡοῦς καὶ τοῦ Ἀρεως. Καὶ ἡ μὲν Ἀφροδίτη λυσσῶσα ὥρμα εἰς συνάντησιν τοῦ Ἀρεως ἐγκαταλείπουσα τὸν Ποσειδῶνα, ὅστις πλήρης ὀργῆς συνεκύνκα σφοδρῶς τὰς θαλάσσας.

Ὅσάκις ὁμως μετὰ μεσημβρίαν ἀνεζήτει ἡ Ἰρις τὴν Ἡώ, οὐδαμοῦ τὴν συνήντα καὶ ἡ Ἀφροδίτη τότε ἠδέως διήρχετο τὰς ὥρας της εἰς τοῦ Ποσειδῶνος τὰς ἀγκάλας καὶ αἱ θάλασσαι ἠπλοῦντο ἡρέμα ἐπὶ τῶν ἀκτῶν γαληνίῳσαι.

Διὰ τοῦτο ἔκτοτε οἱ ναυτικοὶ δσάκις ἴδωσι καὶ σήμερον ἔτι τὴν Ἰριδα, τὸ οὐράνιον δηλαδὴ τόξον κατὰ τὴν πρωΐαν ἀναφαινόμενον, συμπεραίνουν ὅτι ὁ Ποσειδῶν εἶνε ἐξωργισμένος καὶ θεωροῦσι τοῦτο προάγγελον κακοκαιρίας. Τοῦναντίον δὲ προάγγελον καλοκαιρίας τὴν ἐμφάνισιν τῆς Ἰριδος μετὰ μεσημβρίαν. Οἱ δὲ ναυτικοὶ τῆς Μεσογείου ἀπὸ τῶν Ἐνετῶν ἀκόμη διετύπωσαν τὸ προγνωστικὸν τοῦτο τοῦ καιροῦ ἐν τῷ:

Arco in sera buon tempo si spera
Arco in matina, capotto capottina.

III

Λέγουν ἀκόμη διὰ τὴν Σελήνην ὅτι περιφερομένη ἀνὰ τοὺς οὐρανοὺς καὶ φωτίζουσα τὴν νύκτα, εἶδε τὸν Ἐνδυμίωνα κοιμώμενον εἰς τὸ ὄρος Λάτμιον τῆς Καρίας καὶ ἠγάπησεν αὐτόν. Ὅσάκις δὲ κατήρχετο πρὸς συνάντησίν του εἰς τὸν Λάτμιον, ἐπίτηδες ἔρριπτε κλίνουσα κῶνον σκιάς ἐπὶ τοῦ Λάτμιου διὰ νὰ μὴ φωτίζεται τὸ ὄρος καὶ τὴν ἴδουν οἱ θεοί.

Ὁ Ἄηρ ὁμως, ὁ σύζυγός της, πληροφορη-

θεὶς τοὺς κρυφίους ἔρωτάς της, συμπεριεφέρετο σκαιῶς πρὸς αὐτήν, ἀναγκασθεῖσαν νὰ παραπονεθῇ ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸν Δία, ὅστις λυπηθεὶς αὐτὴν παρέσχεν εἰς μὲν τὸν Ἐνδυμίωνα ὅ,τι τοῦ ἐζήτησε αὐτός, νὰ τὸν κάμῃ ἀθάνατον καὶ ἀγήρω καὶ νὰ τὸν ἀφίση νὰ κοιμᾶται αἰωνίως, τὴν δὲ Σελήνην ἀπεχώρισεν ἀπὸ τὸν Ἀέρα καὶ τὴν ἔστησε μακρὰν αὐτοῦ ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἐκτοτε ὁ Ἄηρ δσάκις ἴδῃ τὴν Σελήνην ἔχουσαν τὴν κεκλιμένην ἐκείνην θέσιν, λυσσᾷ ἐκ ζηλοτυπίας διὰ τὴν ἀπιστίαν τῆς συζύγου, καὶ διασχίζει τὰς θαλάσσας ὀρμητικός. Καὶ οἱ στεναγμοὶ του εἶνε ἡ βοή τῆς θαλάσσης καὶ τῆς θιέλλης καὶ οἱ θρήνοι του εἶνε οἱ συριγμοὶ τοῦ ἀνέμου μέσῳ τῶν ἐξαρτίων τῶν πλοίων. Οἱ δὲ πρακτικοὶ ναυτικοὶ παρετήρησαν ἐκ πείρας τὰς ἐπακολοιθούσας τὴν τοιαύτην κεκλιμένην στάσιν τῆς Σελήνης τρικυμίας καὶ τὴν παρατήρησιν τῶν ταύτην διετύπωσαν ἀποφθεγματικῶς εἰς τὸ γνωμικόν

«Γερμένο φεγγάρι, ὀρθίος καραβοκύρης».

IV

Ἡ Καλλιστώ, ἡ ὥραία τοῦ Λυκάονος θυγάτηρ δὲν ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὴν ἐρωτικὴν τοῦ Διὸς σαγήνην καὶ ὁ μικρὸς Ἀρκὰς προέκυψεν ὡς καρπὸς τῶν ἐρώτων τῶν. Ἡ ζηλοτυπία ὁμως τῆς Ἡρας, τῆς συζύγου τοῦ Διός, τεθείσης ἐπὶ τὰ ἔχνη τῶν ἐρώτων τοῦ προσφιλοῦς συζύγου της, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ μετασχηματίσῃ τὴν Καλλιστὴν εἰς ἄρκτον ἵνα διαφύγῃ τὴν καταδίωξιν τῆς Ἡρας. Λυσσῶσα τότε ἡ Ἡρα ἐκ ζηλοτυπίας ἀπετάθη εἰς τὴν Ἀρτεμιν καὶ ἔπεισεν αὐτὴν ἵνα τοξεύσῃ τὴν ἄρκτον ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐκρύπτετο ἡ Καλλιστὴ πρὸς τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἔτρεφε ἄσπονδον μῖσος. Καὶ ἡ μὲν Ἀρτεμις ἐτόξευσε τὴν ἄρκτον φρονέυσασα αὐτὴν καὶ μετ' αὐτῆς τὴν ὥραϊαν νύμφην, ἡ δ' Ἡρα ἔθεσεν αὐτὴν εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ ἦναι ὁρατὴ πάντοθεν καταστερίσασα αὐτὴν καὶ ὀνομάσασα *μεγάλην ἄρκτον*. Τὴν ἐστέρησε δὲ τοῦ εὐεργετήματος ὅπερ εἶχον οἱ ἄλλοι ἀστέρες τοῦ νὰ λούονται εἰς τὸν Ὀκεανὸν καὶ ἔθεσεν ὡς φύλακά της τὸν Ἀρκτοῦρον.

Ἐκτοτε ἡ Καλλιστὴ ὑπὸ μορφὴν ἄρκτου εὐρίσκεται καταστερισμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,

ἢ τ' αὐτοῦ στρέφεται καὶ τ' Ὀρίωνα δοκεῖται,
οἷη δ' ἀμορὸς ἐστὶ λοετρῶν Ὀκεανοῦ. (Ὀδ. Ε. 274).

Διὰ τοῦτο οἱ ναυτικοὶ ἀπερχόμενοι μακρὰν τῆς συζυγικῆς στέγης ἠναγκάσθησαν ἔκτοτε νὰ στρέφουν πάντοτε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἄρκτον ἥτις ὑπενθυμίζει τὴν συζυγικὴν ζηλοτυπίαν καὶ παρίσταται ὡσεὶ τιμωρὸς τῶν μακρὰν τῆς συζυγικῆς στέγης ἀτοπημάτων.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΠΡΩΤΟΚΑΡΑΒΟΣ

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΟΧΟΡΤΟ

Δὲν εἶσαι τὸ τριαντάφυλλο ποὺ ξιπασμένο λάμπει
οὔτε ἡ νυμφαία ποὺ νείρεται σὲ ὀπάλλινα νερά.

Τὸ Φεγγαρόχορτο εἶσαι ἐσύ, ποὺ στῆς νυχτὸς τὰ θάμψη
ρίχνει τὸν ἥσκιο του ἄπλερο καὶ σειέται θλιβερά.

Στήνουνε γύρω σου οἱ ξωθιὲς χορὸ τὸ κάθε βράδυ
κι' εἶνε ὁ μεγάλος Ἀστερας γιὰ σένανε ἀδελφός,
καὶ πέφτει στὰ φυλλάκια σου, σὰν εὐλογία καὶ χάδι,
τὸ φεγγαρίσιο φῶς.

Κι' ἔτσι στὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ, μακρὰ ἀπ' αὐλὴ καὶ σπίτι
(δὲν εἶσαι ἀνθὸς λαμπρόφυλλος ἢ δέντρο νὰ θροῖς)
κρατεῖς τὴ νύχτια συντροφιά τοῦ σκυθροποῦ Ἐρημίτη,
ποὺ συλλογιέται πλάγι σου τὰ βάρη τῆς ζωῆς.

ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΜΑΝΤΗΛΟΥΣΑ

Πλάσμα! καὶ δένεις τὰ χεράκια σου
μὲ τόση ἀπόψε ἀπελπισία
ἔτσι ὅπως δέεσαι, ὅπως μύρεσαι,
σὰ Μαντηλοῦσα Παναγία.

Σὰν Παναγία ποῦ ἀλιβάνιστη
ἀκαρτερεῖ στὸ εἰκονοστάσι
νὰ ἀνάψουν τὸ φτωχὸ καντήλι της
καὶ νὰ χαρῇ καὶ νὰ γιορτάσῃ.

Πλάσμα! Πῶς νὰ σὲ εἰπῶ; ἀδελφούλα μου
ἢ ἀνθὸ τῆς ἀνανθῆς ἐρμιᾶς μου,
ποὺ πήρες κι' ἔδεσες τὸν πόνο σου
νῆμα στὸ ἀδράχτι τῆς καρδιάς μου;

Καὶ τὴν ψυχὴ μου τὴ γονάτισες
μὲ τόση ἀπόψε ἀπελπισία,
ἔτσι ὅπως δέεσαι, ὅπως μύρεσαι,
σὰ Μαντηλοῦσα Παναγία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ

Χρειάζεται νέον πνεῦμα εἰς τὰ σχολεῖα μας, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ πρέπει νὰ προκύψῃ ἀπὸ τὴν στενωτέραν σχέσιν τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν μαθητῶν. Ἡ στενωτέρα αὐτὴ σχέσις ἡμπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν εἰς τὰς πολυπληθεῖς τάξεις: διότι εἶναι φανερόν ὅτι ἂν ἕνας καθηγητὴς διδάσκῃ ἐξήντα παιδιὰ, δὲν ἔχει ἀρκετὸν καιρὸν νὰ τὰ γνωρίσῃ ἕνα πρὸς ἕνα, καὶ χάνει ἐπομένως τὴν διάθεσιν νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ψυχολογίαν καθενός.

Νὰ εὐκολυνθῇ τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου, νὰ ἀφαιρεθοῦν τὰ ἐμπόδια, νὰ μὴν καθίσταται ἀπραγματοποίητον: αὐτὸ πρέπει νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ μίαν σοφὴν διεύθυνσιν.

Τὰ ἄλλα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοῦ διδασκάλου τὴν πρωτοβουλίαν. Θὰ ἠθέλαμεν νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σύστημα τῆς ὁμιλίας μετὰ τὸ μάθημα νὰ ᾔναι ὁ διδάσκαλος παρὼν εἰς μερικὰ διαλείμματα, νὰ γείνῃ ἀρχηγός, ὑποκινητὴς εἰς τὰ παιγνίδια τῶν παιδιῶν νὰ τὸν ζητοῦν τὰ παιδιὰ ὡς διαιτητὴν, τὸ ὁποῖον θὰ προκύψῃ ἀπὸ τὸν χαρακτήρα του, ἀπὸ τὴν συμπάθειαν ὅπου τοὺς ἐμπνέει προπάντων νὰ ἐμπνέῃ ἐμπιστοσύνην καὶ ἴσως καὶ ἴσως τὰ παιδιὰ νὰ πάρουν τὸ ἄρρος νὰ καταφεύγουν εἰς αὐτὸν ὡς εἰς πνευματικόν. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἔχουν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ καθηγηταὶ οἱ πέραν τῆς Μάγχης.

Ἐπειτα εἶναι καλὸν ὁ διδάσκαλος νὰ γνωρίζῃ τὰ ζητήματα τῆς ἀτομικῆς ψυχολογίας, τὰς μεθόδους τῆς, νὰ μάθῃ τὴν τέχνην νὰ κάμνῃ ἐρωτήσεις χωρὶς νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸν μαθητὴν, καὶ νὰ ἐντυπώνῃ εἰς τὸν νοῦν του τὰς πλέον γνωστὰς μορφὰς τῆς παιδικῆς διανοίας, διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ ἀναγάγῃ εἰς μερικὰς ἐκ τῶν καθωρισμένων μορφῶν αὐτῶν, ὅταν εἶναι δυνατόν, τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μαθητῶν του: διότι βοηθούμενος ἀπὸ τὴν κατάταξιν αὐτὴν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ κάμῃ τὴν καλυτέραν διάγνωσιν.

Καὶ τέλος, πρέπει νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τοὺς διδασκάλους ν' ἀποφασίσουν νὰ γίνουν πειραματισταί, ὅταν εἶναι ἀνάγκη· εἰς ἀμφιβόλους περιστάσεις ὡς ἐφαρμόζουν μερικὰ τοιαῦτα διανοητικὰ πειράματα, τὰ ὁποῖα καθορίζουν τὸν

βαθμὸν τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως· θὰ τοὺς ὑποδείξωμεν μόνον παρακάτω, ὅταν εἰσέλθωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν δοκιμῶν αὐτῶν, ἀληθινὰ χρησίμων καὶ πρακτικῶν, τοὺς διαφόρους κανόνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ παρεκκλίνουν εἴτε διὰ νὰ δοκιμάσουν εἴτε διὰ νὰ ἐξηγήσουν τὴν δοκιμαστικὴν αὐτὴν ἐργασίαν.

Ἡ μέθοδος αὐτὴ τείνει νὰ κάμῃ τὸν διδάσκαλον ὅ,τι σπανίως εἶναι: Εἶναι τώρα διδάσκαλος, πρέπει νὰ γίνῃ καὶ παρατηρητής: δύο ἀσχολίαι πολὺ διαφορετικαί: καὶ ἡ πείρα μὲ ἔχει μάθει πόσον εἶναι ἀνεξάρτητος ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Ἔχω ἰδεῖ θαυμασίους διδασκάλους οἱ ὁποῖοι εὗρισκαν διαρκῶς νέον τρόπον διδασκαλίας καὶ κρατοῦσαν πάντοτε στὰ χέρια τῶν ὅλην τὴν τάξιν ἢ πρὸς ὅσον ὑπὸ ἔποψιν μορφώσεως, ἀγωγῆς, καὶ νοήσεως ἀκόμη, ἦτον ἀδιαφιλονεικίτος. Ἄλλ' οἱ διδάσκαλοι αὐτοὶ δὲν ἤξευραν νὰ παρατηρήσουν τίποτε σχεδὸν δὲν ἡμποροῦσαν νὰ μᾶς εἰποῦν διὰ τὴν ἱστορίαν, τὴν διάνοιαν, τὸν χαρακτήρα τῶν μαθητῶν τῶν καὶ ἐπομένως, ὅ,τι ἐγνώριζαν, ἔμεινε κτῆμα ἰδικόν των. Ὁ Σεγκέν, ὁ περίφημος καθηγητὴς, ἀνῆκε εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν· ἔγραψε βιβλία διὰ τίποτε. Ἐγνώρισα ἄλλους, πολὺ καλοὺς ἐπίσης, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο εἰς τὰς ἐργασίας μου αὐτὰς τῆς παρατηρήσεως, ἀλλὰ διαρκῶς μ' ἐνοχλοῦσαν με παρακαίρους ἐπεμβάσεις, αἱ ὁποῖαι μοῦ ἀπεδείκνυναν ὅτι δὲν εἶχαν ἐννοήσῃ τὴν διαφορὰν μετὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ παρατηρήσεως: τὴν στιγμήν ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἰδοῦν μόνον, νὰ παρατηρήσουν, νὰ κρίνουν, νὰ ἐξακριβώσουν δηλ. μίαν κατάστασιν πραγματικὴν, εἶχαν τὴν ψύχωσιν νὰ ἐπικρίνουν, νὰ διορθώνουν, νὰ διδάσκουν· ἔμοιαζαν μὲ τοὺς ἐξεταστὰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀντὶ νὰ κάμουν μόνον ἐρωτήσεις, θέλουν νὰ διδάξουν τὸν ἐξεταζόμενον.

Ἡ πνευματικὴ μόρφωσις ἡ ὁποία χρειάζεται εἰς ἕνα παρατηρητὴν, εἶναι τελείως διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν τοῦ διδασκάλου ὡς προσθέσωμεν ὅτι πρόκειται περὶ μορφώσεως, ὅχι διὰ κατὰ αὐτοσχέδιον ὡς εἶπω ἀκόμη, προπάντων αὐτό, ὅτι ἡ μόρφωσις αὐτὴ δὲν ἀποκτᾶται ἀπλῶς διὰ τῆς διδασκαλίας.

ΑΛΦΡΕΔΟΣ ΜΠΙΝΕ

Ἀπὸ τὸ νέον βιβλίον τοῦ κ. Alfred Binet
«Les Idées Modernes sur les enfants»

Τὸ πιάνο εἶναι τάφος — καὶ τὸ βιολί, στὸ πλάϊ του, προσεύχεται.

Τὸ πιάνο, πλούσιο καὶ βαρὺ, ἀπὸ μαῦρο στιλπνὸ μάρμαρο, σκεπασμένο ἀπὸ ἀνταύγειες, πάντα μὲ συγκινεῖ μέσα στὴν τελεία μόνωσιν τῶν ψυχῶν ποὺ ζητοῦν τὴν ἀποκάλυψίν τους, ὅταν μέσα στὴ σιγή, πρὶν ἀρχίσῃ ἡ συναυλία, ἀπομονωμένο περιμένῃ, ὄγκος πυκνωμένης νύχτας, ὅπου στὰ πλευρά του, ὅπως ἀπάνω στὰ νερὰ ποταμοῦ ἢ στὴ μελαγχολικὴ εἰκόνα λιμανιοῦ, καθρεφτίζονται σὰν φωτεινὰ πολύτιμα πετράδια σκλαβωμένες οἱ φευγαλέες λάμψεις τῶν πολυελαίων.

Εἶναι ἀνοιγμένο τώρα. Μὰ δὲν θὰ ἡμπορέσω, ἂν σκύψω ἀπάνω του, νὰ ἰδῶ καμιά λεπτοκαμωμένη Λευκονή, μὲ τὶς ξεθωριασμένες κορδέλες, βγαλμένην ἀπὸ καμιά κρύπτη τῆς Ἀντινόης· θὰ ἰδῶ μονάχα, πλεγμένα χρυσὰ δίχτυα, ποὺ εἶναι ἡ γλυκεῖα καὶ φοβερὴ παγίδα τῆς ξαφνιασμένης μέσα στὸν ὕπνο ἐμορφιάς, — ἡ παγίδα ποὺ ἔστησε, θυμωμένος ὁ Ἡφαίστος, στὴν ἔνοχον Ἀφροδίτη. Μὰ ἡ μελωδία ἀόρατη ἀπλόνεται, ἄγγελος ἢ θεοτὴς ἡδονικῇ, καὶ κάτω ἀπὸ τὸ πλέγμα τῶν χορδῶν δὲν ἀκούω τὸ κελάδημα τοῦ κλουβιοῦ, καὶ δὲν βλέπω τὰ πουλιά.

Μοῦ ἀρέσει νὰ φαντάζωμαι, μέσα στὸ κιβώτιον αὐτὸ τὸ καμωμένο ἀπὸ σκιά, εἰκόνες ζωῆς καὶ θανάτου ποὺ σὲ λίγο θὰ τὶς γνωρίσω, ὅταν θὰ θροῇ τὸ πέταγμά τους μέσα στὰ φῶτα. Κάθε εἶδος ὑπαρξὲς εἶναι κρυμμένη μέσα στὸ κιβώτιον αὐτὸ τῆς Πανδώρας. Πουλιά, θεότητες, πεθαμένες, ὅλα εἶναι κλεισμένα σ' αὐτό, καὶ ἀκόμα καὶ ἡ χαρὰ μου καὶ ὁ πόνος μου, ὁ ἐνθουσιασμός μου, καὶ ὁ πόθος μου νὰ κλάψω.

Τὸ πιάνο εἶναι τάφος εἰδωλολατρικός. Τὸ βιολί εἶναι ὄργανον θρησκευτικόν. Τὸ πιάνο κλείει μέσα του εἰκόνες, μὰ τὸ βιολί τὶς κάνει νὰ τραγουδοῦν. Τὸ πιάνο εἶναι βασιλικὴ θήκη μὲ στολίδια, ὅμως μονάχα μὲ τὸ βιολί λαμποκοποῦν. Τὸ πιάνο εἶναι τὸ κιβώτιον τῆς Πανδώρας, μὰ τὸ βιολί εἶναι ἡ Πανδώρα ποὺ μιλεῖ, φοβισμένη ἔμπρὸς στὰ θλιβερά δῶρα ποὺ ἔδωκε.

Ὅταν στολισμένη γιὰ τὴν τελετὴ, προχωρεῖ ἀργὰ ἡ γυναῖκα μέσα στὸ θρόισμα τῶν μεταξωτῶν καὶ κάθεται ἔμπρὸς στὸν τύμβο σὰν Ἥλεκτρα, ἐγγίζοντας μὲ τὴν ἄκρην τοῦ ποδιοῦ τὴ μαύρη λύρα τῶν πεντὰλ σκεπτικὴ καὶ χλωμή, μοῦ ἀρέσει νὰ τὴν βλέπω καθρεφτισμένη μέσα στὸν στιλπνὸν ἔβενον, σὰν ζωγραφία τοῦ Οὐάλερ.

καὶ σκύβει πρὸς τὸ φάντασμα τῶν χειρῶν της ὅπου κ' ἐκεῖνα, μὲ σκέψι, θέλουν νὰ πλησιάσουν τὰ πραγματικὰ ζωντανὰ χέρια, σὰν νὰ ἔρχονται μέσα ἀπὸ τὸ βάθος τῆς σκιάς καὶ τὰ ἐλκύουν. Τότε ἀρχίζει τὸ χάδι τὸ ρυθμικὸ καὶ ἡ ἐπὶ κλίσις τῆς λευκῆς καὶ σκοτεινῆς μαγείας, καὶ σιγὰ-σιγὰ βγαίνουν αἱ εἰκόνες, καὶ ὁ ἄγγελος τῆς ἡχῶς ἀπλόνεται ἔξω ἀπὸ τὸ μνημα τὸ ἀνοιχτό. Ὅμως δὲν ἡμπορεῖ νὰ προσευχθῇ τὸ πιάνο.

Οἱ ἀλλεπάλληλες νότες του, ποτὲ δὲν διακοῦν ὅσο ἕνας στεναγμός. Γρήγορα καὶ παντοῦ, τὰ βιαστικὰ χέρια τῆς γυναίκας ἐγγίζουσιν τὸ πλήθος ποὺ τρέχει στὰ κράσπεδα τοῦ ἔβενου: τὸ βιολί μεσιτεύει καὶ ζητεῖ ἔλεος γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ψυχές. Τὸ πιάνο τὶς καλεῖ, καὶ τὸ βιολί προσεύχεται γι' αὐτές.

Θαυμάζω μεγαλοπρεπὴ τὸν ἄνδρα, ὄρθιον καὶ σκιμμένο, — στολισμένο καὶ αὐτὸν γιὰ τὴν τελετὴ — καὶ τὴν ὠρὴν λάμψιν τοῦ μετώπου του, καὶ τὸ πρόσωπό του μέσα στὴ σκιά, καὶ τὸ σῶμα του ποὺ σαλεύει ἐνθουσιασμένα, λεπτὸ καὶ μαῦρο, τὴ στιγμήν ποὺ νομίζεις πὼς ἀκούει τὸ ὄργανον καὶ τοῦ κρυφομιλεῖ ἀγκαλιασμένα, καὶ τὸ δεξιὸν χέρι ἱκετεύει ἢ φανατίζει, ὥπλισμένο μὲ τὸ πύρινον δοξάρι. Τὸ πιάνο εἶναι ὀριζόντιον καὶ μιλεῖ τὰ πράγματα τῆς γῆς. Μὰ ὁ βιολονίστας, ὀλόκληρος ἀγεβαίνει στὸν οὐρανόν. Εἶναι ὁ σκοτεινὸς κορμὸς ὅπου θὰ χυθοῦν ἀπὸ μέσα του οἱ φωτεινοὶ κλάδοι τῆς μουσικῆς καὶ θὰ σκορπίσουν καὶ θὰ ἀκτινοβολήσουν εἰς τὸ ἄπειρον.

Μὲ τὸ πιάνο βλέπω πάντα ἕνα ἀπέραντο τοπίο γεμάτο ἀπὸ μορφές μικρές, σὰν τὶς μορφές τοῦ Πουσσέν, καὶ τὸ δευτερεύον δράμα τοῦ ἀνθρώπου χαμένο μέσα στὸ μεγάλο δράμα τῶν στοιχείων — μιὰ τοιχογραφία διακοσμητικὴ, ἕναν ἐμπροστικισμό μὲ χρώματα ζωηρὰ ἀπλωμένα τὸ ἕνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, ποὺ δίνουν τὴν ἁρμονία μὲ τὴν διαίρεσιν τῶν τόνων, ἐπιτέλους μιὰ ζωγραφία. Τὸ βιολί ὅμως, εἶναι μονάχο του φωνή, ὁ ἦχος τοῦ τοπίου ποὺ μᾶς δίνει τὸ πιάνο, τὸ παράπονό του, ἡ ἔκστασις. Ἡ μουσικὴ τοῦ πιαῖνου εἶναι ἐμμέσως μουσικὴ, εἶναι δηλ. σχέδιον ζωγραφικὸ ἢ γραμμικόν. Μὰ τὸ δοξάρι ἐγγίζει κατ' εὐθείαν τὴν ψυχὴν, καὶ οἱ χορδὲς τοῦ βιολιοῦ εἶναι μέσα μας χορδισμένες.

Τὸ πιάνο εἶναι ἀρχαῖος καὶ εὐρύχωρος σαρκοφάγος: τὸ βιολί κοιμάται μέσα σ' ἕνα μικρὸ φέρετρο, ὅμοιο μὲ τὰ δικά μας.

[Μετάφρ. Ε.]

ΚΑΜΙΛ ΜΩΚΛΑΙΡ

ΑΙ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ *

Ὅπως κατὰ τὸ 1152, ὁ Ἀνδρόνικος εἶχε ἐντολὴν νὰ ὑποτάξῃ τὸν Ἀρμένιον Θόρον. Ὅπως τότε, καὶ τώρα ἐφάνη ἀπρόθυμος καὶ ἐνικήθη, ἔδειξε ὅμως πολλὴν γενναιοῦτητα. Ὁ Ἀνδρόνικος εἶχε ἄλλοι τὴν σκέψιν του. Εἰς τὴν Κύπρον, εἰς τὴν Κιλικίαν, ὅλοι ὁμιλοῦσαν διὰ τὸ θαυμαστὸν κάλλος τῆς περιγικίσεως Φιλίππας τῆς Ἀντιόχειας. Μὲ μόνην τὴν φήμην τῆς καλλονῆς της, ὁ Κομνηνὸς τὴν ἡγάπησε ἀπὸ μακρὰν, καὶ ἔβαλε εἰς τὸν νοῦν του νὰ τὴν κατακτήσῃ.

Πρόκειν νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ Φιλίππα ἦτο ἀδελφὴ τῆς αυτοκρατορίας Μαρίας καί, βέβαια, εἰς τὸ ἐξαφνικὸν αὐτὸ πάθος τοῦ Ἀνδρόνικου, ὑπῆρχε κάποια ἐπιθυμία ἐκδικήσεως κατὰ τοῦ Μανουὴλ καὶ τῆς συζύγου του τὴν ὁποίαν ἐμισοῦσε.

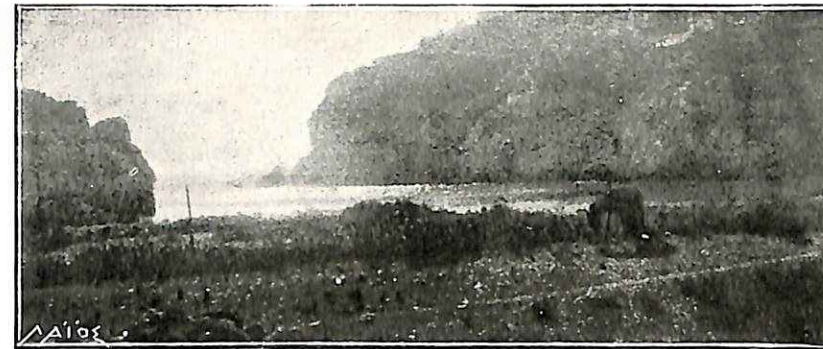
Ἐτρεξε εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, καί, σὰν νεανίας, ἤρχισε νὰ περνᾷ κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα τῆς περιγικίσεως, πλούσια ντυμένος καὶ συνοδευόμενος μεγαλοσπερεπῶς ἀπὸ ὠραίους ξανθοὺς ἀκούλους, οἱ ὁποῖοι κρατοῦσαν ἀργυρὰ τόξα. Καὶ αὐτὸς, πάντοτε ῥωμαλέος καὶ ὠραίος, μὲ ὅλα του τὰ 46 χρόνια, ἦτο ντυμένος μὲ πολλὴν κομψότητα. Ἦτον τόσο εὐχαριστήμενος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, τόσο εὐτυχὴς ἀπὸ τὸν θρίαμβόν του, τὸν ὁποῖον ἐθεωροῦσε βέβαιον, ὅπου τὸ πρόσωπόν του ἀκτινοβολοῦσε καὶ αἱ ρυτίδες του ἀκόμη ἐσβύνοντο. Ἡ Φιλίππα ἦτο 20 ἢ 21 ἐτῶν· εὐκόλα ἐσαγηνεύθη ἀπὸ τὸν λαμπρὸν ἱππότην καὶ παρεδόθη μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ τὴν νυμφευθῇ.

Ὅταν αὐτὰ ἔγειναν γνωστὰ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὠργίσθη ὁ Μανουὴλ καὶ ἀμέσως ἔστειλε ἄλλον διοικητὴν εἰς τὴν Κιλικίαν, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐντολὴν νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν Ἀνδρόνικον τὴν ἀρχηγίαν καὶ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ, ἂν τοῦ ἦτο δυνατόν, εἰς τὴν καρδίαν τῆς Φιλίππας. Ἀλλ' ἐκείνη τίποτε δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ. Ὅταν ὁ αυτοκρατορικὸς ἀξιωματικὸς ἐφθάσε εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, οὔτε ἠθέλησε καὶ νὰ τὸν ἰδῇ καὶ ὅταν τέλος συγκατένευσε νὰ προσέξῃ εἰς αὐτόν, τὸ ἔκαμε μᾶλλον διὰ νὰ τὸν περιπαίξῃ διὰ τὸ κοντὸν του ἀνάστημα. Τὸν ἠρώτησε εἰρωνικῶς ἂν ὁ ἀυτοκράτωρ τὴν ἐθεώρει ἀνόνητον νὰ νομίζῃ ὅτι θὰ ἐγκατέλειπε τὸν Ἀνδρόνικον, ἓνα ἥρωα, ποὺ ἡ οἰκογένειά του ἦτο φημισμένη καὶ ἡ δόξα του παγκοσμία, διὰ νὰ νυμφευθῇ ἓναν κακομοῖρην χωρὶς ὄνομα, οὔτε καταγωγὴν. Ὁ νέος διοικητὴς ἔκρινε καλὸν νὰ φύγῃ τὸ γρηγορώτερον. Διὰ τὴν Φιλίππαν ἡ ὁποία ὀλοένα περισσότερον ἦτο ἐρωτευμένη, δὲν ὑπῆρχε ἄλλος εἰς τὸν κόσμον, ἐκτὸς

τοῦ Ἀνδρόνικου. Ὁ Ἀνδρόνικος, εἴτε διότι ἐφοβήθη τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Μανουὴλ, εἴτε διότι ἐβαρύνθη τὴν ἐρωμένην του, τὴν ἐγκατέλειπε ταπεινότητα καὶ ἔφυγε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου μαζί του ἔπῃρε καὶ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα εἶχε λάβει εἰς τὴν Κύπρον καὶ τὴν Κιλικίαν διὰ λογαριασμὸν τοῦ αυτοκράτορος. Τὸ τέλος τῆς ἐγκαταλειφθείσης Φιλίππας ἦτο θλιβερόν. Μετὰ δέκα ἔτη ἐνυμφεύθη τὸν Ἐμφρονά ντὲ Τορόν, στρατάρχην τοῦ βασιλείου τῶν Ἱεροσολύμων, πολὺ γεροντότερόν της καὶ ἄρρωστον, καὶ ἀπέθανε ὀλίγον μετὰ τὸν γάμον της, μόλις τριάντα ἐτῶν, ἀπὸ μαρασμόν, ποὺ τῆς ἐπροξένησε βέβαια ἡ θλιβερὰ γνωριμία της μὲ τὸν Ἀνδρόνικον Κομνηνόν.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἐν τῷ μεταξὺ ἐξηκολούθει τὰς ἐρωτικὰς του ἐπιτυχίας. Ἐγείνε προθυμότητα δεκτὸς ἀπὸ τοὺς Λατίνους τοῦ βασιλείου τῶν Ἱεροσολύμων, οἱ ὁποῖοι ἐθεώρησαν ἐντιμὴν γέγονος τὴν βοήθειαν ἐνὸς τόσο ἀξίου ἱππότην, κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ βασιλέως τῶν Ἀμωρῶν. Δὲν ἤργησε ὅμως, «ὅπως τὸ φίδι στὸν κόλπο τοῦ εὐεργέτου του», νὰ φανῇ ἀγνώμων πρὸς τὴν φιλοξενίαν των. Εἰς τὸ φραγκικὸν βασίλειον ἔζη ἡ Θεοδώρα, βυζαντινὴ περιγικίσσα, ἐξαδέλφη καὶ ἀνεψιά τοῦ αυτοκράτορος Μανουὴλ. Εἶχε νυμφευθῇ, δεκατριῶν ἐτῶν, τὸν βασιλέα τῶν Ἱεροσολύμων Βαλδουίνον Γ', καί, χήρα ἀπὸ τοῦ 1162, ἐκατοῖκει εἰς τὴν Ἀκραν, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ὡς προῖκα. Ἦτο εἰκοσιδύο ἐτῶν καὶ θελκτική. Ὁ Ἀνδρόνικος μονομιᾷς τὴν ἐρωτεύθη, μολοντί, ὅπως ἡ Εὐδοκία καὶ ἡ Φιλίππα, ἦτο συγγενὴς του. Ὁ Ἀνδρόνικος, φαίνεται, ἡσθάνετο εὐχαρίστησιν νὰ περιφρονῇ, μὲ τοὺς ἀνόμους ἔρωτάς του, τὴν πολιτείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ Θεοδώρα ἐδέχθη τὸν ἐξαδέλφον της εἰς τὴν Ἀκραν καὶ τὸν περιποιήθη πολὺ κατόπιν ἐπῆγε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ εἰς τὴν Βηρυτόν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει ὡς τιμᾶριον εἰς τὸν Ἑλληνα πρίγκηπα ὁ βασιλεὺς Ἀμωρὺν ὡς ἀνταμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν του, καὶ γρήγορα τὸν ἡγάπησε. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Μανουὴλ, ὠργισμένος ἀκόμη διὰ τὸ συμβάν τῆς Φιλίππας, ἐμαίνετο κατὰ τοῦ Ἀνδρόνικου καὶ ἔδωκε διαταγὴν εἰς ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ὑποτελεῖς του νὰ συλλάβουν τὸν Ἀνδρόνικον ὅπου τὸν συναντήσουν «διὰ νὰ τιμωρηθῇ διὰ τὰς ἀποστασίας του καὶ τὴν ἀνήθικον πρὸς τὴν οἰκογένειάν του διαγωγὴν του». Ἡ τύχη τὸν εὐνόησε, καὶ ἐν ἀντίγραφον τῆς αυτοκρατορικῆς διαταγῆς ἔπεσε εἰς τὰ χεῖρα τῆς βασιλίσσης Θεοδώρας, ἡ ὁποία εἰδοποίησε τὸν Ἀνδρόνικον διὰ τὸν κίνδυνον ποὺ ἔτρεχε.

ΚΕΡΚΥΡΑ — ΠΑΛΗΟΚΑΣΤΡΙΣΣΑ

ΦΩΤΟΓΡ. ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΟΥ

Οἱ δύο ἐρασταὶ ἀπεφάσισαν νὰ φύγουν μαζί. Ἐτοίμησεν ὁ Κομνηνὸς τὴν πρόθυμον ὑποδοχὴν ποὺ εἶχεν εὖρει εἰς τοὺς Φράγκους, ἐνθυμίζων κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Γουλιέλμου Τύρ, πόσον ἀληθινὸς εἶναι πάντοτε ὁ στίχος τοῦ Βιργιλίου:

Timeo Danaos, et donna ferentes.

Ἡ φυγὴ ἔγινε μὲ ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης. Ὁ Ἀνδρόνικος ἀνήγγειλε τὴν πρόθεσίν του ν' ἀναχωρήσῃ. Ἡ Θεοδώρα εἶπε ὅτι θὰ τὸν συνοδεύσῃ ὀλίγον διάστημα εἰς ἐνδειξιν τιμῆς καὶ διὰ νὰ ἀναβάλῃ ὀλίγον τὸν ἀποχαιρετισμόν. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἐπέστρεψε. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ σουλτάνου Νουρεντίν, οἱ φυγάδες ἐφθασαν εἰς τὴν Δαμασκόν, ἔπειτα εἰς τὸ Ἀρράν, ὅπου ἐσταμάτησαν ὀλίγον καιρὸν, διότι ἡ Θεοδώρα ἦτο ἐπίτοκος, κατόπιν ἐπῆγαν εἰς τὴν Βαγδάτην. Οἱ μουσουλμάνοι ἡγεμόνες τοὺς ἔκαμαν πολὺ καλὴν ὑποδοχὴν. Ἀξιωματώτερον ἦτο ὅτι μὲ ὅλον τὸ ἀβέβαιον τῆς ζωῆς αὐτῆς τῶν περιπλανήσεων, μὲ ὅλην τὴν αυτοκρατορικὴν δυσμείναιαν, ποτὲ δὲν ἦλθε εἰς τὸν Ἀνδρόνικον, τὸν τόσο ἄστατον, ἢ σκέψις νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Θεοδώραν. Ὁ δεσμὸς αὐτὸς μὲ τὴν βασιλίσσαν τῶν Ἱεροσολύμων, ἦτο ἡ βαθυτέρα ἀγάπη ὅλης του τῆς ζωῆς. Μέσα εἰς τὴν μουσουλμανικὴν Ἀνατολήν, ἐπὶ πολλὰ ἔτη, πιστοὶ οἱ δύο ἐρασταὶ ἔζησαν

τὴν περιπετειώδη ζωὴν των, ἔχοντες μαζί των τὸν νόμιμον υἱὸν τοῦ Ἀνδρόνικου, τὸν μικρὸν Ἰωάννην, 10 ἐτῶν τότε, καὶ τὰ δύο παιδιὰ, Ἀλέξιον καὶ Εἰρήνην, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωκε ἡ ἐρωμένη του. Ἀλλ' ὡς τε, μολοντί εὗρισκαν παντοῦ καλὴν ὑποδοχὴν, πουθενὰ δὲν τοὺς ἐκράτησαν πολὺν καιρὸν, φοβούμενοι τὴν ὀργὴν τοῦ αυτοκράτορος. Εἰς τὸ Μαρδὶν τοὺς ἔδιωξαν· ἔγειναν

δεκτοὶ εἰς τὸ Ἐρζερούμ· εἰς τὴν Ἱβηρίαν ἔμειναν ὀλίγον μόνον· τέλος, ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ ταξίδια, κατέληξαν εἰς ἓνα ἐμίρην Τοῦρκον τῆς Χαλδαίας, ἐπὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης. Ὁ Σαλούχ — ἔτσι ὠνομάζετο ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς — ἔδωκε εἰς τὸν Ἀνδρόνικον ἓνα ἰσχυρὸν φρούριον τῆς Κολωνείας, πολὺ πλησίον εἰς τὰ βυζαντινὰ σύνορα. Ὁ Κομνηνὸς ἐγκατεστάθη μὲ τὴν οἰκογένειάν του, καὶ ἔζη ζωὴν ἱππότην ληστοῦ, κάμνων ἐπιδρομὰς εἰς τὸ αυτοκρατορικὸν ἔδαφος, καὶ πωλὼν τοὺς αἰχμαλώτους του εἰς τοὺς Τοῦρκους. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ σχέσεις του μὲ τὴν ἐξαδέλφην του καὶ ἡ διαμονὴ του μαζί μὲ τοὺς Τοῦρκους ἐπροκάλεσαν τὸν ἀφορισμόν του ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὁ Ἀνδρόνικος ἦτο ἀδιάφορος.

Ὁ Μανουὴλ ἦτο ἑξάλλος διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ Ἀνδρόνικου. Εἰς μάτην ἐπροσπάθησε μὲ χίλια μέσα νὰ τὸν συλλάβῃ. Πάντοτε διέφευγε.

ΠΑΣ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΑΣ — ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΦΩΤΟΓΡ. ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΟΥ

* Συνέχεια: «Παναθήναια» 15 Ὀκτωβρίου.

Ὁ δούξ τῆς Τραπεζοῦντος, Νικηφόρος Παλαιολόγος, ἐστάθη περισσότερον τυχερός· κατώρθωσε νὰ συλλάβῃ ἀντὶ τοῦ πρίγκηπος, τὴν Θεοδώραν καὶ τὰ δύο τῆς τέκνα. Αὐτὸ ἐνίκησε τὴν ἀνίκητον ψυχὴν τοῦ ἀντάρτου. Ἐλάτρευε τὴν ἐρωμένην του, δὲν ἠμποροῦσε νὰ ζήσει χωρὶς αὐτήν, καὶ ὄχι ὀλιγώτερον ἠσθάνετο βαθεῖα τὸν χωρισμὸν τῶν παιδιῶν του. Ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ συγγνώμην. Ὁ Μανουὴλ ἦτο πολὺ εὐχαριστή- μένος νὰ φέρῃ ὅπισω τὸν τόσον ἐπικίνδυνον ἀντίπαλον· μετὰ τὴν συνειθισμένην του ἐπιείκειαν ὑπεσχέθη εἰς τὸν ἐξάδελφόν του κάθε ἀσφάλειαν, καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ἐπέστρεψε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Τὴν ἐπάνοδον καὶ τὴν ὑποταγὴν τοῦ ἠθέλησε νὰ τὴν κάμῃ θεατρικῶς ὅπως ἤρμοζε εἰς τὴν ὑποκριτικὴν τοῦ τέχνην. Ἐξώσθη, ὅλον τὸ σῶμα, ἀπὸ τὸν λαϊκὸν ἕως τὰ πόδια, μετὰ σιδερένιαν ἀλυσίδα, ἣ ὁποία ἦτο κρυμμένη κάτω ἀπὸ τὰ φορέματά του· καὶ ὅταν εἰσῆλθῃ εἰς τὸ ἀνάκτορον τῶν Βλαχερνῶν ἐνώπιον τοῦ Μανουὴλ, ἐνῶ ὅλοι οἱ αὐλικοὶ ἦσαν παρόντες, ἔπασσε καταγῆς, μετὰ τὸ πρόσωπον κάτω, καὶ ἐζητοῦσε χάριν κλαίων. Ὁ Μανουὴλ, συγκινημένος πολὺ ἀπὸ τὴν στάσιν αὐτὴν, ἔκλαιε καὶ αὐτὸς καὶ τοῦ εἶπε νὰ σηκωθῇ· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐξηκολούθει νὰ μένῃ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, καὶ παρουσιάζων τὴν ἀλυσίδα, ἐζήτησε, πρὸς τιμωρίαν τῶν πράξεών του, νὰ τὸν σύρουν ὡς αἰχμάλωτον ἐμπρὸς εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον. Ἡναγκάσθησαν νὰ συμμορφωθῶν μετὰ τὴν θέλησίν του. Κατόπιν τὸν ὑπεδέχθησαν μεγαλοπρεπέστατα «ὅπως ἤρμοζε, λέγει ὁ χρονογράφος, εἰς τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐπανερχόμενον μετὰ τόσῳ μακρᾷ ἀπουσίᾳ». Ἐνόμισαν ὅμως ἀσύνετον νὰ μείνῃ εἰς τὴν πρωτεύουσιν ὁ ἄσωτος αὐτὸς υἱός. Καὶ οἱ δύο, καὶ ὁ Μανουὴλ καὶ ὁ Ἀνδρόνικος, ἠσθάνοντο ὅτι δὲν θὰ ἐβράδυνε, ἔτσι, νὰ ξυπνήσῃ πάλιν τὸ παλαιὸν μῖσος. Ὁρίσαν λοιπὸν ὡς ἔντιμον ἔξορίαν τοῦ Ἀνδρονίκου τὴν Οἰνὸν ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Πόντου, καὶ ἐκεῖ ἔζησε «μακρὰν τοῦ Διὸς καὶ τοῦ κερανοῦ», ἔχων ὅλας τὰς ἀναπαύσεις, λησιμονῶν εἰς τὸ ἥρεμον καὶ λαμπρὸν αὐτὸ καταφύγιον τὰς περιπετείας του. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἡ Θεοδώρα τὸν ἠκολούθησε εἰς τὴν διαμονὴν τοῦ αὐτοῦ. Ἐπέρασαν ἀκόμη ὀλίγα χρόνια καὶ ὁ δεσμός των ἦτο διαρκής.

Ἐφαίνεται ὅτι ὁ Ἀνδρόνικος εἶχεν ἐγκαταλείψει τὰς παλαιὰς φιλοδοξίας του. Ἐπιστρέφων καὶ κηρύττων τὴν ὑποταγὴν του, ὠρκίσθη ἐπισήμως πίστιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ εἰς τὸν νέον υἱὸν του Ἀλέξιον. Φρόνιμος τώρα καὶ ἥρεμος, ἐφαίνετο ὅτι εἶχε λησιμονήσει τὰς βλέψεις του πρὸς τὸν θρόνον καὶπραΐνει ὀριστικῶς τὴν ἀνήσυχον ψυχὴν του. Ἐπλησίαζε τὰ ἑξήντα τοῦ χρόνιου. Εἰς τὸ ἥσυχον καὶ μεγαλοπρεπὲς καταφύ-

γιον διηγείτο τὰς περιπετείας του, παραβάλλον τὸν ἑαυτὸν του, μετὰ τὴν συνειθισμένην του πρὸς τὰ θρησκευτικὰ πράγματα ἀνευλάβειαν, πρὸς τὸν Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος ἐπίσης εἶχεν ὑποφέρει ἀπὸ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων καὶ εἶχε ἀναγκασθῇ νὰ καταφύγῃ εἰς τοὺς ἐχθρούς του. Προσέθετε μάλιστα μετὰ κάποιαν εἰρωνείαν ὅτι εἶχεν ἰδῆ καὶ ἄλλους πολλοὺς ὅπως τὸν προφητάνακτα. . . . Ὅμως κάτω ἀπὸ τὰ λευκὰ μαλλιά, τὸ σῶμα του ἦτο ἀκόμη ρωμαλέον, τὸ πρόσωπον νέον, ἡ ψυχὴ ζωηρὰ καὶ θερμὴ. Ἐχρειάζετο μόνον ἡ στιγμή πού θὰ ξυπνοῦσε τὴν μισοναρκωμένην φιλοδοξίαν καὶ θὰ ἀναβε πάλιν τὸν πόθον τῆς ἀρχῆς.

Ὁ θάνατος τοῦ Μανουὴλ, τὸ 1180, ἔφερε τὴν στιγμὴν. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτὸν περιήρχετο ἡ αὐτοκρατορία εἰς τὰ χέρια ἐνὸς παιδίου καὶ μιᾶς γυναικός. Ὁ νέος ἡγεμὼν Ἀλέξιος ἦτο μόλις δώδεκα χρόνων· παιδάριον ἀκόμη, πού περνοῦσε τὸν καιρὸν του νὰ παίζει, νὰ ἰππεύῃ, νὰ πηγαίνει εἰς τὸ κυνῆγι καὶ, ἄπειρος τελείως, δὲν ἠμποροῦσε ἀκόμη νὰ γνωρίζῃ τὴν ζωὴν. Ἡ μητέρα του, ἡ ἀντιβασιλίςσα, ἦτο ἡ θελκτικὴ ἐκείνη Μαρία τῆς Ἀντιοχείας, τόσον ὥραία, τόσον χαριτωμένη· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ δὲν ἐγνώριζε τὰ πράγματα τοῦ κράτους, καὶ προπάντων ἦτο παραπολὺ γοητευτικὴ, ὥστε θὰ ἦτο δύσκολον νὰ μὴν κινήσῃ τὴν συκοφαντίαν μέσα εἰς τὴν διεφθαρμένην αὐτὴν αὐλήν. Γύρω τῆς λοιπὸν, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας τῆς, ἐκινούντο ὀλοένα ἄνθρωποι ἀμιλλώμενοι ποῖος νὰ κερδίσῃ τὴν εὐνοίαν τῆς καὶ νὰ τῆς ἀρέσῃ. Ξένη πρὸς τὸ περιβάλλον αὐτό, αἰσθανομένη ὅτι τὴν πολιορκοῦν αἱ ραδιοργάναι καὶ τὰ μίση, ἡ Μαρία ἔκαμε τὸ σφάλμα νὰ ἐκλέξῃ μετὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν καὶ τὸ χειρότερον, νὰ κάμῃ κακὴν ἐκλογὴν. Ὁ πρωτοσεβαστὸς Ἀλέξιος, ἀνεψιὸς τοῦ Μανουὴλ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔδειξε προτίμησιν, ἦτον ἕνας νόστιμος ἄνδρας, ὀλίγον θηλυπρεπὴς, λαμπρὸς ἱππότης, ὁ ὁποῖος τὴν ἡμέραν ἐκοιμᾶτο καὶ τὴν νύκτα διεσκέδαζε· ἐντελὼς ἀδρανής, δὲν ἠμποροῦσε νὰ τῆς εἶναι στήριγμα στερεόν. Τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τῆς εὐνοίας πού ἐξεδήλωσε πρὸς αὐτὸν ἡ αὐτοκρατορία, ἦτον ὅτι πολλοὶ παραγκωνισθέντες δυσηρεστήθησαν καὶ διάφορα δυσάρεστα σχόλια ἐγεννήθησαν. Γρήγορα ἀπέδωκαν εἰς τὸν πρωτοσεβαστὸν τὸν πόθον νὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον καὶ νὰ νυμφευθῇ τὴν αὐτοκράτειραν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀποδοχὴν τῶν σχεδίων τοῦ εὐνοουμένου της.

Τὴν νέαν κυβερνήσιν ἐξέθεσε καὶ ἄλλη ἀφορμὴ. «Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μανουὴλ, τοῦ θεοπροβλήτου, ὁ λατινικὸς λαός, ὅπως γράφει ὁ Γουλιέλμος Τύρ, εἶχεν ἐκτιμηθῇ ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀνδρείαν του.

Ὁ αὐτοκράτωρ περιφρονοῦσε τοὺς Γραικίλους του, ὡς ἀνθρώπους νωθροὺς καὶ θηλυπρεπεῖς· γενναίουψυχος αὐτὸς καὶ ἀπαραιμίλου ἀνδρείας, μόνον εἰς τοὺς Λατίνους ἐμπιστεύετο τὰ σπουδαιότερα πράγματα, βασιζόμενος δικαίως εἰς τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν δραστηριότητά των. Εὗρισκαν πολὺ καλὴν ὑποδοχὴν πλησίον του καὶ ἐλάμβαναν διαρκῶς δείγματα τῆς μεγάλης του ἐλευθεριότητος· διὰ τοῦτο, εὐγενεῖς καὶ μὴ, ἔτρεχαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου πρὸς αὐτόν, ὡς πρὸς τὸν μεγαλύτερόν των εὐεργέτην». Ἡ αὐλή, ἡ διοίκησις, ἡ διπλωματία, ἡ φρουρά, ἦσαν γεμᾶτα ἀπὸ Εὐρωπαίους. Ἐξ ἄλλου, οἱ ἔμποροι ἄποικοι τῆς Βενετίας, τῆς Γένουας, τῆς Πίζας εἶχαν σχηματίσει ὀλόκληρον συνοικισμὸν εἰς τὴν πρωτεύουσιν. Ἡ Μαρία τῆς Ἀντιοχείας, ἐκ δικαιολογημένης προτιμίας, ὁ πρωτοσεβαστὸς ἐξ ὑπολογισμοῦ, ἐνόμισαν καλὸν νὰ ἀποβλέψουν, ὅπως ὁ Μανουὴλ, πρὸς αὐτούς. Μεγάλῃ ἀπερισκεψία. Ὁ θορυβώδης ὄχλος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ κληρὸς ὁ ὁποῖος τὸν διηύθυνε, ἐμίσουν ἀπὸ ἐνὸς αἰῶνος περίπου, τοὺς Λατίνους· καὶ τὸ μῖσος αὐτό, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, τὸ ὑπέκαιον διαρκῶς ἡ αὐθάδεια τῶν βαρῶν καὶ ἡ σκληρότης τῶν ἐμπόρων τῆς Δύσεως. Ἐξέθεσαν εἰς τὴν ἀντιβασιλίσσαν τὴν ἀντιπάθειαν πού ἐνέπνεον οἱ σύμμαχοι τοὺς ὁποίους ἐξέλεξε· καὶ γρήγορα ἡ αὐτοκράτειρα Μαρία, τόσον ἀγαπημένη πρὶν καὶ δημοτικῇ, τώρα ἦτο διὰ τὸν μισήτονον ὄχλον τοῦ Βυζαντίου, «ἡ ξένη». Ἐτσι καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀργότερα, ἔλεγον διὰ τὴν Μαρίαν Ἀντουανέταν: «ἡ Αὐστριακή».

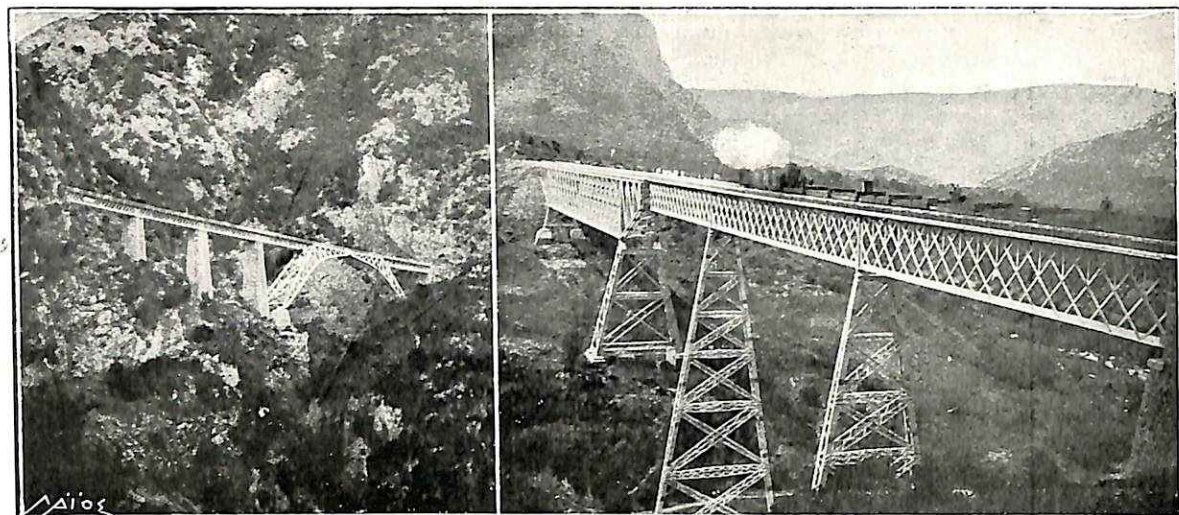
Ἡ γενικὴ δυσἀρέσκεια ἐξεδηλώθη γρήγορα καὶ μετὰ γεγονότα. Ἡ Μαρία, ἡ κόρη τοῦ Μανουὴλ ἀπὸ τὸν πρῶτον γάμον, ἀντιπαθούσε βαθεῖα τὴν μητρειάν της. Γυναίκα ἐνεργητικὴ, τολμηρὰ, καὶ βιαία, συνώμοσε ἐναντίον της. Ἀλλ' ἡ συνωμοσία ἀνεκαλύφθη. Τότε ἐκ συμφώνου μετὰ τὸν ἄνδρα της, τὸν καίσαρα Ρενιέ τὸν Μομφεράτον καὶ μετὰ τοὺς κυριωτέρους ὁπαδούς, κατέλαβε τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, τὴν μετέβαλον εἰς φρούριον κατέσαντες ὅπλιντας, καὶ ἐμήνυσσε τὴν θέλησίν της εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν. Ἦτο Μάϊος τοῦ 1182.

Ὁ λαὸς ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν συνωμοτῶν, καὶ ὁ κληρὸς μετὰ τὸν πατριάρχην ἐπίσης. Διὰ νὰ δοθῇ ἕνα τέλος, ὤρμησαν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπολέμησαν κάτω ἀπὸ τὰς στοὰς ἀκόμη τοῦ ναοῦ, καὶ ὁ πατριάρχης ἠναγκάσθη νὰ ἐπέμβῃ ὁ ἴδιος. Τὸ γεγονὸς ἔκαμε οἰκτρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὴν θεοφοβουμένην πρωτεύουσιν, καὶ ἡ ἱερόσυλος πράξις κατέστησε τὴν κυβερνήσιν, ἣ ὁποία εἶχε διατάξῃ τὴν προσβολὴν, περισσότερον ἀντιδημοτικὴν. Τέλος ἡ ἀντιβασιλίςσα καὶ ὁ σύμβουλος της ἠναγκάσθησαν νὰ ἀμνηστεύσουν

τοὺς ἐπαναστάτας καὶ νὰ δείξουν ἐπομένως καθαρά τὴν ἀδυναμίαν των. Ἐκαμιν ὅμως καὶ ἕνα λάθος ἀκόμη. Ὁ πρωτοσεβαστὸς ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ τὸν πατριάρχην καὶ τὸν ἐξώρισε εἰς μοναστήριον. Αἱ διαμαρτυρίαι τοῦ λαοῦ ὑπὲρ τοῦ πατριάρχου κατέδειξαν εἰς τὸν πρωτοσεβαστὸν τὸ λάθος του. Ἡ πόλις ὀλόκληρος ἐπανεφέρει ἐν θριάμβῳ τὸν πατριάρχην εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν· ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς πρωτεύουσιν ἀνέδιδαν μῦρα καὶ λιβάνι, καὶ ἀντήχουν ἀπὸ τὰς φωνὰς τοῦ λαοῦ. Νέα ἐπομένως ἦτα τῆς κυβερνήσεως.

Τὰ γεγονότα αὐτὰ ἦσαν εὐνοϊκὰ εἰς τὸν Ἀνδρόνικον. Ἐναντίον τῆς γενικῆς μισήτης βασιλείας ὅλοι ἐπερίμεναν ἕνα σωτῆρα καὶ ὅλοι ἀπέβλεπαν εἰς τὸν λαμπρὸν ἐξάδελφον τοῦ ἀποθανόντος αὐτοκράτορος. Ἐπειτα, πρὸ καιροῦ, τοῦ εἶχαν προφητεύσει, καὶ ἦτο γνωστὸν, ὅτι θὰ ἀνέβαινε τὸν θρόνον· ὅλοι εἰς τὸ Βυζάντιον ἐπίστευαν εἰς τὰς προσήσεις αὐτάς, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀνδρόνικος ἀκόμη. Πρὸ πάντων ὅμως διὰ τὸν λαόν, ἦτο προσωρισμένος, νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ, ἀντὶ τῆς «ξένης», τὴν ἐθνικὴν δυναστείαν καὶ τὴν παράδοσιν. Ὀλοένα, εἰς τὴν ὀρμητικὴν αὐτὴν καὶ ἐμπαθεῖ πρωτεύουσιν, ἡ τόσον παρατεταμένη ἐπαφὴ μετὰ τοὺς Λατίνους, ἡ ἀνάμνησις τῆς αὐθάδους τῶν στάσεως, ἡ μνησικακία διὰ τὸν πληγωμένον ἐγωϊσμόν, ἡ δυσἀρέσκεια προπάντων διὰ τὴν βλάβην τῶν χρηματικῶν συμφερόντων, προετοίμασαν φοβεράν ἐξέγερσιν τοῦ βυζαντινοῦ ἐθνισμοῦ. Ὁ Ἀνδρόνικος ἔγεινε ὁ ἀρχηγός. Αὐτὴ ἡ περιγίπισσα Μαρία, ὅταν ἔγεινε ἡ στάσις, τοῦ ἔγραψε καὶ τὸν παρεκάλει νὰ ἐπέμβῃ· ἔκτοτε, οἱ πλέον ἐξέχοντες ἄνδρες τῆς αὐτοκρατορίας διαρκῶς τὸν προσεκάλουν καὶ τὸν ἐβεβαίωναν ὅτι, ἂν ἐδέχετο, ὅλοι θὰ ἐτάσσοντο εἰς τὸ πλευρόν του. Ὁ Ἀνδρόνικος ἠσθάνετο τὴν αἰωνίαν τοῦ φιλοδοξίαν νὰ ξυπνᾷ. Διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὸν δρόμον, ἐπιτηδεύοντα, ἐφαίνετο περίφροντις μετὰ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον τοῦ νεαροῦ αὐτοκράτορος, ἀνήσυχος διὰ τὰ σχέδια πού ἀπέδιδαν εἰς τὸν πρωτοσεβαστὸν, καὶ ἰδιαιτέρως παραξενευσόμενος διὰ τὰς φήμας πού ἠκούοντο διὰ τὴν αὐτοκρατορίαν. Ἦξευρε ὅτι οἱ δύο υἱοὶ του ἦσαν μετὰ τῶν συνωμοτῶν τῆς περιγίπισσας Μαρίας καὶ ἐπομένως παρείχεν ἐλπίδας καὶ ἐγγυήσεις εἰς τοὺς δυσἀρεστημένους· ἐπερίμενε λοιπὸν τὴν στιγμὴν, ἣ ὁποία καὶ ἦλθε περὶ τὰ μέσα τοῦ 1182. Ἡ κόρη τοῦ Μανουὴλ ἔτρεξε τότε εἰς τὴν Οἰνὸν, νὰ τοῦ ἀναγγείλῃ ὅτι ἦτο ἡ κατάλληλος ὥρα νὰ ἀρχίσῃ τὴν πάλιν. Ὁ Ἀνδρόνικος ἀνεχώρησε διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Μετὰ τὴν συνειθισμένην του ἱκανότητα ὁ εὐφυὴς Πρωτεύς, ὅπως τὸν ὀνομάζει ἕνας σύγχρονος, παρουσιάσθη μετὰ τὰς πλέον εὐλόγους ἀφορμάς

ΓΕΦΥΡΑ ΑΣΩΠΟΥ (ΠΑΠΑΔΙΑΣ)

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΓΕΦΥΡΑ ΜΠΡΑΛΟΥ

δικαιολογῶν τὴν στάσιν του. Ἐξῆρε τὴν ἀγνόητα τῶν βλέψεων του, ὑπέμνησε μάλιστα ὁ ἴδιος τὸν ὅρκον ποὺ εἶχε δώσει εἰς τὸν Μανουὴλ καὶ ἐκήρυξεν ὅτι ὁ μόνος του σκοπὸς ἦτο νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν νεαρὸν αὐτοκράτορα ἀπὸ τοὺς ἐλεεινοὺς συμβούλους του. Ἀπέναντι κυβερνήσεως ἀνικάνου καὶ ὑποστηριζομένης ἀπὸ τοὺς ξένους, παρουσιάσθη ἐπίσης ὡς ὁ μόνος ἔχων καθήκον νὰ φροντίσῃ διὰ τὰ συμφέροντα τῆς αὐτοκρατορίας, ὡς ὁ μόνος φιλορώμαιος, ὡς ὁ μόνος ἐπίσης, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πείραν του ἠμποροῦσε νὰ σταματήσῃ τὴν μοναρχίαν εἰς τὸν κατήφορον τῆς ἀβύσσου. Τὰ πλήθη γοητευμένα τὸν ὑπεδέχθησαν μ' ἐνθουσιασμόν εἰς ὅλον του τὸν δρόμον. Εἰς μάτην οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀσιατικῶν θεμάτων — ἐπαρχίων — ποὺ εἶχαν μείνει πιστοὶ εἰς τὴν ἀντιβασιλείαν, ἠθέλησαν κατ' ἀρχὰς νὰ ἀνακόψουν τὴν πορείαν του· εἰς μάτην ὁ Ἀνδρόνικος Ἄγγελος, ὁ ὁποῖος ἐστάλη ἐναντίον του, ἐπροσπάθει νὰ τὸν καταβάλλῃ. Ὁ στρατὸς του ἦτον ἀπρόθυμος καὶ ἐνικήθη· φοβούμενος δὲ ὁ ἴδιος μήπως πληρώσῃ μὲ τὴν ζώην του τὴν ἦταν του, ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἀποσκιρτήσεως καὶ ἠτομόλησε πρὸς τὸν ἀντάρτην. Αὐτὸς δέ, ὁ ὁποῖος πάντοτε εὗρισκε κάτι ἀστείον, ἐνθυμήθη ὑποδεχόμενος τὸν νέον του ὁπαδόν, τὸ λόγιον τοῦ Εὐαγγελίου ὁποῦ, ἄγγελος θὰ ἐστέλλετο νὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον.

Ὁ Ἀνδρόνικος Ἄγγελος πραγματικῶς εὗρε καὶ μνηστήρας. Ὃταν ὁ στρατὸς τοῦ Κομνηνοῦ ἔφθασε ἔμπρὸς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὴν ἀσιατικὴν ὄχθην τοῦ Βοσπόρου, ὁ στόλος ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐντολὴν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν δίοδον

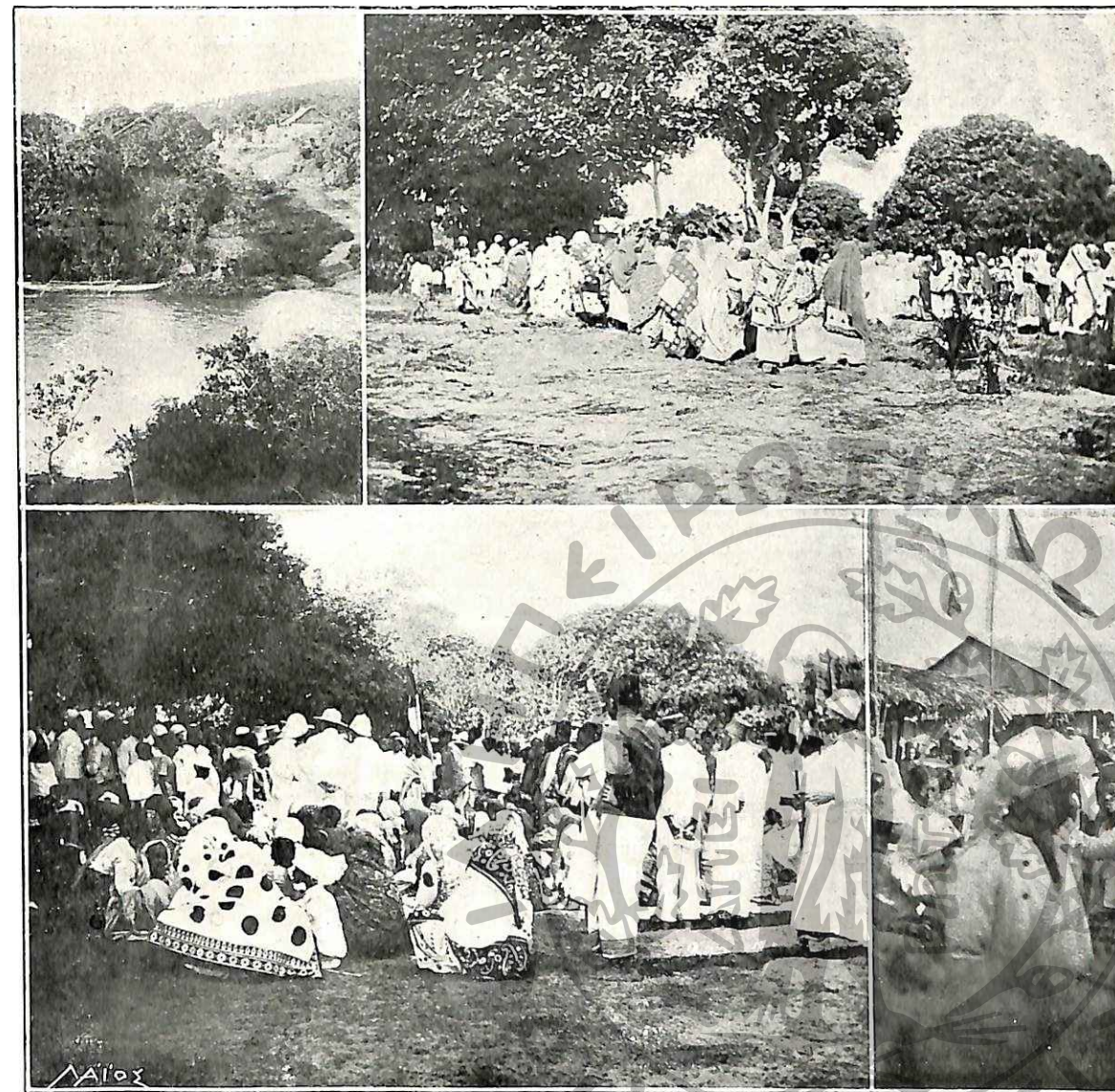
τοῦ στενοῦ ἠτομόλησε, χωρὶς νὰ φέρῃ τὴν παραμικρὰν ἀντίστασιν, καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ἀπηύθυνε, ἀπὸ τὸ στρατόπεδόν του τῆς Χαλκηδόνας, εἰς τὰ ἀνάκτορα ὑπεροπτικὸν ἔγγραφον, ἀπαιτῶν ν' ἀποπεμφθῇ ὁ πρωτοσεβαστός, νὰ ἀποσυρθῇ ἡ βασίλισσα εἰς μοναστήριον καὶ νὰ δοθῇ ἡ ἐξουσία εἰς τὸν νεαρὸν αὐτοκράτορα. Ὅλη ἡ πρωτεύουσα εὐχαρίστησε τὸν νέον· ἄρχοντα καὶ ἔπεσε στὰ πόδια του. Ὁ λαὸς καὶ πολλοὶ αὐλικοὶ ἐσπευδαν καθημερινῶς εἰς τὴν Χαλκηδόνα νὰ τὸν ἴδουν· ἐθαύμαζαν τὸν ρωμαλέον ἄνδρα, τὴν εὐγλωττίαν του, καὶ ἐπέστρεφαν εὐχαριστημένοι, λέγει ὁ ἱστορικὸς Νικήτας, σὰν νὰ εἶχαν ἐπισκεφθῇ τὰς νήσους τῶν μακάρων καὶ εἶχαν καθῆσαι εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ ἡλίου.

Μὲ ὅλην τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἐπαναστατῶν, ὁποῖοςδήποτε ὑπουργός, ὀλίγον ἐνεργητικὸς, δὲν θὰ ἔμενε ἀνυπεράσπιστος. Ὁ πρωτοσεβαστός Ἀλέξιος θὰ εἶχε, μὲ τὸ χρῆμα, τὴν πίστιν καὶ σταθερὰν ὑποστήριξιν τῶν Λατίνων· ἠμποροῦσε ν' ἀντισταθῇ. Ἀντὶ τούτου παρεδόθη μέσα εἰς τὸ ἀνάκτορόν του εἰς τὸν Ἀνδρόνικον, ὁ ὁποῖος διέταξε καὶ τὸν ἐτύφλωσαν. Τίποτε ὅμως δὲν εἶχε ἀκόμη κατορθωθῇ, αὐτὸ τὸ ἔβλεπε καλὰ ὁ Ἀνδρόνικος, ἐνόσφ τὰ τάγματα λατίνων μισθοφόρων καὶ οἱ δυτικοὶ ἄποικοι κατεῖχαν τὴν πρωτεύουσαν. Διὰ νὰ τοὺς ξεκάμουν, κατέφυγαν εἰς τὰ παλαιὰ μίση τῶν ἐθνικοφρόνων. Διέδιδαν — καὶ ἔγινε εὐκόλως πιστευτὸν — ὅτι οἱ ξένοι ἐσκόπευαν νὰ ἐπιπέσουν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ μὲ τὸ πρόσχημα αὐτὸ ἀπέστειλαν ἐναντίον των ὅλον τὸν ὄχλον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐγενε ἐπιδρομὴ εἰς τὴν λατινικὴν συνοικίαν, καὶ τὸ μαινόμενον πλῆθος ἐλεηλάτησε, ἐπυρπό-

λησε καθεὶ. Αἱ γυναῖκες, τὰ παιδιά, οἱ γέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀσθενεῖς τῶν νοσοκομείων ἐθανατώθησαν. Εἰς μίαν ἡμέραν ὁ ἐθνικὸς φανατισμὸς τῶν Βυζαντινῶν ἐξεδικήθη διὰ τὸ μῖσος ἑκατὸν χρόνων. Οἱ ὀλίγοι Λατῖνοι ποὺ ἐσώθησαν, ἔφυγαν· ὁ Ἀνδρόνικος ἠμποροῦσε τώρα νὰ εἰσέλθῃ ἀκίνδυνα εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Ἦλθε μέσα εἰς τὸν γενικὸν ἐνθουσιασμόν, χαιρετῶμενος ἀπὸ ὅλους ὡς ὁ σωτὴρ καὶ ἐλευθερωτὴς τῆς αὐτοκρατορίας, ὡς ὁ λύχνος ὁ φωτίζων τὰ σκότη ὡς τὸ λαμπρὸν ἄστρον. Ὅλιγοὶ μόνον φρόνιμοι ἄνθρωποι ἐνόησαν τί

ἐκρύπτετο κάτω ἀπὸ τὴν συμπάθειαν τοῦ Ἀνδρονίκου πρὸς τὸν βασιλέα Ἀλέξιον· ὁ πατριάρχης Θεόδωσιος ἦτο ἓνας ἀπ' αὐτούς. Ὃταν ὁ Ἀνδρόνικος τοῦ ἔλεγε περίλυπος ὅτι μόνον αὐτὸς ἀπέμεινε νὰ ἐπαγρυπνῇ διὰ τὴν τύχην τοῦ νεαροῦ πρίγκηπος, καὶ ὅτι δὲν εἶχε κανένα βοηθὸν ἢ στήριγμα εἰς τὸ βαρὺ ἔργον, ὁ ιεράρχης μὲ τόνον διφερούμενον, ὁ ὁποῖος ἔκρυπτε ἀρκετὸν θάρρος, ἀπήντησε ὅτι ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὅπου ὁ Ἀνδρόνικος εἰσῆλθε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ κατέλαβε τὰ βασίλεια, ἀδιστάκτως ἐθεώρησε πεθαμένον τὸν νεαρὸν αὐτοκράτορα.

Μαδαγασκάρη. 1 Τοπίον. — 2 Ἀφίξεις τοῦ Μακόα τῆς Ἀφρικῆς διὰ τὴν ἐορτὴν τῆς 14 Ἰουλίου. — 3 Συνέδριον ἰθαγενῶν διὰ τὴν 14 Ἰουλίου. — 4 Μία ἑλληνικὴ σημαία εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Ραφίας τοῦ Ἀνταού. — Φωτογρ. Γ. Σκοπελίτη

Ὁ πατριάρχης Θεοδοῖος εἶχε δίκαιον. Ἡ φιλοδοξία εἶχε ξυπνήσει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Κομνηνοῦ: θὰ ἔκαμνε τὸ πᾶν διὰ τὴν ἱκανοποίησιν.

Καὶ πρὶν ἀκόμη ἔλθῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, εἶχε προβῇ εἰς μέτρον χαρακτηριστικόν. Κατὰ διαταγὴν του, ἡ ἀντιβασίλισσα καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸ ἀνάκτορον καὶ μετεφέρθησαν, σχεδὸν ὡς ὑπόδικοι, εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐπαυλιν Φιλοπάτιον. Ὁ Ἀνδρόνικος ἐπῆγε νὰ τοὺς ἰδῇ, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἀκόμη ἡ στάσις του ἦτο ἀρκετὰ ὑποπτὸς. Ἐδεῖξε πραγματικῶς μεγάλον σεβασμὸν πρὸς τὸν νέον αὐτοκράτορα, ἀλλ' ὅχι καὶ πρὸς τὴν αὐτοκρατορείαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶπε καθαρὰ ὅτι ἀποροῦσε πῶς εὐρίσκειτο ἐκεῖ. Ἐπῆγε κατόπιν εἰς τοὺς Ἀγίους Ἀποστόλους νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν τάφον τοῦ ἐξαδέλφου του Μανουήλ: ἔκλαιε θεορμῇ, ὡς καλὸς ὑποκριτής, ἐμπρὸς εἰς τὸν σαρκοφάγον, καὶ ἡ προσποιητὴ αὐτῇ θλίψις του ἐνέπνευσε ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς παρευρισκομένους. Κατόπιν ἠθέλησε νὰ μείνῃ μόνος διὰ νὰ ὁμιλήσῃ ὀλίγας στιγμὰς μὲ τὸν νεκρόν. Μερικοὶ ἀστεῖοι διασκεδάζοντες μὲ τὴν συνομιλίαν αὐτῇν, ἀπέδιδαν εἰς τὸν Ἀνδρόνικον τὰ ἐπόμενα λόγια: «Σὲ κρατῶ τώρα, ἐσὲ ποὺ μὲ κατεδίωκες καὶ μὲ ἠνάγκασες νὰ πλανῶμαι παντοῦ· ὁ βαρὺς λίθος σου σὲ ἔχει κλεισμένον εἰς αἰωνίαν εἰρκτήν, καὶ ἀπὸ τὸν βαθὺν ὕπνον σου, μόνον ἡ σάλπιγξ τῆς δευτέρας παρουσίας θὰ σὲ ξυπνήσῃ. Τώρα θὰ ἐκδικηθῶ κατὰ τῆς γενεᾶς σου καὶ θὰ μοῦ πληρώσουν οἱ ἰδιοὶ σου ὅλον τὸ κακὸν ποὺ μοῦ ἔκαμες».

Οἱ ἀστεῖοι αὐτοὶ δὲν εἶχαν ἄδικον. Ὅλοι οἱ συγγενεῖς τοῦ Μανουήλ, ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον, ἐξηφανίζοντο, θύματα τῆς φροβερᾶς φιλοδοξίας τοῦ Ἀνδρόνικου. Μόνος κύριος ὁ Ἀνδρόνικος ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν ὡς πραγματικὸς βασιλεὺς: τοὺς πολιτικούς του ἀντιπάλους, προπάντων τοὺς ἀρχηγούς τῶν μεγάλων ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν τοὺς ἀπεμάκρυνε ἀμείλικτα ὅλους· εἰς ὅλας τὰς θέσεις ἐτοποθέτησε ἀνθρώπους ἰδικούς του. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ πραγματικῶς αὐτοκράτωρ, ἔπρεπε ἀκόμη νὰ λείψουν οἱ τρεῖς, ποὺ τὸν ἐχώριζαν ἀπὸ τὸν θρόνον, ἡ χήρα καὶ τὰ δύο τέκνα τοῦ Μανουήλ. Ἡ πρωτότοκος ἔλειπε πρῶτῃ· ἀπέθανε ἐξαφνικὰ, καθὼς καὶ ὁ σύζυγός της ὁ καῖσαρ Ρενιέ, καὶ κανεὶς δὲν ἀμφέβαλλε ὅτι ἀπέθαναν δηλητηριασμένοι. Διὰ νὰ ἀπαλλαγθῇ ἀπὸ τὴν ἀντιβασίλισσαν ὁ Ἀνδρόνικος δὲν κατέφυγε εἰς τὸ ἴδιον μέσον. Τὴν ἐμίσει, ὅπως εἶναι γνωστόν, πρὸ πολλοῦ· ἠθέλε λοιπὸν ἡ ἐκδίκησίς του νὰ γείνῃ περίτεχνος. Ἦρξισε νὰ καταφέρεται ἐναντίον της, ὅτι κρυφίως ἀντέπραπτε κατ' αὐτοῦ βλάπτουσα οὕτω τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, καὶ διεκήρυξεν ὅτι

ἂν δὲν ἀπεμάκρυναν τὴν ἐπικίνδυνον αὐτὴν γυναῖκα, θὰ κατέλειπε αὐτὸς τὴν διοίκησιν μὴ θέλων νὰ συνυπέχῃ τὰς εὐθύνas. Ἐξήγειρε οὕτω χωρὶς δυσκολίαν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο ἤδη ἐναντίον τῆς ξένης, καὶ μὲ θορυβώδεις διαδηλώσεις ἀπήτησε ἀπὸ τὸν πατριάρχη νὰ ἀπομακρύνῃ διὰ τῆς ἐπιβολῆς του τὴν ἀντιβασίλισσαν. Τὸ ἔδαφος ἦτο προετοιμασμένον· μὲ ὅλην τὴν ἀντίστασιν μερικῶν τιμίων ἀνδρῶν, παρεσκεύασαν κατὰ τῆς ἀτυχοῦς Μαρίας τῆς Ἀντιοχείας τὴν σκληροτέραν δικαστικὴν κωμῶδιαν.

Ὁ Ἀνδρόνικος τὴν κατηγορήσε ὅτι συνεννοεῖται μὲ τοὺς ξένους· συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη, ἐγκαταλειμμένη εἰς τὰς ὕβρεις καὶ τὴν βαναυσότητα τῶν φυλάκων της. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀρκετὸν αὐτό. Προσῆχθη εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ὁ νέος Ἀλέξιος ἐπέκρινε τὴν ἀπόφασιν, θέτων τὴν ὑπογραφήν του μὲ ἐρυθρὰν μελάνην «σὺν σταγόνᾳ αἵματος» εἰς τὸ ἐγγράφον ποὺ κατεδίκαιε τὴν μητέρα του. Ἡ Μαρία τῆς Ἀντιοχείας ἐστραγγαλίσθη μέσα εἰς τὴν εἰρκτήν της: ἦτο μόλις τριανταπέντε ἐτῶν. Τὸ μῖσος τοῦ Ἀνδρόνικου δὲν ἱκανοποιήθη μὲ τὴν ἐννομιον αὐτὴν δολοφονίαν· ἐξέσπασε ἀκόμη καὶ εἰς τὰς εἰκόνας τῆς ἀτυχοῦς ἡγεμονίδος. Διέταξε νὰ τὰς καταστρέψουν ἢ νὰ τὰς παραμορφώσουν, φοβούμενος μήπως ἡ γεμάτη φῶς ἐμορφιά της προκαλέσῃ τὴν συμπάθειαν διὰ τὸ τραγικὸν τέλος της.

Ὁ αὐτοκρατορικὸς κῆπος, ὅπως λέγει ὁ Νικήτας, ἔχανε ἕνα ἕνα τὰ δένδρα του. Γρήγορα, τὸν Σεπτέμβριον 1183, μέγα συμβούλιον τοῦ στέμματος, προετοιμασμένον ἄλλως τε, ἐγνωμάτευσε ὅτι θὰ ἦτο ὠφέλιμον καὶ συμφέρον νὰ συμβασιλεύσῃ ὁ Ἀνδρόνικος. Ὅταν ἡ ἀπόφασις αὐτῇ ἔγεινε γνωστῇ, ἡ χαρὰ τῆς πρωτεύουσας ἦτο ἀπερίγραπτος. Ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἔβλεπε τὸν εὐνούμενον του νὰ ἀνεβαίνει τὸν θρόνον, κατελήφθη νομίζεις ἀπὸ μανίαν καὶ ἐχώρει εἰς τοὺς δρόμους, τραγουδοῦσε, χειροκροτοῦσε. Τὸ ἀνάκτορον τῶν Βλαχερνῶν κατελήφθη, καὶ ὁ νεαρὸς αὐτοκράτωρ ὑπεχώρησε εἰς τὴν ἐπικειμένην στάσιν. Τότε ἔγεινε κάτι περίεργον καὶ ἀπροσδόκητον. Ὁ Ἀνδρόνικος, ὁ ὁποῖος εἶχε προετοιμάσει τὰ πράγματα, ἐφαίνετο δισταῖων καὶ ἠρνεῖτο νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχήν. Ἐγεινε ἀνάγκη νὰ τὸν καθίσουν εἰς τὸν θρόνον διὰ τῆς βίας, νὰ τοῦ θέσουν, ἀκουσίως του σχεδόν, τὴν ἐρυθρὰν μίτραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ νὰ τοῦ φορέσουν τὸν αὐτοκρατορικὸν μανδύαν. Τέλος ἐδέχθη νὰ ὑποκύβῃ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας, ὅταν ἐστέφθη εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, ἤκουε ὅχι μὲ δυσσάρεσκειαν τὸ ὄνομά του πρὶν ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλεξίου εἰς τὰς ἐπισήμους ἐπευφημίας. Τότε,

ΚΑΜΙΛΑΗ — ΥΠΟ ΚΛΑΝΤ ΜΟΝΕ

λέγει ένας χρονολόγος, διὰ πρώτην φοράν ἐφάνη εὐθυμὸς τὸ σκληρὸν βλέμμα του ἔγινε ἡρεμὸν καὶ ὑπεσχέθη ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας του τὰ πράγματα θὰ ἔβαινον κατ' εὐχὴν.

Ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀνισχύρου συμβασιλέως ἦτο πρᾶγμα ἐλάχιστον διὰ τὸν Ἀνδρόνικον. Εἶχε ὀρκισθῇ ἐπισήμως, ἔμπρὸς εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, ὅτι ἐδέχετο τὴν ἀρχὴν διὰ τὰ βοηθήσῃ ἁπλῶς τὸν ἐξάδελφόν του Ἀλέξιον. Πρὶν περᾶσι ἓως μῆνας, καθ' ὑποβολὴν του, ἡ γενομένη ἀπεφαίνετο ὅτι ἓνας ἀρχηγὸς ἐχρειάζετο μόνον διὰ τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ ὅτι ἐπομένως ἦτο πρότερον νὰ παραιτηθῇ ὁ Ἀλέξιος. Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας, ὁ Ἀλέξιος, τὸν Νοέμβριον

1183, ἐστραγγαλίσθη εἰς τὰ δωματίά του. Τὸ πτώμα του, τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἐπέταξαν ἔμπρὸς εἰς τὸν Ἀνδρόνικον, ὁ ὁποῖος τὸ ἔσπρωξε μετὰ τὸ πόδι του μετὰ τὴν ὕβριν αὐτῆν: «Ὁ μὲν πατήρ σου ἦτο ἐπίορκος, ἡ δὲ μήτηρ σου ἐταιρικὸν γύναιον» καὶ διέταξε νὰ τὸ ρίξουν εἰς τὸν Βόσπορον. Κατόπιν, περιφρονῶν τελείως τὴν κοινὴν γνώμην, ἐνυμφεύθη τὴν μνηστὴν τοῦ θύματός του, Ἄνναν τὴν κόρην τοῦ Λουδοβίκου 7^{ου} ἡ ὁποία δὲν ἦτο ἀκόμῃ ἐνδεκα ἐτῶν καὶ ἠνάγκασε τὴν ἐκκλησίαν νὰ λύσῃ τὸν πρὸς τὸν Μανουὴλ ὄρκον του. Ἐξῆντα τριῶν ἐτῶν ὁ Ἀνδρόνικος Κομνηνὸς ἔγινε αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές)

[Μετάφρ. Κ.]

ΚΑΡΟΛΟΣ ΝΤΗΛ

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ι. ΦΙΝΟ—Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ *

Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΒΙΟΣ ΚΑΙ Η ΕΥΤΥΧΙΑ

— Ἀποσπάσματα —

Υπάρχει τι τὸ κατ' οὐσίαν θεῖον ἐν τῇ ἐργασίᾳ. Ἐξευγενίζει καὶ ἐξυψοῖ τὴν ψυχὴν. Ἐνισχύει δὲ καὶ τὸ σῶμα. Διαχέει οἶνον αἰμοσύνης καὶ γαλήνης περὶ τὸ «ἐγώ» μας.

Πάντες αἰσθάνομεθα ὡς ἐξ ἐνστίκτου τὰς ἡδονὰς τῆς ἐργασίας. Φαινόμεθα ἐργαζόμενοι δι' ἓνα σκοπὸν μᾶλλον ἢ ἥτιον προσεχῆ, ἀλλ' ὅταν ἐπιτύχωμεν τούτου, ἐπεκτείνομεν τὰ ὅρια αὐτοῦ καὶ ἐξακολουθοῦμεν τὴν πορείαν μας. Ἡ ἐργασία εἶνε πολλάκις ὅπως τὸ κινῆγιον. Ἀδιάφορον μᾶς εἶνε τὸ προϊόν, τὸ οὐσιώδες δι' ἡμᾶς εἶνε ἡ κίνησις ἢ νὰ ἐπιβάλλει. Πηγὴ λήθης διὰ τὰ βίαια τῆς ζωῆς, γεννᾷ τὰς πλείστας αὐτῆς ἀγαλλιᾶσεις. Ἡ εὐτυχία δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ἄνευ τῆς ἐργασίας ὅπως καὶ ἡ ζωὴ ἄνευ τῆς κινήσεως. Αἱ μορφαὶ τῆς ἐργασίας παραλλάσσουν ἐπ' ἀπειρον, ἀλλ' ἡ στοιχειώδης αὐτῆς ἀρχὴ ἀποτελεῖ ζωτικὴν ἀνάγκην ὡς ὁ ὕπνος. Ἐτι δὲ μᾶλλον, ὅπως ὁ τελευταῖος οὗτος, ἐπιβάλλεται καὶ εἰς πάντας. Καὶ οἱ ἄεργοι ἀκόμῃ ἀναγκάζονται νὰ καταφεύγουν εἰς τὴν ἐργασίαν διότι ἄλλως κινδυνεύουσι νὰ ἴδωσι φθινούσας τὰς σωματικὰς ἢ διανοητικὰς αὐτῶν δυνάμεις. Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ αὐταὶ αἱ ἀπολαύσεις ἐκ τῆς ἐνεργείας προκύπτουσιν. Ἄν μὴ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν μία δύναμις, ἂν μὴ ἀναπτυχθῇ δρᾶσις, ἡδονὴ δὲν ὑπάρχει.

Ὅλοι παριστάνουσι τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ὀλίγοι τὰς ἡδονὰς ὡς μᾶς προσπορίζει. Τὸ «ἐν ἰδῶντι τοῦ προσώπου σου φραγεῖν τὸν

ἄρτον σου» μένει ὡς ἀπειλὴ ἐπικρεμαμένη ἐπὶ τῆς ζωῆς μας. Μᾶς καταπτοεῖ δὲ ἡ σκληρότης αὐτῆς. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν δὲ τῆς καταθλιπτικῆς αὐτῆς ὑποβολῆς ἀπεχθανόμεθα τὴν ἐργασίαν.

Ὅχι, ὁ οὐρανὸς δὲν μᾶς ἔδωκε τὴν ἐργασίαν ὡς ποινήν, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἐξωράϊσμα καὶ ὡς τροφὴν τῆς ζωῆς.

Ἀποκάμνοντες ἐκ τῆς ἐργασίας ποθοῦμεν τὴν ἀνάπαυσιν. Ἀλλ' ἡ ἀνάπαυσις αὕτη ἀπαξ ἀποκτηθεῖσα μᾶς προξενεῖ ἀνεκδιήγητα δεινὰ. Ἡ μακροβιότης ἦν ἐν ἐπιγνώσει ἢ ἀσυνειδήτως ἐπιδιώκομεν ὅλοι, μόνον εἰς τοὺς φιλέργους προσμειδᾷ. Ἡ συνήθεια τοῦ ν' ἀποσύρῃται τοῦ ἐνεργοῦ βίου ὁ μεταξὺ τοῦ 40^{ου} καὶ 50^{ου} ἔτους ἡλικίας ἀστὸς εἶνε ὀλεθρία διὰ τὴν μεσαίαν κοινωνικὴν τάξιν ἐν Γαλλίᾳ. Ὅλοι οἱ μικροὶ ἐκεῖνοι εἰσοδηματῖαι οἱ δνειρευόμενοι ἀνάπαυσιν μόνον, ἀποθνήσκουσι συνήθως ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου μετὰ πάροδον ὀλίγου χρόνου. Αἱ νόσοι τοὺς διαβιβρώσκουν καὶ τοὺς ἀποδεκατίζουν. Ἡ διάνοιά των ἐξασθενεῖ. Ἐπέρχεται δὲ ραγδαῖος ὁ γεροντικὸς μαρasmus μετὰ τὰ παρ' ἐπόμενα δεινὰ του.

Καλὸν εἶνε βεβαίως, ὅσῳ γιγρᾶσκει τις, νὰ περιορίσῃ τὴν δραστηριότητά του. Ἀλλ' εἶνε ἐπιβλαβέστατον τὸ νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ τελείως. Οἱ μεγάλοι Ἀγγλοι πολιτευόμενοι, τῶν ὁποίων μᾶς εἶνε γνωστὸς ὁ τρόπος τοῦ ζῆν, μᾶς προβάλλουσι διδακτικὸν παράδειγμα. Ὁ ὀγδοηκοντούτης Γλάδστον, καταγινόμενος εἰς τὸ νὰ σχολιάζῃ τὰς Γραφὰς καὶ νὰ σχίσῃ ξύλα, ἔμεινε παροιμιώδης.

Ἡ ἐργασία εἶνε ἀπαραίτητος ὅπως ἡ τροφὴ. Ἀλλὰ, καθὼς αὕτη, ἀπαιτεῖ καὶ ἡ ἐργασία νὰ

ἐκλέγῃται νὰ ἐνασκήται μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελῶς. Ἡ κατὰχρησις αὐτῆς ἀποβαίνει ὀλεθρία. Αἱ δυσάρεστοι συνήθειαι, ὅφ' ἃς διεξάγεται, προκαλεῖ ἀπαισίας συνεπειάς. Ὅλη ἡ κοινωνικὴ ἀναστάσις τῶν νεωτέρων χρόνων εἰς οὐδὲν ἄλλο κυρίως ἀποβλέπει ἢ εἰς τὸ νὰ βελτιώσῃ τοὺς ὁρους τῆς ἐργασίας, νὰ καταστήσῃ αὐτὴν δικαιότεραν καὶ μᾶλλον ἱκανοποιητικὴν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ ἐξαλείψῃ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Ὅσοι παραγνωρίζουσι τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργασίας ἀγνοοῦσι τὰς στοιχειώδεις βάσεις τῆς λειτουργίας τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ.

Ἡ ἐργασία κατορθοῖ τὰ πάντα ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ μὴ τὴν παραιτήσῃ. Ἡ ἰδιοφυΐα καὶ τὸ τάλαντον εἶνε ἀπλούστατα προῖον ἐπιμονῆς. Ὅλοι ἄρα δυνάμεθα ν' ἀποκτήσωμεν ἰδιοφυΐαν, ἀρκεῖ νὰ θέλωμεν σθεναρῶς καὶ νοημόνως. Κατὰ τὸν Βυφρῶνα μάλιστα καὶ αὕτη ἡ μεγαλοφυΐα οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ μακρὰ ὑπομονή. Εἶνε βεβαίως ἐσφαλμένη καὶ ὑπερβολικὴ ἡ γνώμη αὕτη. Ὑπάρχει τι ἐν τῇ μεγαλοφυΐᾳ, ὅπερ ἐκφρεύγει τῶν προσπαθειῶν καὶ τῆς θελήσεώς μας. Ἀς παρηγορηθῶμεν ἐν τούτοις ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὀφείλει πολὺ περισσότερα εἰς τὴν ἐπίμονον ἐργασίαν τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ἰδιοφυῶν, ἢ ὅσα εἰς τὰ σπάνια ἐκεῖνα μετέωρα, ἅτινα κατηγγαίαν ἐπὶ βραχείας στιγμῆς τὸν οὐρανὸν τῆς ἱστορίας τῆς. Καὶ ἐπὶ τέλους, πολ- λαὶ εὐεργετικαὶ δυνάμεις, ἃς βαπτίζομεν μεγαλοφυΐας, δὲν ἦσαν ἢ μεγάλα ἰδιοφυΐα. Ἀλλὰ καὶ μεγαλοφυΐα καὶ ἰδιοφυΐα ἄνευ τῆς ἐργασίας δὲν δύναται νὰ υπάρξωσιν.

Ἡ φιλολογικὴ κληρονομία, ἣν κατέλειπεν ὁ Αἰμύλιος Ζολᾶ, εἶνε ὄντως τεραστία τὸν ὄγκον. Ἡ ἐτησίᾳ παραγωγή του, ἀνερχομένη πολλάκις εἰς 1000 ἢ 1200 ἐντύπους σελίδας, ἐξέπληττε τοὺς πολλοὺς τοῦ φίλους. Τὸν ἡρώτων μίαν ἡμέραν τὸ μυστικὸν τῆς τοσοῦτ' ἐπιβλητικῆς δημιουργικότητός του.

— «Γράφω μόνον τρεῖς ἕως τέσσαρας σελίδας τὴν ἡμέραν, μοὶ εἶπε, ἀλλὰ τὰς παράγω τακτικώτατα. Πολλαπλασιάσατέ τας ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔτους καὶ ἐπὶ τὰ ἔτη τῆς ἐργασίας ὅσα δυνάμεθα ν' ἀντέχωμεν, καὶ θὰ ἔχετε τὸ μυστικὸν τῆς παραγωγῆς μου ἥτις φαίνεται εἰς τόσους καταπληκτικῇ.

Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ βαθμοὶ δράσεως, ὅπως ὑπάρχουσι καὶ βαθμοὶ εὐτυχίας. Ὑπάρχει ἐν πρώτοις ἡ ματαία ἐκείνη καὶ ἄγονος ἀεικινήσις, ἣν δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν πρὸς τὴν ὑγιᾶ καὶ παραγωγικὴν ἐργασίαν. Ὑπάρχει ἔπειτα ἡ ἐργασία, τῆς ὁποίας τὸ ὑπέρομετρον ἄχθος ἢ οἱ δυσμενεῖς ὁροι συντρίβουσι τὸ ἄτομον καὶ καταστρέφουσι τὴν ὑγιειάν του. Ὑπάρχει ἡ ἐργασία ἡ ἀποκλειστικῶς σωματικὴ ἢ ἀποκλειστικῶς διανοητικὴ. Ἀμφότεραι, μέχρι καταχρήσεως φθάνουσι, εἶνε ἐξ ἴσου ἐπιζήμιοι διὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς φυσιολογικῆς ἡμῶν ζωῆς. Τὸ οὐσιώδες εἶνε νὰ χρησιμεύῃ ἡ ἐργασία ὡς εὐεργετικὸν συμπλήρωμα τῆς ζωῆς μας, ὡς ρυθμιστὴς αὐτῆς ὑπέροχτος. Εἰς τοὺς διὰ τοῦ ἐγκεφάλου μόνον ἐργαζομένους χρειάζεται καὶ ἡ σωματικὴ ἄσκησις εἰς δὲ τοὺς χειρῶνακτας καὶ ἡ διανοητικὴ ἄσκησις.

Τὸ ἰδεώδες τῆς ἐνεργοῦ ζωῆς ἔδει ν' ἀνταποκρίνηται κάλλιον πρὸς τὰς ἐνδομύχους ἡμῶν κλίσεις καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς υγιείας ἡμῶν. Δυστυχῶς δὲν μᾶς παραχωρεῖ πολλάκις τὸ διπαίωμα τοῦτο ἡ τύχη, ὅπως δὲν μᾶς δίδει πάντοτε οὔτε τὴν ἰδεώδη γυναῖκα ὡς σύζυγον, οὔτε περιουσίαν ἐπαρκῆ διὰ τὰς δорέξεις μας.

Εἰς τὸν νοῦντα καὶ δρῶντα ἀνθρώπον ἀπο- κείται πλέον νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ σφάλματα τῆς τύχης. Δὲν τὸ κατορθώνει πάντοτε. Ἀλλ' αἱ προσπάθειαι τῆς θελήσεώς του τῷ πορίζουσι πολλάκις εὐτυχίαν ὅσῃν σχεδὸν θὰ τῷ παρεῖχε καὶ ὁ ὀριστικὸς αὐτοῦ θάνατος.

Ἡ δρᾶσις εἶνε στοιχεῖον καὶ ὅρος τῆς εὐτυχίας. Δὲν ἔπρεπε νὰ λέγουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, κατὰ τὴν περίφημον ἐκείνην ἐπιφώνησιν τῆς Ἐλισάβετ Βrownίng: «ὦ, τί ὀραία ἡμέρα ἐκείνη, ὅπταν ὅλοι θ' ἀναπαύονται!...» Ὅχι! ἡ ὀραιότερα ἡμέρα θὰ εἶνε ἐκείνη καθ' ἣν ὅλοι θὰ ἐργάζονται κατὰ τρόπον λογικόν, συμφῶνως πρὸς τὰς κλίσεις των καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς υγιείας των. Ἡ κοινωνικὴ πρόδοσις εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἀποβλέπει, πῶς νὰ καταστήσῃ τὴν ἐργασίαν ὑποχρεωτικὴν διὰ τοὺς ἄεργους, νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ἄχθος τῆς διὰ τοὺς ταπεινοὺς καὶ νὰ ἐπιφέρῃ μείζονα τάξιν εἰς τὴν ἄτακτον ἐργασίαν.

Ἡ εὐτυχία τῶν τε ἀτόμων καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ἴσως μόνον νὰ κερδίσῃ ἔχει ἐκ τούτου.

Μετάφρασις ΑΛΕΞ. Ι. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

* Ἐκδοσις Γεωργίου Δ. Φέξη.

ΤΟ ΔΕΚΔΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Ἀλλαγὴ φαγητοῦ...

Ο ΜΑΘΗΤΗΣ — Γιατί ἐπετάξατε τὴν ἐφημερίδα;
Ο κ. ΑΣΟΦΟΣ — Διότι αὐτὸς ὁ κύριος μ' ἐνοχλεῖ.
Ο ΜΑΘ. — Ποιὸς κύριος;
Ο κ. ΑΣΟΦ. — Ἐνας κύριος, ποὺ διαμαρτύρεται διαρκῶς εἰς τὴν ἐφημερίδα του, δι' ὅλα τὰ πράγματα καὶ μὲ ὅλους τοὺς συνδυασμοὺς τῶν ψηφίων τοῦ ἀλφαβήτου.

Ο ΜΑΘ. — Ὁ κύριος αὐτὸς εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐπρομηθεύθῃ τελευταίως σοῦρα γυαλιά. Δὲν εἶναι ὁ μόνος. Τί θέλετε νὰ κάμωμεν;

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ. Ἐάν ὁ κύριος αὐτὸς τὰ ἐβλεπεν ὅλα μαῦρα ἀπλῶς, δὲν θὰ εἶχα κανένα λόγον νὰ ἐνοχληθῶ. Καθένας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ βλέπῃ τὰ πράγματα μαῦρα ἢ κόκκινα, ἀφοῦ μάλιστα μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν χωρὶς νὰ βλάβῃ κανένα, ἐπαυξάνει τὴν ποικιλίαν τῆς ζωῆς καὶ μᾶς δίδει τὴν εὐχαρίστησιν νὰ γυμνάζωμεν τὴν ψυχὴν μας διὰ τὸν ἀγῶνα τῶν αἰσθημάτων. Ἀλλὰ ὁ κύριος αὐτὸς κάμνει κατὰ ἄλλο. Πιστοποιεῖ διαρκῶς τὰ ἴδια πράγματα, διὰ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ φθάσῃ εἰς τὰ ἴδια συμπεράσματα. Τόσον ποὺ νομίζει κανεὶς ὅτι τὰ συμπεράσματα γεννῶν τοὺς συλλογισμοὺς του καὶ ὅχι οἱ συλλογισμοὶ τὰ συμπεράσματα. Δὲν ὑπάρχει δέ, ὅπως σὰς ἔλεγα καὶ ἄλλοτε, ἀναισθησία καὶ πλέον ἐπικίνδυνος μανία ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν συμπερασμάτων.

Ο ΜΑΘ. — Δὲν εἰμπορῶ νὰ φαντασθῶ τί κάμνει ἐπιτέλους αὐτὸς ὁ κύριος, ποὺ σὰς ἐτάραξε τόσον τὰ νεῦρα. Δὲν μοῦ δίδετε παρακαλῶ τὴν ἐφημερίδα;

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Περιττόν. Θὰ σὰς ἀπαλλάξω ἐγὼ ἀπὸ τὸν κόπον νὰ εἰσελθῆτε εἰς τὸν λαβύρινθον αὐτόν. Ἀπλούστατα ὁ κύριος παρατηρεῖ κατὰ διαφόρους τρόπους ὅτι ὁ Ἕλλην εἶναι τέτοιος καὶ τέτοιος. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι τέτοιος δὲν εἰμποροῦν νὰ γίνον ὀρισμένα πράγματα, τὰ ὅποια ὁ κύριος αὐτὸς φαίνεται ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ γίνον. Κατὰ βάθος ὁμοῦ πάλιν, ὁ κύριος φαίνεται ὅτι εἶναι εὐχαριστημένος διότι δὲν γίνονται. Ἔννοεῖτε, ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐνοχλητικὰ πράγματα.

Ο ΜΑΘ. — Πῶς ἐφθάσατε εἰς τὸ τελευταῖον σας συμπέρασμα; Εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι ὁ κύριος αὐτὸς, ἀντὶ νὰ εἶναι εὐχαριστημένος, ὅπως λέτε, θλίβεται ἐξ ἐναντίας διὰ τὸ ἀνέφικτον τῶν πραγμάτων ποὺ ὀνειρεύεται.

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Τὸ συμπεραίνω ἀπὸ τὸν θριαμβευτικὸν τόνον τῶν συμπερασμάτων του. Ὄταν ἀπαγγέλλῃ κανεὶς δυσσιώωνους χρησμούς, ἢ φωνὴν τοῦ πρέπει νὰ εἶναι χαμηλὴ καὶ τὸ πρόσωπόν του σκυθρωπόν. Ἐάν ἡ Πυθία ἐπροφῆτευσεν μίαν καταστροφὴν μὲ τὸν τόνον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, θὰ τὴν εἶχαν λιθοβολήσῃ ἐπάνω εἰς τὸν μαντικὸν τρίποδα. Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι μία λεπτομέρεια. Ἀς ἔλθωμεν εἰς τὴν οὐσίαν, διότι καὶ ἡ οὐσία εἶναι ἐνοχλητική.

Ο ΜΑΘ. — Κατὰ ποῖον τρόπον;
Ο κ. ΑΣΟΦ. — Κατὰ τὸν τρόπον ποὺ θὰ σὰς ἐξηγήσω. Ὁ Ἕλλην εἶναι τέτοιος καὶ τέτοιος...

Ο ΜΑΘ. — Ἐβαρεθήκαμεν νὰ τὸ ἀκούωμεν.
Ο κ. ΑΣΟΦ. — Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία εἶναι τέτοια καὶ τέτοια...

Ο ΜΑΘ. — Ἐχορτάσαμεν νὰ τὸ διαβάζωμεν.

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει αὐτὸ καὶ αὐτό...

Ο ΜΑΘ. — Ἀπεκάμαμεν ἀπὸ τὰς πιστοποιήσεις.

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Ἰσα-ἴσα. Ἐπειδὴ ἐβαρεθήκαμεν καὶ ἐχορτάσαμεν καὶ ἀπεκάμαμεν, ἀντὶ νὰ χρησιμοποιήσωμεν εὐκόλους χρησμούς, θὰ ἔπρεπε νὰ ἰδοῦμεν τί εἰμπορεῖ ἐπιτέλους νὰ γίνῃ ἀπὸ τὸν Ἕλληνα, τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, τρία πράγματα, τὰ ὅποια διὰ νὰ εἶναι τέτοια, ὅπως μᾶς τὰ περιγράφουν, φαίνεται ὅτι δὲν εἰμποροῦν νὰ εἶναι διαφορετικά.

Ο ΜΑΘ. — Διατὶ νὰ μὴν ἐλπίσωμεν ὅτι εἰμποροῦν νὰ γίνον;

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Διότι ἡ ἐλπίς εἶναι κατὰ τι πολὺ μακροπρόθεσμον. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ ζοῦν σήμερον πρέπει κατὰ νὰ κάμουν καὶ αὐτοὶ περισσότερον ἀπὸ τὸ νὰτελπίζωνται. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἔχουν λόγον ὑπάρξεως. Ἐπειτα εἶναι πολὺ πιθανὸν αὐτὸ ποὺ περιμένονμεν νὰλλάξῃ, νὰ μὴν ἀλλάξῃ ποτέ. Καὶ τότε πολλοὶ γενεαὶ δὲν θὰ κάμνουν ἄλλο παρὰ νὰ γράφουν ἄρθρα ὅμοια μὲ αὐτό, ποὺ ἐδιάρβαζα πρὸ ὀλίγου, καὶ νὰ παραδίδουν ἢ μία εἰς τὴν ἄλλην τὰς ματαίας προσδοκίας των. Οἱ σύγχρονοι ἔχουν χρέος νὰ κάμουν τὸ καθήκον τους πρὸς τὸ παρόν, μὲ τὸ ὑλικόν ποὺ τοὺς δίδει. Ἐστὶ μόνον παρασκευάζεται τὸ μέλλον. Καὶ ὅταν ἀτελείωνται ἀκόμη, πρέπει νὰ προσπαθοῦν νὰτελπίζωνται ὥρατα, ὥστε ἀπὸ τὴν ἀτελεισίαν των νὰ πηγάζῃ ἕνα ἔργον τέχνης καὶ ὅχι μία ἀγονος φιλοσοφία. Ξεῦρετε μὲ τί ὁμοιάζει αὐτὸ ποὺ γίνεται;

Ο ΜΑΘ. — Σὰς ἀκούω.

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Ὅμοιάζει ὡς νὰ σὰς δίδουν πηλὸν καὶ σῆς νὰ ὀδύρεσθε διότι δὲν εἰμπορεῖτε νὰ πλάσετε μὲ αὐτὸν ἕνα ψωμί. Εἰμπορεῖτε ὁμοῦ νὰ πλάσετε ἕνα κανάτι. Ἡ ὥς νὰ σὰς δίδουν ζυμᾶρι καὶ σῆς νὰ φωνάζετε: «Ἀλλοίμονό μου! Πῶς εἰμπορῶ νὰ πλάσω ἕνα σταμνὶ μὲ τὸ ἀκατάλληλον αὐτὸ ὑλικόν!» Κ' ἔπειτα νὰ σταυρώνατε τὰ χέρια σας καὶ νὰ πιστοποιήτε ὅτι μὲ τὸν πηλὸν δὲν κατασκευάζονται ψωμιά καὶ μὲ τὸ ζυμᾶρι κανάτια. Ὅπως δὲν ἔστι κατὰ τὴν φύσιν καὶ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν αὐτὴν ζυμὴν, ἢ ὅποια δὲν εἶναι τόσον κακῆς ποιότητος ἐπιτέλους, ὅσον τὴν φανταζόμεθα.

Ο ΜΑΘ. — Ὅμιλεῖτε διὰ τοὺς πολιτικούς.

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Καὶ διὰ τοὺς πολιτικούς καὶ διὰ τοὺς ποιητὰς καὶ διὰ τοὺς καλλιτέχνας καὶ δι' ὅλους τοὺς δημιουργοὺς.

Ο ΜΑΘ. — Ἀλλὰ τί θὰ γίνον τότε αἱ θεωρίαι μας;

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Θὰ τὰς διατάξωμεν νὰ ξαναγυρίσουν εἰς τὸ τελευταῖον βιβλίον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὰς ἐφαρμόσαμεν.

Ο ΜΑΘ. — Κατελήφθητε βλέπω ἀπὸ κεραυνοβόλον αἰσιοδοξίαν.

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Δὲν πρόκειται περὶ αἰσιοδοξίας. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν βαρεθῇ κάποτε νάκούουν τὸν δικαίον Ἀριστείδην. Κ' ἐγὼ ἐβαρεθήκα νάκούω τὴν Ρωμαϊκὴν κακομοιρίαν, διατυμπανιζομένην ἀπὸ τὴν φλυαρίαν τοῦ καφενείου ἕως τὴν φιλοσοφίαν τῶν χρονογραφημάτων. «Πάντων ἐστὶ κόρος, καὶ εὐνῆς καὶ φιλότιτος»... Δὲν νομίζετε ὅτι πρέπει νὰλλάξωμεν φαγί;

Ο ΜΑΘ. — Ἄν μᾶς τὸ ἐπιτρέψῃ ὁ κύριος;

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΤΑ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ

ΕΝΑΣ φίλος μας μᾶς ὑπέδειξε εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ «Ἀνδρόνικου» ἕνα μεταφραστικὸν μαργαρίτην τὸν ὁποῖον παραδίδομεν εἰς τὸ κοινόν. Ὁ ἀγαπητὸς μεταφραστὴς ἔκαμε ἕνα μικροῦτσικον ἄλλμα 7 περίπου αἰώνων πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔβαλε ἕνα «ἀτιμολοῖον» νὰ περιμένῃ τὸν Ἀνδρόνικον τὴν νύκτα ποὺ ἐπρόκειτο νὰ δραπετεῦσῃ. Δὲν εἶναι βέβαια ὁ πρῶτος μαργαρίτης τῶν «Παναθηναίων». Θὰ τοὺς ἀναγράφωμεν εὐχαρίστως ἂν μᾶς ὑποδεικνύωνται ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μας. Errare humanum est.

ΑΝΕΒΑΙΝΑ προχθὲς τὴν ὁδὸν Σταδίου. Κάθε σωστὸς Ἀθηναῖος πρέπει νὰ περάσῃ κάθε ἡμέραν τὸ γεφύρι ποὺ ἐνώνει τὰς δημοκρατικὰς μὲ τὰς ἀριστοκρατικὰς Ἀθήνας. Μέσα εἰς τὴν πρόοδον ποὺ πνίγει τὸν δρόμον αὐτόν, ποὺ μοιάζει κάπου-κάπου σὺν πρόοδος νεοπλουτοῦ, μὲ διασκεδάσει πολλὰς φορὰς νὰ σκοντάψω σὲ μιὰ πέτρα ριχμένη ἐπάνω στὴν ἀσφαλτοῦ. Ὁλοένα ἔμπρός, κουράζει. Ἐπειτα, ἕνας ὄρος τεχνικὸς εἶναι καὶ ἡ ἀντίθεσις. Αὐξάνει τὸ ἐνδιαφέρον καὶ κόβει τὴν μονοτονίαν. Σὲ μιὰ τέτοια πέτρα ἐσκόνταρα προχθὲς κ' ἐσταμάτησα ἔξω ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Διαφημίσεων—πρὸ τῶν ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν—. Ἐκὺνταξα τὴν εἰκονογραφημένην διαφήμισιν τῆς Παναγιυπτιῶν Ἐκθέσεως. Μὴν ἦταν καμιὰ φάρσα; Εἶδα ὅτι ἦτον πραγματικὸς καὶ ἐφρατάσθηκα τὸν θυμὸν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκθέσεως ὅταν μίθῃ ὅτι τὸ ἀριστοῦργημα αὐτὸ ἐτοιχοκολλήθη εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν.

Τώρα προσπαθοῦσα νὰ εὐρω μὲ τί ἔμοιαζαν οἱ δυστυχημένοι θεοὶ τῶν προγόνων μας ποὺ τοὺς εἶχαν ζωγραφίσει ἐκεῖ ἐπάνω.

Ἐξάρνα ἕνας φίλος μου καλλιτέχνης μὲ σκουντᾷ:—Τὶς γοργόνες κυττάζεις;

Καὶ μαζί ἐξακολουθήσαμεν τὸ ἀθηναϊκὸν χάζεμα.

ΕἶΠΑΝ διὰ τὴν θεατρικὴν κριτικὴν τῆς κ. Πετρούλας Ψηλορείτη ὅτι ἦτον παραπολὺ αὐστηρά. Ἐνα ἄβρὸν γυναικεῖον χέρι νὰ γράφῃ τόσον ἀμείλικτα! Κάποιος ἔλεγε πάλιν: Ἐστὶ εἶναι ἡ κριτικὴ: ἢ νὰ εἶναι ἢ νὰ μὴν εἶναι. Μεταξὺ τῶν θυμῶν τῆς ἡσάν καὶ φίλοι μας καὶ συνεργάται. Θύελλα λοιπόν, ποὺ ἐσάρωσε ὅτι εὐρίσκει ἔμπρός της. Δὲν ὑπάρχει φοβερότερος πόλεμος ἀπὸ τὸν πόλεμον τῶν ἰδεῶν. Δὲν ἐφείσθη οὐτε ὀνόματα ἀναγνωρισμένα καὶ ἄξια, ποὺ δὲν ἔπαισαν δι' αὐτὸ νὰ τὰ τιμοῦν. Τὰ «Παναθηναῖα» πρῶτα. Καὶ πρῶτα αὐτὰ θὰ ἐπαινέσουν τὸ ἄξιον ἔργον των.

Ο κ. Ποριώτης εἰς τὸν «Νουμᾶν», λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς ιδρύσεως καλλιτεχνικοῦ θεάτρου, ποὺ ἀπησχόλησε τόσον τοὺς χρονογράφους τῶν καθημερινῶν φύλλον, κατόπιν ἐνὸς ἀρθροῦ τοῦ κ. Νιρβάνου, προτείνει τὴν ἀνασῆτασιν τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, ὑπὸ μίαν νέαν καὶ δυνατὴν διεύθυνσιν. Ὑποδεικνύει μάλιστα τὸν κ. Κωνστ. Χατζόπουλον, τὸν γνωστὸν λόγιον καὶ κριτικόν, διὰ τὴν δύσκολον αὐτὴν θέσιν. Ἐάν ὁ κ. Ποριώτης λογαριάζῃ μαζί μὲ τὸν ξενόδοχον, δὲν εἰμπορεῖ βέβαια κανεὶς νὰ εὐχθῇ καλλιτέραν λύσιν τοῦ ζητήματος. Τὸ Βασιλικὸν Θεᾶτρον ἦτο τὸ ἐνδεδικνυμένον νὰ καταστή ἡ ἔθνικὴ καλλιτεχνικὴ μας σκηνή. Ὑπολείπεται νάκούσωμεν καὶ τὴν γνώμην τῶν ἀρμοδίων. Τὸ Βασιλικὸν Θεᾶτρον, μ' ἕνα νέον ὄργανισμὸν, τοῦ ὁποῖου ἀπαραίτητον στοιχεῖον θὰ ἦτο ἡ παράλληλος ἰδρυσις θερινῆς σκηνῆς, διὰ τὴν ὁποῖαν θὰ ὑπῆρχεν ἑτοιμοὶν τὸ ὑλικόν, εἰς πρόσωπα καὶ πράγματα—πρὸ πάντων πράγματα—θὰ εἰμποροῦσε ἴσως νὰ συναντήσῃ καὶ τὰς παχείας του ἀγέλαδας. Τὸ περιεργὸν ὁμοῦ εἶναι εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ἰστο-

ρίαν, ὅτι οἱ ἀπαισιόδοξοι καὶ οἱ σπεύσαντες νὰ χορηγήσουν τὴν εὐχὴν περὶ καλλιτεχνικοῦ θεάτρου, ὡς καθαρὰν οὐτοπίαν, ὑποδεικνύουν τώρα τρόπους πραγματευομένης τῶν εὐσεβῶν αὐτῶν πόθων, καὶ τὴν φαντάζονται δυνατὴν. Ὁ ἴδιος ὁ κ. Ποριώτης, ἐνφ' εἰρωνεύεται ἐλαφρῶς τὰ σχετικὰ χρονογραφήματα, ὡς γραφέντα μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ γεμίσῃ μία στήλη ἐφημερίδος, καταλήγει νὰ ζητήσῃ τὰ ἴδια περίπου πράγματα, ποὺ ἐξηγοῦσαν οἱ ἀτυχεῖς χρονογράφοι, μὲ ἄλλα λόγια. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Ἀς γίνῃ τὸ καλὸν καὶ ἄς προέλθῃ ἀπὸ ὁπουδήποτε.

ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΘΕΑΤΡΟΝ

Θωμᾶς Οἰκονόμου

Αἱ παραστάσεις τοῦ κ. Θωμᾶ Οἰκονόμου εἰς τὸ «Πανελλήνιον» εἴλκυσαν κάπως τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ καὶ τῶρα παύουν. Δὲν ἐφρόντισα νὰ μάθω τὸ διατὶ, διότι ξέρω πῶς ὅτι καλὸν εἰς τὸν τόπον μας δὲν ἔμπορεῖ νὰ πάῃ ἔμπρός. Θὰ ἔλθῃ ἴσως καιρὸς.

Ἐν τῷ μεταξύ θέλω νὰ εἰπῶ δύο λόγια διὰ τὸν κ. Οἰκονόμου. Εἰς κάθε ρόλον ὅπου ἐμφανίζεται εἶναι καὶ μία ἀποκάλυψις. Κατέχει τὰ ἀπαραίτητα προσόντα ποὺ χρειάζεται ἕνας ἡθοποιὸς διὰ νὰ ἀποδώσῃ ἕνα ρόλον: νὰ τὸν ἐννοήσῃ πρῶτα καλά, νὰ τὸν αἰσθανθῇ, καὶ μὲ τέχνην νὰ τὸν ἀποδώσῃ.

Εἶναι πράγματα λεπτότατα ποὺ ἡμποροῦσαν νὰ μὴν ἐλκύσουν τὴν προσοχὴν τῶν θεατῶν, ἂν δὲν τὰ ἐχρῶματιζε ἡ τέχνη τοῦ ἡθοποιοῦ τὸ πῶς ποὺ τοὺς δίνει, τὰ δείχνει μὲ ὅλην τὴν εὐμορφίαν τῶν τῆς τεχνικῆς. αὐτὴν ποὺ τοὺς ἔχει χαρίσει ὁ δημιουργὸς των. Μοιάζει τὸ δράμα μὲ εἰκόνα ζωγραφικὴν. Ἐχει καὶ αὐτὸ ἀνά τὸν δρόμον τὸ κατὰλληλον φῶς, διὰ νὰ φανῇ ἐπάνω εἰς τὴν σκηνὴν ὅτι εἶναι, καὶ νὰ πάρουν ζωὴν αἱ λεπταὶ ἀποχρώσεις ποὺ κρύβονται εἰς τὴν σκιά καὶ ποὺ γίνονται γοητευτικὰ καὶ συναρπάζουν ὅταν ἀποκαλυφθῶν.

Αὐτὰ μοῦ τὰ ὑποβάλλει μαζί μὲ ἄλλα, ἰδιαίτερος ἡ τελευταία βραδεία τοῦ «Ροσιμερσολι». Μικρὸς ὁ ρόλος ὑπὸ ἐποπὴν ἐκτάσεως ὁμοῦ πολὺ λεπτός: τέτοιος, ποὺ σὲ ἄλλα χεῖρα ἡμποροῦσε νὰ φανῇ ἀσημαντός. Ὁ κ. Οἰκονόμου, κατ' ἐξοχὴν σύγχρονος, ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀφομοιώνεται τελείως πρὸς τὸν ρόλον ποὺ παίζει... Τὸν ἔχει πλέον κτήμα του, εἶναι ὁ Ὀσβάλδος, ἢ εἶναι ὁ διδάσκαλος τοῦ Ρόσιμερ. Καὶ ἂν διὰ μίαν στιγμὴν ὁ συγγραφεὺς ἐνόμιζε ὅτι ὁ ἡθοποιὸς ἐπρόσθεσε ἢ ἀφῆρεσε κατὰ τὸ πρῶτον ποὺ ἐκεῖνος ἔγραψε, δὲν ἀμφιβάλω ὅτι θὰ ἐχειροκροτοῦσε τὸν κ. Οἰκονόμου, ποὺ εἶδε καὶ μὲ τὰ δικά του μάτια ὅτι ἐκεῖνος τοῦ ὑπέβαλεν.

Μερικὰς λεπτομερείας τῆς τέχνης τοῦ δὲν θέλω εἰπεῖν νὰ τὰς θίξω, διότι ἴσως ξαναγράψω. Θέλω νὰ εἰπῶ τὸν θάνατον τοῦ Ὀσβάλδου εἰς τοὺς «Βουκόλακας» ὁ ὁποῖος δίδει περὰ-πέρα τὴν εἰκόνα τοῦ ἀρρώστου κατὰ ὅποιον δίδει τὴν προσβολήν, τόσον ὁμοῦ ρεαλιστικὰ, τὴν στιγμὴν τῆς προσβολῆς, τόσον ὁμοῦ ρεαλιστικὰ, ποὺ σχεδὸν φεύγει ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς τέχνης. Ἀλλοὶ ἀκριβῶς ἐτόνισαν αὐτὸ ὡς πολὺ τεχνικόν. Καμιὰ ἀνάγκη δὲν εἶναι νὰ ἰδῶ ἕνα ἄνθρωπον νὰ πεθαίνῃ ὡς πεθαίνει ἀληθινά. Ἀρκεῖ νὰ μοῦ δώσῃ τὴν ἐντύπωσιν τοῦ θανάτου.

Αὐτὸ τὸ γνωρίζει περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ὁ κ. Οἰκονόμου. Εἰς τοὺς ἰδίους «Βουκόλακας» μᾶς δίνει τρανὰ δείγματα. Ἡ στιγμὴ τοῦ τέλους τοῦ δράματος εἶναι μιὰ λεπτομέρεια. Δὲν ἐπιμένω καὶ. Ἀπ' ἐναντίας εἶναι ἡ λησιμονία ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ τὴν ἔγραψα. Μὲ κατέχει τὸ σύνολον τῆς τέχνης τοῦ, ἢ τῆς πνοῆς ποὺ δίδει σὲ καθετὴ. ἔπειτα ἡ σκιά ποὺ ξεῖρει νὰ ρίξῃ ἐκεῖ ποὺ πρέπει, μὲ τὴν ἐμφυτον εὐφροσύνην καὶ μὲ τὴν ἀκρι-

βειαν που προσδίδει ή μελέτη. Έκείνο που δείχνει τον κ. Οικονόμου υπέροχο, είναι ή άβίαστη απόδοσις. Αναβλύζει ή φράσις του σαν από πηγήν. Διαβάζει με μεγάλα γράμματα μέσα στο βιβλίον που του άνοίγει τό τάλαντόν του διά νά ευρη μίαν από τās χιλιάς μορφάς που ή δημιουργική φαντασία ήμπορει νά πλάσῃ με την ιδιική της δύναμιν.

Κ. Μ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΠΟ τό Δερελί. Αί άνασκαφαί του Παλαιοκάστρου εξακολουθούν επιτυχώς.

Μέχρι σήμερον ευρέθησαν υπερεβδομήκοντα ψηφίσματα, τεμάχια αγάλματος και άλλα σπουδαία αναθήματα. Κατωτέρω αποστέλλω τό κείμενον ενός ψηφίσματος, του οποίου τά γράμματα διατηρούνται πολύ καλά, είνε δέ και τό συντομώτατον εξ όλων των άνευρεθέντων, ληφθέν κλεινύτως και πιστεύομεν, ότι ο κ. Αρβανιτόπουλος θά μάς επιτρέψη την δημοσίευσιν αυτού και μόνον.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ Η ΠΟΛΙΣ
Η ΓΟΝΝΕΩΝ ΕΔΩΚΕΝ ΣΙΜΙΝ
ΑΙ ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ ΔΗΜΗ
ΤΡΙΕΙ ΠΡΟΞΕΝΙΑΝ ΙΣΟ
ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΕΝΚΤΗΣΙΝ
ΕΠΙΝΟΜΙΑΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΝ
ΑΥΤΩΙ ΚΑΙ ΕΓΓΟΝΟΙΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΕΙΡΗ
ΝΗΣ ΤΑΓΕΥΟΝΤΩΝ ΜΑΝΙΓ
ΧΟΥ ΝΙΚΑΙΟΥ ΑΣΑΝΔΡΟΥ
ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΣΑΝΔΡΟΥ Α
ΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΑΡΙΣΤΟ
ΝΟΥΦΙΛΑΝΤΟΥ ΕΥΒΙΟΥ
ΑΝΤΙΦΙΛΟΥ

[Πρωία] Γ. Κα—νης

ΕΙΣ τό Κυπριακόν Μουσείον της Λευκωσίας μετεφέρθησαν διάφορα ευρήματα των άνασκαφών Ραντιδίου.

Είς τον τάφον τον φέροντα τον αριθμόν 1 ευρέθησαν 23 επιγραφαι και 1329 άλλα ευρήματα (θραύσματα) πηλίνων κολοσσών και ειδωλίων, τεραστίων πίθων, οίνοχοών άμφορέων, κυλίκων κλπ.

Είς τον τάφον 2, ευρέθησαν 10 επιγραφαι και 50 άλλα εκ των άνωτέρων.

Είς τον τάφον 3, ουδεμία επιγραφή. 134 άλλα ευρήματα.

Είς τον τάφον 4, επιγραφαι 2 και 98 άλλα ευρήματα.

Είς την θέσιν 1, επιγραφαι 11 και 173 άλλα. Είς την θέσιν 11, 19 επιγραφαι και 124 άλλα. Είς την θέσιν 111, μία επιγραφή και 219 άλλα. Είς τās λοιπās θέσεις ουδεμία επιγραφή ευρέθη.

Είς τās επιφανείας της γης ευρέθησαν 68 επιγραφαι και 42 θραύσματα.

Ανεπίγραφα βάθρα ευρέθησαν 26. Τό όλον επιγραφαι κλπ. 161, θραύσματα δέ διάφορα 2,252.

Νέον "Αστν"

ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ο κ. Α. Μποσέρ, γράφων διά την νέαν έκδοσιν της Λειψίας (1909) των Έντυκων επιγραμμάτων του Γκαίτε, περιέχουσιν 158 αντί 103 όπου είχαν αι προηγούμεναι εκδόσεις, γράφει εις την γαλλικήν «Κυανήν Επιθεώρησιν» της 10 Σεπτεμβρίου λεπτομερή ανάλυσιν του βιβλίου. Μεταξύ άλλων λέγει διά τον ποιητήν: Έκείνο που περισσότερον του άρσκει εις την Βενετιαν και έλκυει, με την αντίθεσιν, τον άνθρωπον

του Βορρά, είναι ή έλευθερία των Ιταλικών ήθων. Κάποτε έδω κ' έκει, ένθυμείται την Χριστιάναν Βούλπους, που την άφηκε εις τό Βάμμαρ και ή οποία τελευταίως τον έκαμε πατέρα ενός άγοριού. Ένθυμείται άκόμη και την κ. Στάιν. Κάποτε τās λησιμονεί με έλαφρούς έρωτας. Του άρσκει νά ζωγραφίξη «τις νόστιμες αυτές κοπελίδες που πηγαίνουν μπρός - πίσω στην πλατεία». Είναι ευκίνητες και τās παρομοιάζει με τās σαμιαμίδια που βγαίνουν στον ήλιο άπάνω στα μαρμαρένια σκαλοπάτια: «τρέχουν, σκαρφαλώνουν, γλιστρούν και σέρνουν τους έλαφρά την ουρίτσα τους. Κύτταξέ τα πότε έδω, πότε εκεί. Τώρα έχάθηκαν! Πού είναι; Σε ποιά χαράμιδα, σε ποιά χορτάρια κρύφτηκαν;» Έτσι και οι κοπελίδες «ζωηρές, ευκίνητες, γλιστρούν, σταματούν, φλυαρούν και, φεύγοντας, τό φόρεμά τους άκούεται άκόμη. Κύτταξέ τε, πότε έδω, πότε εκεί. Αν χάσης μιάν στιγμή τās ίχνυ της, του κάκου θά τη γυρεύης. Δεν θά την ξαναϊδής πολύ γρήγορα. Μά, αν δεν φοβάσαι τās φτωχόσπιτα, τās δρομάκια, και τις στενές σκαλίτσες, άκολούθησε τό δόλωμα που σουρρίξε και έμπα μαζί στο κατώγν της».

Μέσα στες άόριστες και φευγαλέες αυτές ζωγραφίες, ξεχωρίζει κάπως μιάν μορφή: ή χορεύτρια Μπετίνα, που γυρίζει στους δρόμους της Βενετίας. Έτσι την περιγράφει ο ποιητής: Μικρούτσικη και άδύνατη, μόλις που γγίζει τη γης, λές και είναι άχνός και όταν σταματήσει «είναι χαριτωμένο ειδώλιο βγαλμένο από τό χέρι τεχνίτη». Η εικόνα της φανερώνεται πότε - πότε και φαίνεται έπιτήδες νά την καλή ο ποιητής νά ζωηρέψη τη μελαγχολική σειρά των Έπιγραμμάτων. Ο Γκαίτε μάλιστα φοβείται ότι κάποιος καλοδελήτης κριτικός θά τον καταδικάσῃ που την καλεϊ τόσο συχνά: «Τί μανία σ' έπιασε στο καθιστό σου. Τελείωνε λοιπόν. Θά γείνη βιβλίο όλόκληρο ή κοπέλα αυτή; Πές μας τίποτε πιο σοβαρό». Και άπαντά: «Υπομονή! Θά σου τραγουδήσω μιάν μέρα τους βασιλιάδες και τους μεγάλους της γης, όταν καταλάβω την τέχνη τους καλύτερα άπ' ότι την καταλαβαίνω σήμερα. Τώρα, άφισέ με νά τραγουδήσω τη Μπετίνα: δεν συγγενεύουν ο άκροβάτης και ο ποιητής;»

ΝΕΟΝ μανιφέστον των μελλοντιστών. Αυτήν την φοράν εις την μουσικήν. Αρχηγός ο συνθέτης Μπαλίλα - Πραβέλλα, βραβευμένος εις τον «Μουσικόν άγώνα του Μπαρότση». Ο Μπαλίλα - Πραβέλλα άπευθύνεται εις τους νέους διότι μόνοι αυτοί ήμπορούν νά αισθανθουν και νά φέρουν την ανατροπήν της μουσικής.

Και πρώτον: μακράν ή μίμησις της ξένης μουσικής ή ή ξενική επίδρασις. Έπειτα, εις κόρακας τό Ήδειον και αι Μουσικαι Σχολαι. Η έλευθερά μελέτη θά φέρη την αναγέννησιν.

Κάτω οι κριτικοί, κάτω οι διαγωνισμοί οι άναθεμένοι εις άνίδεους της τέχνης.

Μά τον θεόν, δεν έχει και άδικον.

ΑΠΟ κάποια έγγραφα δικαστικά που ευρέθησαν, σχετικά με τον Σαίξπηρ, μανθάνομεν πολύ ενδιαφέροντα πράγματα της ζωής του ποιητού. Ο πολυς Γεώργιος Μπραντές γράφει σχετικα με τās ανακαλυφθέντα έγγραφα εις τό Paris-Journal: Γνωρίζομεν λοιπόν τώρα βέβαια ότι ο Σαίξπηρ άρρησε την οικογένειάν του εις τό Στράφορντ και κατοικούσε μόνος εις τό Λονδίνον. Βλέπομεν ότι ο Σαίξπηρ, μολοντί τās οικονομικά του κάπως καλά, δεν ήμπορούσε, έπειτα από 13 έτη που έζησε εις τό Λονδίνον, νά έχη περισσότερον από ένα δωμάτιον στο σπίτι ενός περρουκίερη μετανάστου και ότι έζη τόσον καταδεκτικά με την οικογένειαν αυτήν όπου κατέφευγαν χωρίς νά δυσκολευθουν εις την τέχνην του όταν ήθελαν νά κρατήσουν κάποιον ως γαμβρόν ή σύντροφον. Αί άριστοκρατικά

συμπάθειαι του Σαίξπηρ διά τās όποιās γράφει ο Τολστόϊ με πάθος, δεν τον ήμποδισαν νά ξη εις ένα σπίτι άπλοϊκό και νά είναι περιποιητικός και υποχρεωτικός στο σπίτι του εργάτου αυτού, που ειχε γίνει σαν σπίτι δικό του.

Είς τό τραπέζι του γάλλου νοικοκύρη του ήμπορέσε νά σπουδάσῃ τās κουτσοαγγλικās της γαλλικής αυτής οικογενείας και τās γαλλικās που μιλούσαν Άγγλοι, που αποτελούν τό κομικόν στοιχείον των σκηνών μεταξύ Αίκατερίνης και Άλίκης και μεταξύ Αίκατερίνης και Έρρίκου εις τον Έρρίκον Ε'. Μετεχειρίσθη τās νέας γλωσσικάς του γνώσεις, και μάλιστα παρενθέτει κάποτε και λέξεις γαλλικάς κακοήχους εις τον διάλογον, διά νά τον κάμη περισσότερον άστείον χάριν του κοινού.

Φαίνεται νά μην είναι τυχαίον ότι ο Σαίξπηρ έκατοίκησε εις γαλλικήν οικογένειαν. Πάντοτε ειχε κάτι νά μάθῃ από την δουλίαν των. Έπειτα, τό σπίτι ήτο πολύ πλησίον όλων των γνωρίμων του, του θεάτρου του και του άγαπημένου ξενοδοχείου Mermaid.

Οί στενότεροι φίλοι του Heminge και Condell, έκδόται των έργων του μετά τον θάνατόν του, κατοικούσαν τέσσαρα λεπτά μακρότερα. Έκει πλησίον κατοικούσαν και οι συνάδελφοί του, οι δραματικοί συγγραφείς Μπεν Τζόνσον, Ναθ. Φήλντ, Θωμάς Ντέκκερ, Άντονν Μόνται. Σε δέκα λεπτά έφθανε εις τον ποταμόν και άπ' εκεί με πλοιάριον εις την άλλην όχθην εις τό θέατρον Globe. Μετά την παράστασιν επήγαινε εις τό Mermaid με τους συνάδελφους του Τσάπμαν, Τζόνσον, Μπωμόν, Φλέτσερ.

Είς την ποιητικήν λοιπόν αυτήν κατοικίαν έγραψε τον Έρρίκον Ε', τό Όπως αγαπάτε, την Ημέραν των Βασιλέων, τον Ιούλιον Καίσαρα, Άμλετ, Μάκβεθ, Όθέλλον και πιθανώς και τον Αίη, Άντώνιον και Κλεόπατραν, Κοριολάνον, Κυμβελίνον, την Τρικυμίαν. Τό ιστορικόν αυτό σπίτι κατεστράφη τό 1666 από μιάν μεγάλην πυρκαϊάν.

Μένουν άκόμη δύο δράματα, ο Τίμων ο Αθηναίος και ο Περικλής τās όποιās μās αποκαλύπτουν πολύ ενδιαφέροντα πράγματα.

Δεν ήτο γνωστόν πώς ο Σαίξπηρ ειχε εργασθῃ με δραματικόν συγγραφέα τόσον άσημαντόν όποιος ο Γεώργιος Ουίλλιαμ, ούτε πώς ειχεν ήμπορέσει νά παρεμβάλῃ εις τās τόσον πτωχά δραματικά σχεδιάσματά του Ουίλλιαμ τās άριστοτεχνικάς σκηνάς που μόνον αυτοί δίδουν αξίαν εις τον Τίμονα και τον Περικλή. Τώρα ευρέθη τό νήμα τό συνδέον τον Σαίξπηρ με τον ξενόδοχον όταν οι νέοι Μπελλότ, οι προστατευόμενοι του, μετηνάστευσαν από τό πατρικόν τους σπίτι εις τό ξενόδοχείον του Ουίλλιαμ. Ο Ουίλλιαμ του έδειξε τās χειρόγραφά του και ο Σαίξπηρ τās μετέβαλε τόσον, ώστε εις πολλά μέρη τίποτε δεν έμεινε από τό πρώτον χειρόγραφο.

Τά έγγραφα αυτά δεν θά άρκέσουν βέβαια νά επιβάλουν σιωπήν εις τους υποστηρίζοντας την άνόητον θεωρίαν ότι ο Βάκων είναι ο συγγραφέας των Σαίξπηρίων δραμάτων.

Είναι άδύνατον ν' άποδειχθῇ ότι ο Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, τον όποιον γνωρίζομεν έδω, είναι ο συγγραφέας του Άμλετ. Και όμως ή προσωπική γνωριμία, ή βεβαιωθείσα, του Σαίξπηρ αυτού των ανακαλυφθέντων έγγραφων και του Γεωργίου Ουίλλιαμ, ο όποιος, χωρίς άμφιβολίαν, συνειργάσθη με τον συγγραφέα των δραμάτων εις τον Τίμονα και τον Περικλή, θά κάμη έντύπωσιν και εις τον πλέον άνόητον άρνητήν του Σαίξπηρ.

ΕΙΣ ένα βιβλίον του κ. Θεοδώρου ντε Βυζέρβα «Excentriques et Aventuriers de divers Pays» εύρίσκομεν διαφόρους τύπους που έκίνησαν την περιεργίαν διαφόρων εποχών. Η Γαλλική Έπανάστασις προπάντων έφερε εις φώς πολλούς. Ένας εξ αυτών ήτο ο

Κρίστιαν Λάουκαρτ, Γερμανός άβράκωτος, ο όποιος από καθηγητής πανεπιστημίου έγινε άπλοος στρατιώτης — ήτο και μέθυσος — και διεκρίθη κατά την Έπανάστασιν, ιδίως εις τον εμφύλιον πόλεμον, κατά την έξέγερσιν του Λυών. Φαντασθήτε ένα καθηγητήν του πανεπιστημίου άναγκασμένον, ως στρατιώτην, νά άποτελῃ την «τιμητικήν φρουράν» της άγχόνης. Άλλος τύπος, ένας Άγγλος ιερέυς, μισών μανιωδώς τον Ναπολέοντα, έπήγε νά ιδῇ τās μέρη όπου έδόθησαν αι τελευταίαι καταστρεπτικαι μάχαι του μεγαλείου του Ναπολέοντος διά νά αισθανθῇ εκ του πλησίον την πτώσιν του. Ο Άγγλος αυτός ένθυμίζει έναν άλλον Άγγλον ο όποιος παρηκολούθει, εις όλην του την ζωήν, ένα περίφημον θηριοδαιμαστήν διά νά άπολαύσῃ την στιγμην που θά τον έτρωγε επιτέλους κάποιο θηρίον. Και άλλοι πολλοί όπως ο Ευγένιος Άράμι ή Ουάινραϊτ «μεγαλοφυής» δολοφόνος κλπ.

Η μελέτη του άμερικανού ψυχολόγου Ουίλλιαμ Τζαίμς, του άποθανόντος τελευταίως, «Πόλεμοι και άρεται της ειρήνης», όπου λέγει ότι ο πόλεμος δεν ήμπορεί νά έμποδισθῇ όταν φθάσῃ ή στιγμή του και ότι ή ιστορία όλόκληρος είναι λουτρόν αίματος, καταλήγει εις τό ότι πιστεύει άκραδάντως εις την τελικήν ειρήνην και εις ένα μέλλον κάποιας κοινωνικής ισορροπίας, ή όποια θά έλθῃ σιγά-σιγά. Αί θεωρίαι των μοιρολατρών όπου βλέπουν τον πόλεμον άναπόφευκτον παράγοντα, είναι άβάσιμοι και άνικανοί νά άντισταθουν εις τās αντιρρήσεις της λογικής. Όταν όλόκληρα έθνη ευρίσκωνται υπό τās όπλα και ή επιστήμη της καταστροφής άμιλλάται διά της τελειοποίησεως προς την επιστήμην της παραγωγής, ο πόλεμος είναι συρόλογος, καταντῶ τερατώδης. Αί μεγάλοι φιλοδοξίαι θά υποχωρήσουν εις τās λογικάς διεκδικήσεις, τās έθνη θά καταλήξουν εις μιάν συνεννόησιν. Θά έλθῃ εποχή όπου ο πόλεμος θά προγραφῇ υπό των πολιτισμένων λαών.

Δεν έννοει έν τούτοις ο συγγραφέυς ότι θά επέλθῃ διαρκής ειρήνη επί της γης εκτός αν τās κρατή όργανωθουν ειρηνικώς με όλίγα μόνον από τās παλαιά στοιχεία της στρατιωτικής πειθαρχίας. Είς τό σοσιαλιστικόν μέλλον προς τό όποιον τείνομεν, πρέπει πάντοτε νά υποτασσόμεθα ως ένα σύνολον εις τās άυστηράς υποχρεώσεις που επιβάλλει ή πραγματική θέσις μας επί της γης, ή όποια γῆ μονομερώς μόνον μās είνε αγαθή. Πρέπει με νέα μέσα, με νέας πηγάς σταθερότητας νά διατηρήσωμεν και ν' αναπτύξωμεν τό άνδρικόν σθένος και τήν με τό πνεύμα της στρατοκρατίας. Αί πολεμικαι άρεται θά είναι ή παντοειής βάσις. Διαι νά μην άναγνωρίσουν μιάν ήμέραν οι άνθρωποι ότι αξίζει νά πληρώσουν τον φόρον του αίματος διά νά άνήκουν εις μιάν ολόκληρα υπέροχον, υπό όλας τās έπόμενες ιδεώδη;

Και έξηγεί την σκέψιν του: Τίποτε δεν δικαιολογεί την έξέγερσιν κατά του άπλου γεγονότος ότι ή ζωή είναι δύσκολος και ή μοίρα του ανθρώπου είναι νά κοπιάζῃ και νά υποφέρει. Είναι ή μοίρα του πλανήτη μας εις την όποιαν υποτασσόμεθα. Άλλ' όταν βλέπωμεν τόσους ανθρώπους, άπλως διότι έτσι έγεννήθησαν ή τό έφερον ή τύχη, νά ζουν ακατάπαντα μοίραν χωρίς έλπίδα σωτηρίας, διαρκώς εις κατωτέραν μοίραν χωρίς έλπίδα σωτηρίας, ενώ άλλοι χωρίς μεγαλυτέραν αξίαν ή δικαιώματα, δεν ήξυρουν τί θά πῇ ή ζωή αυτή της πάλης, δεν ήμπορούν νά μην έξεγερθουν οι σκεπτόμενοι άνθρωποι.

Εάν λοιπόν — και αυτή είναι ή σκέψις του συγγραφέως — αντί της στρατιωτικής θητείας, έκκαλούντο όλοι οι νέοι και έσχηματίζαν διά μερικά έτη στρατόν ο όποιος θά ειχε σκοπόν νά κατακτήσῃ την γῆσιν, ή άδικία θά έξηφανίζετο διά της ισότητος και πολλά

άλλα κοινά αγαθά θα προέκυπτον. Τὸ στρατιωτικὸν ἰδανικὸν τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς πειθαρχίας θὰ μεταγίγνετο εἰς τὸ λαϊκὸν αἷμα. Δὲν θὰ ὑπῆρχεν πλέον κανεὶς μὴ γνωρίζων, ὅπως σήμερον οἱ πλούσιοι, τὸν δεσμὸν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν γῆν πού κατοικεῖ, ἢ παραβλέπων τὸ δικαίωμα πού ὅλοι ἔχουν εἰς ζωὴν καλυτέραν. Θὰ ἐστέλλετο ὁ κανακάριος εἰς τὰ ἀνθρωποκτονία καὶ τὰ σιδηροκτονία, εἰς τὴν σιδηροδρομικὴν ὑπηρεσίαν, εἰς τὸ πλῦσιμα, τὸ καθάρισμα κλπ. κατ' ἐκλογὴν του. Θὰ τὸν ἀπῆλλατον ἔτσι ἀπὸ καθενὶ παιδαριώδες καὶ θὰ ἐπανήρχετο εἰς τὴν κοινωνίαν μὲ πλέον ὑγιεῖς καὶ λογικὰς σκέψεις. Θὰ ἐπλήρωνε τὸν φόρον τοῦ αἵματος, τὸ χρεὸς του πρὸς τὴν πάλιν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τῆς φύσεως, καὶ αἱ γυναῖκες θὰ τὸν ἐκτιμοῦσαν περισσότερο διότι θὰ ἐδημιούργει καλλιτέραν τάξιν πατρὸς καὶ παιδαγωγοῦ.

Ο λόγος περὶ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ὁ κ. Νιρβάνας περιγράφει εἰς τὰς «Ἀθήνας» μίαν ἀπόλυτον δημοτικὴν σχολεῖον:

«Μοῦ ἔτυχε ἀκριβῶς τὰς ἡμέρας αὐτὰς νὰ παρενθῶ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἡρωϊκὰς αὐτὰς ἐξόδους. Ἐὰν δὲν ἦσεν ὅτι τὰ δαιμόνια, πού ἐξέβαλεν ὁ Κύριος κάποτε ἀπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ δαιμονιζομένου, ἐσηλῆθαν, κατὰ θεῖαν προστασίαν, εἰς τὰς κοιλάδας τῶν χοίρων καὶ ἐπνίγησαν μίαν καὶ καλὴν, θὰ ὑπέθετα ὅτι ἀγγέλαι δαιμόνων εἶχαν ἐμφωλεύσει εἰς τὰ μικρὰ σώματα τῶν μαθητῶν καὶ τὰ ἐσπάραν καὶ τὰ ἐκινούσαν μὲ τόσον καταχθόνιον τρόπον.

«Τὸ τί ἔγινε κατόπιν εἰς ὀλίγα λεπτά, εἶναι ἀπερίγραπτον. Τὸ τράμ, πού ἐπερνοῦσεν αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἠναγκάσθη νὰ κόψῃ τὸν δρόμον του, προχωροῦν ἡρέμα καὶ κουνουρίζον, ἐνῶ οἱ μικροὶ διάβολοι ἐπερνοῦσαν ἐμπρὸς του, ἐπηδοῦσαν ἐπάνω του, τὸ ἐγιουγάζαν, τὸ ἐσφύριζαν, τὸ ἐξηττωκαυγάζαν καὶ τὸ ἐσπρωχναν ἀκόμη, διὰ νὰ τρέξῃ ταχύτερα.

«Ταῦτοχρόνως εἰς ἑκατὸν ἄλλα σημεῖα ὁ κόσμος ἐχάλοσε. Δένδρα ἐσεισθήσαν πρόρριζα. Φανάρια ἐκλονίσθησαν. Δύο ταβλάδες στραγαλάδων ἀνετράπησαν. Δεκαπέντε κουνουρία γειτονικῶν σπιτιῶν ἤρχισαν νὰ κουνουρίζουν. Γάτες ἀνερχίζθησαν ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα, ραντίζουσαι τὰ ἱγνὴ τῆς φυγῆς τῶν ἀπὸ τὸν πανικόν. Κάποιοι γέρος, πού ἐπερνοῦσε μὲ βῆμα σημειωτόν, τὸ ἔβαλεν εἰς τὰ τέσσερα. Σκύλοι, μὲ τὴν γλῶσσαν κρεμασμένην καὶ τὴν οὐρὰν κάτω ἀπὸ τὰ σκέλη, διέσχισαν πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τὴν πλατεῖαν, ζητοῦντες σωτηρίαν. Κατέλα ἐπέτασαν εἰς τὸν ἄερα, ὅς μινιατοῦρες ἀεροπλάνων. Τζάμια ἐκρημνίσθησαν ἀπὸ τὰ ὕψη μὲ διαβολικὸν κρότον. Ἡ γῆ ἐσεισθή, ὁ οὐρανὸς ἐσκοτίσθη καὶ ἂν τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ δὲν ἐσχίσθη εἰς δύο, ἦτον ἀπλούστατα, διότι οἱ μικροὶ διάβολοι δὲν εὐρίσκον ἐμπρὸς τοὺς, οὔτε ναόν, οὔτε καταπέτασμα.

«Ἀλλοῖμονον εἰς κάθε ἐμφυχον καὶ ἀφυχον πού θὰ εὐρεθῇ ἐμπρὸς των! Καὶ τοῖς ἀλλοῖμονον εἰς ὅποιον γειτονεύει μὲ σχολεῖον ἢ εἶναι ἀναγκασμένος νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν περιοχὴν του, εἰς τὴν ὥραν τῆς ἀπολύσεως.

«Τὰ σχολεῖα ἔγιναν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ ν' ἀπαλάτουν τοὺς γονεῖς ἀπὸ τὰ μαρτύρια τῶν τέκνων των καὶ διὰ νὰ βασανίζον ἐκείνους, πού ὁ Θεὸς τοὺς ἐφώτισε καὶ δὲν ἀπέκτησαν ἰδικὰ τους.

«Ἐὰν ὑπάρχῃ τώρα καὶ κανεὶς, φρονῶν ὅτι ἔχουν καὶ ἄλλην ἀποστολὴν τὰ σχολεῖα μας, ἅς μὲ συγχωρήσῃ.

«Διὰ νὰ γίνεταὶ αὐτὸ πού γίνεται καὶ διὰ νὰ ὑπάρχῃ τόση δόξα ἐλευθερίας, μετατρεπομένη εἰς μανίαν, μέσα εἰς τὰ μικροσκοπικὰ αὐτὰ στήθι, σημαίνει ὅτι τὸ σχολεῖον εἶναι φρικτὴ φυλακή. Ἀπὸ σχολεῖον ὅπου τὰ γράμματα προσφέρονται ὡς ζαχαρώδη — καὶ ἔτσι πρέπει νὰ προσφέρονται — εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξέρχονται

ὁρδαὶ μαινομένων θηρίων. Καὶ ἀπὸ σχολεῖον ἀνθρώπων ἢ ἀπόλυσις τῶν μαθητῶν δὲν εἶναι καθόλου φυσικὸν νὰ ὁμοιάζῃ μὲ ἀπῆλπισμένην ἐξοδὸν πολιορκουμένων. Οἱ ἥρωες τῶν μεγάλων ἱστορικῶν πολιορκιῶν ἐφθασαν εἰς τὰ ἔπακρα τῶν ἡρωισμῶν, ἀφοῦ ἐτράφησαν πρῶτα μὲ γάτους, μὲ ποντικούς καὶ μὲ σαύρας. Ἀλλὰ μήπως καὶ οἱ μικροὶ αὐτοὶ ἥρωες τῆς σχολικῆς πολιορκίας δὲν τρέφονται διαρκῶς μὲ σαύρας παρακειμένους, ὑπερσυντελικῶν καὶ δυϊκῶν ἀριθμῶν; Ἐχουν λοιπὸν ὅλα τὰ δίκαια τοῦ κόσμου, μόλις μυρίσουν τὸν ἐλεύθερον ἄερα, νὰ κάμνουν ὅσα κάμνουν καὶ ἀκόμη περισσότερα».

Ο κ. Ἐμμ. Μενάκης εἶπεν εἰς τὸν κ. Καραπαναγιώτην τὰ ἑξῆς. Τὰ παίρνομεν ἀπὸ τὴν «Πατρίδα»:

Δὲν ἠμποροῦ νὰ ἐγκρίνω τὰς βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων ὠρίσθη νὰ λειτουργήσῃ καὶ ἡ Ἀβερῶφειος Σχολή. Ζητοῦν νὰ ἰδρῶσιν νέον Πανεπιστήμιον, νέαν Ἀκαδημίαν καὶ νὰ δημιουργήσουν νέους τροφίμους τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Προώρισαν καὶ τὴν Σχολὴν αὐτὴν διὰ τὰ τέκνα τῶν δυναμένων νὰ τέκνων. Περί τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ, τῶν ἐν τῇ χώρᾳ γεωργῶν, τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν ἀμεσον ἐκφύσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, οὐδεμία φροντίς.

Ἐγὼ ὡς ὑπουργὸς ἐννοῶ νὰ μεταβάλω τὸν προορισμὸν τῆς ἐν Λαρίσσει Γεωργικῆς Σχολῆς.

Ἀξίω νὰ χρησιμεύῃ διὰ ν' ἀσκῶνται εἰς τὴν καλυτέραν καλλιέργειαν τῆς γῆς οἱ παῖδες τῶν γεωργῶν, εἴτε ἐγγράμματοι εἴνε, εἴτε ἀγράμματοι. Ὅπως εἰς τὸν στρατῶνα οἱ ἀγράμματοι κληρωτοὶ διδάσκονται μαζὶ μὲ τὴν πολεμικὴν ἀσκήσιν καὶ τὰ γράμματα, οὕτω θὰ τὰ διδάχθωσι καὶ εἰς τὴν Γεωργικὴν πρακτικὴν Σχολὴν.

Ὁ κ. Μενάκης ἐπρόσθεσε ὅτι μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἀφῇ ἐλεύθερος νὰ ἐργασθῇ περὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως τῶν χωρικῶν, γεωργικῶς καὶ κτηνοτροφικῶς, θὰ δεχθῇ τὸ ὑπουργεῖον.

— Πῶς τὸ κατορθώσετε, ἐξηκολούθησε περὶ Θεσσαλίας, ἐσεῖς οἱ συστηματικῶς πολιτευόμενοι καὶ δημοσιολογοῦντες ἐπὶ 30 περίπου ἔτη μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς παραμακεδονικῆς αὐτῆς χώρας, νὰ μὴ ἔχετε εἰς αὐτὴν βιτρίαν ἐπαγωγὸν τῆς ἑλληνικῆς διοικήσεως, ὅπως ἠθέλησεν ἡ Εὐρώπη ἐν Βερολίνῳ τὸ 1878, πρὸς προσηλυτισμὸν τῶν μὴ ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας;

Τί νὰ ζηλεύσουν οἱ καθ' ἑκάστην ἐκ Μακεδονίας ταξιδεῦντες εἰς Θεσσαλίαν Τοῦρκοι, Ἀλβανοὶ καὶ Βούλγαροι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι; Ποιαν ἔχει νὰ ἐπιδεῖξῃ εἰς αὐτοὺς ὁ Θεσσαλικὸς λαὸς ὑλικὴν εὐημερίαν, καλυτέραν ἐκείνης τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸ 30 ἐτῶν;

Η «Ἐστία» γράφει:

«Φίλτατος καὶ γνωστὸς σοσιαλιστής, διακρινόμενος διὰ τὴν εὐρύτητα τῶν νέων ἰδεῶν του καὶ ὑπερμαχὸς τῆς κοινοκτημοσύνης, ἔχει οἰκίαν ἐν Πάτραις, τῆς ὁποίας ὁ ἐνοικιαστής τοῦ ἐφαγεν ἐνὸς ἔτους ἐνοίκια.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε τοῦτο μόνον. Ὁ ἔξυπνος ἐνοικιαστής, εἰς ἀπάντησιν τῶν διαμαρτυριῶν τοῦ οἰκοδεσπότου του τοῦ ἀπῆντησε σοβαρώτατα:

«Ἐμάθαμεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ κάτω ὅτι εἰσθε ἐπιφανὲς σοσιαλιστής καὶ ὑπερμαχὸς τῆς κοινοκτημοσύνης. Συνεπῶς δὲν ἐπεριμέναμεν τόσῃ ἀγανάκτησιν ἀπὸ μέρους σας διὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἄλλως τε παράλειψιν τῶν ὑποχρεώσεών μας».

Θὰ ἠυχόμεθα εἰς ὅλους τοὺς ἀποστόλους τῶν νέων ἰδεῶν, οἵτινες κατὰ σύμπτωσιν ἔχουν πάντες οἰκίας καὶ κτήματα, νὰ ἐφηρμοζόντο οὕτω θαρραλέως ἀπὸ μέρους τρίτων αἱ ἀρχαὶ των. Δὲν θὰ εἶχαν κανὲν δικαίωμα νὰ παραπονεθῶν καὶ πολὺ γρήγορα θ' ἀπῆρνοντο τὰς δοξασίας των.»

Ο ΛΙΓΟΣ ΤΙΧΑ

Σημ. Εἰδικαὶ βιβλιοκρισίαι δημοσιεύονται διὰ τὰ βιβλία, τῶν ὁποίων δύο ἀντίτυπα στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα μας. Τῶν ἄλλων ἀπλῶς, ἀγγέλλεται ἡ ἐκδοσις.

Τὰ εἶπε ὁ κ. Βενιζέλος:

«Τὸ πρόγραμμά μου θὰ εἶναι πρὸ παντὸς πρόγραμμα ἀναμορφώσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπεκταθῶν ἐπὶ ὅλων τῶν κλάδων τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν.

«Αἱ θεμελιώδεις ἰδέαι τῆς πολιτικῆς μου δύνανται νὰ συγκεφαλαιωθῶν εἰς ὀλίγας λέξεις.

«Ἀπόλυτος σεβασμὸς εἰς τὴν ἐννομον τάξιν, τυφλὴ ὑποταγὴ εἰς τοὺς νόμους τῆς χώρας, οὐδεὶς συμβιβασμὸς ἢ συναλλαγὴ μὲ τὰ ἀνώτερα ἢ μὲ τὰ κατώτερα κοινωνικὰ στρώματα, ἀντίστασις πρὸς πᾶσαν δημαγωγίαν καὶ πρὸς τὴν ἀνωθεν ὅπως καὶ τὴν κάτωθεν.

«Θὰ θεωρῶμεν τὴν Κυβέρνησιν ὡς μέσον καὶ ὄχι ὡς σκοπὸν, δὲν θὰ θυσιάσωμεν τίποτε ἀπὸ τὰς ἰδέας τὰς ὁποίας θεωροῦμεν χρησιμωτάτας εἰς τὴν χώραν, θὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν κυβερνήσιν μᾶλλον παρὰ νὰ κατέλθωμεν εἰς συμβιβασμοὺς οἱ ὅποιοι ἀτιμᾶζουν τὰς κυβερνήσεις καὶ ἐμποδίζουν τὴν πορείαν τῶν λαῶν».

Εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἀβερῶφειου Γυμνασίου τῆς Ἀλεξανδρείας ἔγινε τὴν 24 Ὀκτωβρίου ὁ ἀγίασμός μεταξωτῶν σημαῶν τοῦ νέου θωρηκτοῦ «Γ. Ἀβερῶφ», τὰς ὁποίας προσφέρει ἡ ἐκεῖ ἑλληνικὴ παροικία.

Ὁ μαθητὴς τῆς Σχολῆς τῶν Δοξίμων κ. Μιλτ. Ζαχαράκης ἐφεύρε νέαν πτητικὴν μηχανήν. Ἡ ἐφεύρεσίς του στηρίζεται ἐπὶ νέων βάσεων, μηχανικῆς. Αἱ δοκιμαὶ τοῦ μικροῦ προτύπου τῆς μηχανῆς του ἐπέτυχον καὶ τώρα πρόκειται νὰ γείνῃ μεγάλη μηχανὴ διὰ τὰς τελειωτικὰς δοκιμαίας.

Εἰς τὰς ἔδρας τοῦ Πανεπιστημίου, αἱ ὁποῖαι ἔμειναν κεναὶ διὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως, θὰ διδάξουν προσωρινῶς ὑψηγῆται, διὰ νὰ μὴ προσκόψουν τὰ μαθήματα.

Τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Γεωργίας θ' ἀρχίσῃ νὰ λειτουργῇ τὴν 1 Ἰανουαρίου.

Ὁ νέος καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Φωτεινὸς ἤρχει πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὰς παραδόσεις του. Ἡ αἴθουσα πλήρης. Ὁ κ. Φωτεινὸς μὲ σαφηνείαν καὶ βαθύτητα σκέψεως ὡμίλησε εἰδικῶς διὰ τὸν κλάδον τῆς ἐπιστήμης του ἐκθέσας μαζὶ μὲ τὸ ἱστορικὸν μέρος του καὶ τὰς νεωτάτας ἀνακαλύψεις τῶν Γερμανῶν ἐπιστημόνων.

Εἰς τὴν Σμύρνην ὑπάρχει ἓνας «Σύλλογος Βραβείου Ἀρετῆς» πρὸς ἐνθάρρυνσιν τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς. Πρὸ ἡμερῶν τὸ Βραβεῖον Ἀρετῆς ἐδόθη εἰς τὴν πτωχὴν κόρην Παρασκευὴν Σουρμελή. Χάρις εἰς τὸ βραβεῖον αὐτὸ τῶν 25 λιρῶν ἠμπούρεσε νὰ γείνῃ ὁ γάμος τῆς μὲ νέον τίμον καὶ ἐργατικόν.

Εἰς τὸ Παρίσι ἐορτάσθη ἡ 25ῃ ἐπετηρὶς τῆς διενθύνσεως τῆς Γαλλικῆς Κομφιδίας ὑπὸ τοῦ Γουλιού Κλαρετί.

Οἱ φίλοι καὶ ὁπαδοὶ τοῦ Φερδινάνδου Μπρυντιέ, πρόκειται νὰ συλλέξουν ἐργάτους διὰ νὰ στήσουν μηχανεῖς εἰς τὸν βαθὺν κρητικόν.

Ὁ ὑνίφωνος κ. Κοκκίνης, καὶ ἡ κ. Στέλλα Κοκκίνη ἀπόφοιτος τοῦ Ὁδείου τῆς Βιέννης, ἰδρῶσιν εἰς τὴν Σμύρνην Σχολὴν φωνητικῆς Μουσικῆς.

Κατετέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀλμυροῦ.

Ἐξεδόθη τὸ δεύτερον τεῦχος τοῦ «Ἠρώων τοῦ Ἀγῶνος» ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρείας. Ἡ ἰδίᾳ πάντοτε ἐπιμέλεια καὶ φροντίς εἰς τὴν ἐκτύπωσιν. Τὸ τεῦχος περιλαμβάνει 4 χρωματιστὰς συνθέσεις μὲ τοὺς Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, Ἰάκωβον Τομπάζην, Παναγιώτον Κεφάλαν καὶ Νικηταρᾶν καὶ μὲ σχετικὸν κείμενον.

Κατὰ πληροφορίας ἀμερικανικὰς, ἰδοὺ ἡ ἐμπορικὴ κίνησις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀμερικῆς:

Ἐξαγωγή ἑλλην. προϊόντων, προπάντων Κορινθιακῆς σταφίδος:

1 Ἰουλίου 1907 ἕως 31 Μαΐου 1908	Δολ.	2,921,194
» 1908 » 1809 »	»	2,192,226
» 1909 » 1910 »	»	2,420,783

Εἰσαγωγή:

1 Ἰουλίου 1907 ἕως 31 Μαΐου 1908	Δολ.	1,232,210
» 1908 » 1909 »	»	1,220,509
» 1909 » 1910 »	»	1,609,860

Ἐξαγωγή ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς Αἴγυπτον προπάντων καπνοῦ καὶ τουμπεκίου, κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος ἔτους φρ. 5-936.592.

Σκέψεις τοῦ Μυσσέ:

Ὁ περισσοτέρως πόνος ὑβρίζει τὸν οὐρανόν. Ὁ πόνος ὁ βαθὺς ἀκούει.

Ἡ ἀγάπη συχνὰ ἀνοίγει πληγές, συχνὰ φέρνει τὴν δυστυχίαν· μὰ πάντα ἀγαποῦμε.

Βασιλεὺς Λήρ:

Καὶ ὁ χειρότερος ζητιάνος ἀποζητᾷ τὸ περιττόν μέσα στὴν πῖθ ἐλευνὴ ζωῇ. Ἄν δώσωμε στὴν φύσιν ἐκεῖνο μόνον πού ἡ φύσις ἀπαιτεῖ, ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου θὰ κατέβῃ ὡς τῇ ζωῇ τοῦ κτήνους.

Λαμπρυνέ:

Νὰ ζῆς μαζὶ μ' ἐκείνους πού ἀγαπᾷς τίποτε ἄλλο. Εἴτε ὄνειροπολεῖς, εἴτε τοὺς μιλεῖς, εἴτε δὲν λὲς τίποτε, εἴτε τοὺς συλλογίζεσαι, εἴτε σκέπτεσαι τὰ πῖθ ἀσήμαντα πράγματα, ἀδιάφορον πάντα ὅπως στὸ πλᾶϊ ἐκείνων.

ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν «Παναθηναίων»

— ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου —

Ἐκ προσηγουμένων εἰσφορῶν. . . . Δρ. 2,672.10

Τὸ ἀπαιτούμενον ὀλικὸν ποσὸν εἶναι 3,500 περίπου. Ὑπολείπονται περὶ τὰς 900. Καὶ τὸ ὑπενθυμίζομεν εἰς ὅλους. Ὅλοι ἔζησαν καὶ ζοῦν μὲ τοὺς στίχους τοῦ ὕμνου τῆς ἐλευθερίας.

Αἱ εἰσφοραὶ στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Οἱ Γίγαντες, Μιχ. Π. Παπαστρατηγάκη, Ἀθήνα, δρ. 2.

Τὰ Καρφιά, δραματικὴ σκηνὴ Στεφάνου Δάφνη. Ἀθήναι, τυπογραφεῖον «Ἐστία» Μάϊσινερ καὶ Καργαδοῦρη, ἐκδοσις «Εἰκονογραφημένης».

Τὸ «Ἠρώων τοῦ Ἀγῶνος», τεῦχος Β' Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, Ἰάκωβος Τομπάζης, Παναγιώτης Κεφά-

λας, Νικηταράς. Ἀθήναι, Ἑλλ. Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία. Τυπ. Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη δρ. 3.50 φρ. 4.

Ψυχολογικὴ Φυσιολογία τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ἰδιοφυΐας, Μάξ Νορντάου, μετάφρ. Ἡλία Ι. Οἰκονομοπούλου. Ἀθήναι, ἐκδ. Γ. Φέξης, δρ. 2.

Κοινωνιολογικὰ παράδοξα, Μάξ Νορντάου, μετάφρ. Ἡλία Ι. Οἰκονομοπούλου. Ἀθήναι, ἐκδότης Γ. Δ. Φέξης, δρ. 3.

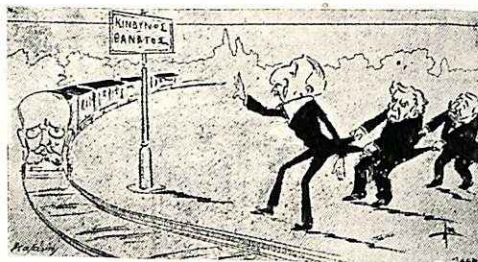
Ἡ ἐπιστήμη τῆς εὐτυχίας, Jean Finot, μετάφρ. Ἀλεξ. Ι. Γεωργιάδου, ἱατροῦ. Ἀθήναι ἐκδ. Γ. Δ. Φέξης, δρ. 3.

Τὸ ἄγνωστον καὶ τὰ ψυχικὰ προβλήματα, Καμίλου Φλαμιαριών, μετάφρ. Ἀλεξ. Ι. Γεωργιάδου ἱατροῦ, Ἀθήναι ἐκδ. Γ. Δ. Φέξης, δρ. 3.

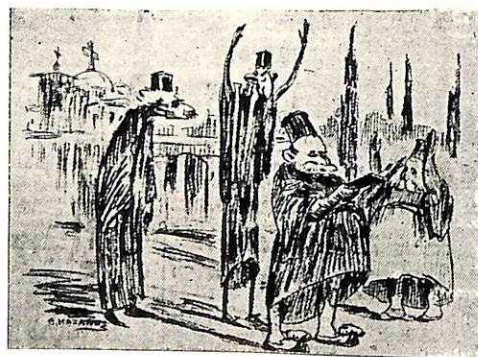
Ἀγάπη στὸ χωριό, διήγημα Κωνσταντίνου Χατζοπούλου. Ἀθήναι, τυπογραφεῖο «Ἑστία» Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη, δρ. 0.80.

Δρακόνταθλοι, ποίημα ἐπικὸν Δημητρίου Ζαχαρία, Σμύρνη τυπ. «Ἀμάλθειας» Γρ. ἀργ. 5.

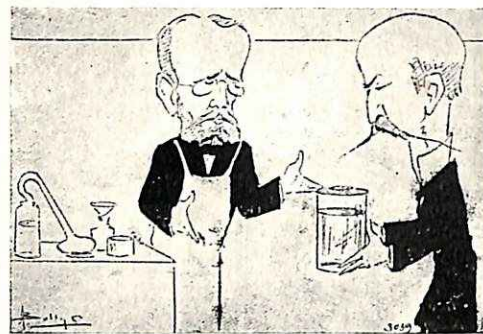
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

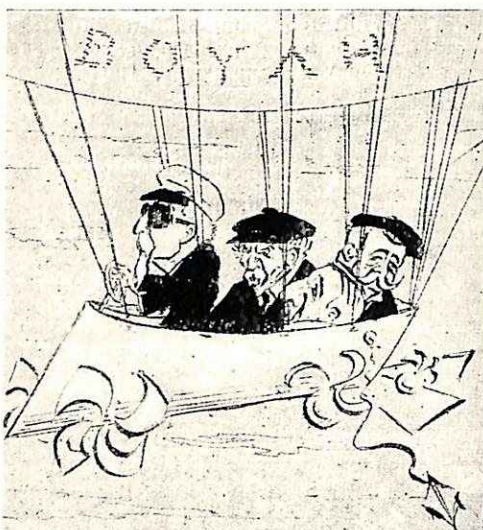
Πατρις

Εἰς τὴν αὐλὴν μιᾶς μονῆς, παράστασις πρωτοφανῆς «Ἑστία»

Πάρε τὴ διάλυσιν, ἀλλὰ τὸ νοῦ σου στὰ δηλητηριώδη στοιχεῖα ποὺ ἐμπεριέχει — Πατρις

Αἱ πρόοδοι τῆς ἀεροπλοΐας ἐν Ἑλλάδι — Ἐνα... ἐλαφρότερον τοῦ ἀέρος ἐξαφανιζόμενον εἰς τὰ ἴλη. Πατρις

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 50,000,000 — ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡ. 10,275,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Διευθύνσεις τηλεγραφικὴ
«Ἀθηναϊκὴ»

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ: Ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρω, Καλάμαις, Τριπόλει, Βόλῳ καὶ Λαρίσσει.

ΕΝ ΚΡΗΤῃ: Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείῳ καὶ Ρεθύμνῳ.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ: Ἐν Κ/πόλει (*Υ/μα ἐν Γαλατῇ μετὰ Πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), Ἀμισῷ, Τραπεζοῦντι, Κερασσοῦντι, Σμύρνῃ, Μερσίνῃ, Θεσσαλονικῇ, Σέρραϊς, Καβάλλῃ, Σάνδῃ, Ἰωαννίνοις, Χίῳ.

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ: Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Midan), Καῖρῳ, (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Mousky), Ζαγαζικίῳ, Μανσουῤῃ.

ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ (N° 22 Fenchurch Street), ΕΝ ΛΕΜΙΣΣῳ (Κύπρον) καὶ ἐν ΧΑΡΤΟΥΜ (Σουδάν).

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1910

Διαθέσιμα:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ἐν τῷ Ταμείῳ καὶ παρ' ἐγχωρίοις Τραπεzaῖς	Δρ. 11,985,120.01	Δρ. 29,952,381.49
Παρά Τραπεζ. ἐν Εὐρώπῃ καὶ Σ. ματα ἐν χαρτοφυλακίῳ	» 17,967,261.48	
Προεξοφλήσεις καὶ Προκαταβολαὶ Ε/γραμμάτων		» 32,035,501.97

Ἡγγυημένοι λογαριασμοί:

ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων	» 58,862,845.65	
δι' ἐμπορ. καὶ ἄλλων ἐγγυήσεων	» 47,000,405.97	» 116,355,983.17
ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων	» 10,492,731.55	
Τρέχοντες λ/σμοὶ χρεωστικοὶ		» 26,795,092.45
Ὁμολογίαι Ἐθνικῶν Δανείων, Διμενικῶν Ταμείων καὶ Ἀγώνυμων Ἑταιριῶν		» 13,337,987.84
Χρεώγραφα καὶ τοκομερίδια		» 8,683,539.41
Συμμετοχαὶ εἰς ἐπιχειρήσεις		» 5,265,116.85
Κτήματα Τραπεζῆς		» 4,778,866.72
Εγκαταστάσεις καὶ ἐπιπλα Κεντρικοῦ καὶ Ὑποκαταστημάτων		» 945,631.63
		Δρ. 238,150,101.53

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Ἑταιρικόν	Δρ. 50,000,000.—	
Κεφάλαιον τακτικὸν Ἀποθεματικόν	» 5,275,000.—	
Ἀποθεματικὸν Προνοίας	» 5,000,000.—	
Καταθέσεις	Δρ. 91,507,224.99	» 104,164,500.87
Ταμειυτήριον	» 12,657,275.88	
Τρέχοντες λ/σμοὶ πιστωτικοὶ		» 30,727,189.14
Ὑποκαταστήματα		» 2,104,532.41
Ἐξωτερικοὶ λ/σμοὶ		» 33,610,573.—
Προσωρινοὶ λ/σμοὶ καὶ διάφορα		» 7,268,306.11
		Δρ. 238,150,101.53

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς

Ζ. Κ. ΜΑΤΣΑΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Φ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ Προεξοφλήσεις, Εἰσπραξεις γραμμάτων, Προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, Ἀνοίγει τρεχουμένους λ/σμοὺς ἠγγυημένους καὶ ἐν γένει ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης τραπεζικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως ὑπὸ συμφερωτάτους ὅρους, Δεχεται χρεώγραφα πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων, Ἐνοικιάζει χρηματοκιβώτια εἰς ἰδιώτας, Δέχεται καταθέσεις χρημάτων εἰς χρυσὸν καὶ τραπεζογραμμάτια πληρῶνους τόκον:

3	%	εἰς πρώτην ζήτησιν
3 1/2	%	διὰ καταθέσεις ἑξ μηνῶν
4	%	» » ἐνός ἔτους
5	%	» » δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Διὰ τὰς εἰς τὸ Ταμειυτήριόν της, λειτουργοῦν καθ' ἑκάστην, καταθέσεις ὥς καὶ διὰ τὰς χάριν ἀγαθοεργῶν σκοπῶν, πληρῶναι τόκον 4 %.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Εκδιδόμενη υπό την διεύθυνσιν του Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Louis Büchner 'Ο κατ' ἐπιστήμην ἄνθρωπος.

Μετ. Ἀν. Φαρμακοπούλου

Τὸ ἔργον διαιρούμενον εἰς τρία μέρη ἐξετάζει ἀπὸ βιολογικῆς κυρίως ἀπόψεως: Πόθεν ἐρχόμεθα; Ποῖοι εἴμεθα; Ποῦ βαίνομεν; Ἡ πρωτογενὴς τοῦ ἀνθρώπου κατάστασις, ἡ κατ' ἐξέλιξιν καταγωγὴ του, ἡ σημερινὴ φυσιολογία καὶ ἡ κοινωνικὴ, ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ του ὑπόστασις ἐκτίθενται μὲ τὸ ἀναλυτικὸν πνεῦμα καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν εὐρυμάθειαν τοῦ διασήμου ἐπιστήμονος, τὸν ὁποῖον ἀπέδωκε μὲ ἀκρίβειαν ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς δημοσιολόγος κ. Φαρμακόπουλος.

Δρ. 4.

A. Debay = Φιλοσοφία τοῦ γάμου.

Μετ. Θ. Ὁρφανίδου

Ἡ φυσιολογία συγγραφεύς, τοῦ ὁποῖου ὅλα τὰ ἔργα ἐσημείωσαν καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν ἐκδόσεων ἐν Γαλλίᾳ καὶ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, πραγματεύεται τὰ τοῦ ἔρωτος, τῆς εὐτυχίας, τῆς συζυγικῆς πίστεως, τῆς ζήλοτυπίας, τῆς μοιχείας, τοῦ διαζυγίου, τῆς ἀγαμίας ἀπὸ βιολογικῆς καὶ ἠθικῆς ἀπόψεως. Ἡ μετάφρασις ἐγένεν ἐκ τῆς 11ῆς ἐκδόσεως.

Δρ. 3.

A. Fouillé — Ἡ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτους.

Βοάϊλα Ἀργυρῆν

Τὸ διτομὸν σπουδαῖον σύγγραμμα τοῦ Φουγιέ περὶ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Σωκράτους ὡς ἰδεολογίας καὶ ὡς ἠθικῆς συνέπτεξεν ὁ Ἕλλην συγγραφεὺς εἰς βιβλίον γενικῶς προσιτὸν διὰ τὴν σαφήνειαν, τὴν λογικὴν μέθοδον καὶ τὸ ὕψος του. Εἰς αὐτὸ διευκρινίζονται αἱ Σωκρατικαὶ ἀντιλήψεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἔργων τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ξενοφώντος, φαίνεται δὲ ἐναργῶς τὸ ὕψος καὶ ἡ ἐκτασις τῆς διδασκαλίας τοῦ μεγάλου φιλοσόφου.

Δρ. 2.

Ernest Renan 'Ο Ἀντίχριστος.

Μετ. Η. Οἰκονομοπούλου

Ἡ φιλόσοφος καὶ καλλιτέχνης συγγραφεὺς, ὁ μέγας Ἀσσυριανολόγος καὶ Ἑβραϊστὴς Ρενάν ἐξιστορεῖ μὲ τὸ θαυμάσιον ὕψος του τὰ τῆς παραδόσεως περὶ Ἀντιχρίστου κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ Χριστὸν χρόνους ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αὐθεντικῶν κειμένων. Ἡ φανέρωσις τῆς τότε κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως, ἡ ἀνάπτυξις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ὅλα τὰ συναφῆ θέματα φιλοσοφικά καὶ ἱστορικά καθορίζονται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

Δρ. 3.

Max Nordau Ψυχολογικὴ φυσιολογία.

Μετ. Η. Οἰκονομοπούλου

Υπέροχος τῶν ἠθικῶν τῆς κοινωνίας βάσεων, ἀπολογητὴς τῶν παλαιῶν ἀξιών κατὰ τρόπον ὃχι δογματικόν, ἀλλὰ ὀρθολογιστικόν, παρουσιάζεται ὁ Νορντάου εἰς τὸ ἔργον του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ψυχολογικὴ φυσιολογία τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἰδιοφυΐας». Καταπολεμεῖ τὴν ἐπαναστατικὴν ῥοπὴν εἰς τὴν ἰδεολογίαν καὶ ἰδίως ἀναλύει καὶ καθορίζει ἀπὸ φυσιολογικῆς ἀπόψεως τί εἶναι ὁ ὀρθὸς νοῦς, ἡ ἰδιοφυΐα καὶ ἡ μεγαλοφυΐα.

Δρ. 2.

G. Flammarion 'Ο Θεὸς ἐν τῇ φύσει.

Μετάφρασις Α. Ζάρκου

Τὰς ἐπιστημονικὰς περὶ τοῦ σύμπαντος γνώσεις, κυρίως τὰς ἀναγομένας εἰς τὸν εὐρὺν ὀρίζοντα τῶν φυσικῶν νόμων καὶ τῆς ἀστρονομίας, παρουσιάζει εἰς τὸ βιβλίον του αὐτὸ ὁ Φλαμμαριόν. Ἀφορμώμενος ἀπὸ τὸ δόγμα τοῦ Θεϊσμοῦ καὶ καταλήγον εἰς ἀναγνώρισιν τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἁρμονίας τοῦ κόσμου, ἀπὸ τοὺς πλέον γενικοὺς νόμους ἕως εἰς τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῶν ὑπάρξεων, παρουσιάζει μὲ πειστικότητα τὴν ὑπόστασιν Ἀνωτάτου Ὁντος δημιουργοῦ τῆς ζωῆς.

Δρ. 4.

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
Ζητήσατε Τιμολόγιον Βιβλίων (δωρεάν).

ΦΑΝΕΛΛΕΣ ΣΩΒΡΑΚΑ
ΚΑΛΤΣΕΣ ΚΟΥΒΕΡΤΕΣ
ΜΑΛΛΙΝΑ ΑΓΓΛΙΚΑ
ΠΡΩΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ
ΠΡΩΗΝ ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΗ
76—ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—76

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"
Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ
44—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—44
"Όλα τὰ ἑλληνικὰ βιβλία

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ £ 600.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Κερκύρα, Κεφαλληνίᾳ, Ζακύνθῳ, Πάτραις, Πειραιεῖ, Τριπόλει, Ναυπλίῳ.

Καταθέσεις. Ἡ Ἴονικὴ Τράπεζα Limited ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1910 μέχρι νεωτέρας εἰδοποιήσεως, δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια ἐπὶ τόκῳ ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους:

3% ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσὰ μέχρι 100.000 Δρ. — 1/2% ἐτησίως εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσὰ πέραν τῶν 100.000 Δρ. — 3 1/2% ἐτησίως μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2 ἐτῶν. — 4% ἐτησίως μετὰ 2 ἐτῶν μέχρι 4 ἐτῶν. — 4 1/2% ἐτησίως πέραν τῶν 4 ἐτῶν.

Ἡ Τράπεζα δέχεται ἐπίσης καταθέσεις εἰς chèques ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ὡς ἑξῆς: 3% ἐτησίως εἰς α' ζήτησιν. — 3 1/2% ἐτησίως μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2 ἐτῶν. — 4% ἐτησίως μετὰ 2 ἐτῶν μέχρι 4 ἐτῶν. — 4 1/2% ἐτησίως μετὰ 4 ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς ὃ εἶδος ἐγένετο ἡ κατάθεσις, παντὸς δικαιώματος χαρτοσήμου ἐπιβαρύνοντος τὸν καταθέτην.

ΤΑΝΤΑΛ

Ἡλεκτρικοὶ λαμπτήρες οἰκονομίας ἐκ μετάλλου Tantal 70% οἰκονομία ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ & ΣΑΣ

27—ΟΔΟΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ—27

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Κ. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ ΚΑΙ ΘΡ. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ, 15 ΣΤΟΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

Συλλογὴ τῶν μεγάλων κλασικῶν. — Μουσικὴ δι' ὅλα τὰ ὄργανα εἰς μεγίστην ποικιλίαν. — Ὅλα τὰ νεώτερα ἔργα (Succés). — Ὀργανα μουσικά. — Πιάνα. — Χορδαὶ ἀρίστης ποιότητος. — Ἐξαρτήματα ὀργάνων. — Χαρτὶ μουσικῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας ὅλων τῶν πενταγράμμων. — Μελάνη καὶ πέννες μουσικῆς. — ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΟΔΟΧΙΚΟΝ.

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΙ' ὍΛΑ ΤΑ ὈΡΓΑΝΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Γ. Ν. ΠΑΠΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΡΑΠΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Ὁδὸς Σταδίου 11—Ἐν Ἀθήναις

ΖΥΘΕΣΤΙΨΤΟΡΙΟΝ "Ο ΠΛΑΤΩΝ,"

→ ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ ←

ΜΕΓΑ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ

ΚΑΙ ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

“ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΒΟΥΣΤΑΣΙΩΝ,”

ΛΕΜΠΕΣΗ, ΓΕΩΡΓΑΝΤΗ & Σ^{ΙΑ}

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 48

ΑΘΗΝΑΙ, Τηλέφωνον 597.

Σ. Π. Α. Π.

Ἀναχωρήσεις ἐξ Ἀθηνῶν

- 6.30 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Τρίπολιν, Μεγαλόπολιν, Κυπαρισσίαν, Καλάμας.
7.05 » Διὰ Κόρινθον, Καλάβρυτα, Πάτρας, Κυλλήνην, Πύργον, Ὀλύμπια.
8.30 » Τοπικὴ διὰ Κόρινθον.
11.30 » Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Πάτρας.
1.20 μ.μ. Ταχεῖα διὰ Πάτρας, κατὰ Δευτέραν καὶ Τετάρτην.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Πατρῶν

- 7.10 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Ἀθήνας.
8.15 » Ταχεῖα δι' Ἀθήνας, κατὰ Τρίτην καὶ Παρασκευήν.
11.35 » Διὰ Καλάβρυτα, Κόρινθον, Ἀθήνας.
6.30 » Δι' Ὀλύμπια, Κυπαρισσίαν, Καλάμας.
3.45 μ.μ. Διὰ Πύργον, Ὀλύμπια.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Καλαμῶν

- 7.00 π.μ. Διὰ Κυπαρισσίαν, Ὀλύμπια, Πάτρας, Μεγαλόπολιν, Ἀθήνας.
12.05 » Διὰ Κυπαρισσίαν, Πύργον, Τρίπολιν.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

- 2.45 μ.μ. Ταχεῖα ἐκ Πατρῶν (δὲς ὡς ἄνω)
4.45 » Ἐκ Πατρῶν, Τριπόλεως, Ναυπλίου.
6.15 » Τοπικὴ ἐκ Κορίνθου.
7.00 » Ἐξ Ὀλυμπίων, Πατρῶν, Καλαβρύτων.
8.00 » Ἐκ Καλαμῶν, Κυπαρισσίας, Μεγαλόπολεως, Τριπόλεως, Ναυπλίου.

ΧΙΛΙΟΜ. ΒΙΒΛΙΑΡΙΑ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ

1000 χιλιόμ. ἐκπτώσις 25 %	Α'	Θ.	Δρ.	90	διαρκείας 6 μηνῶν
	Β'	»	»	75	
	Γ'	»	»	45	
2500 χιλιόμ. ἐκπτώσις 30 %	Α'	Θ.	Δρ.	210	διαρκείας 12 μηνῶν
	Β'	»	»	175	
	Γ'	»	»	105	

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου 67. Κολώνια

Κοιμώσιν Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Γαλακτοκομεῖα

Ι. Χρυσάκης, Πλατεῖα Συντάγματος.

Νικόλαος Δ. Γ. Σκρέκης, ὁδὸς Σόλωνος 139.
(Πλατεῖα Κάνιγγος)

Βιβλιοδετεῖα

Β. Κοντομανώλη, ὁδὸς Ἱπποκράτους 3.

Σ. Ἀμπατζόπουλος, ὁδὸς Κολοκοτρώνη 7.

Φαρμακεία

Π. Βασιλείου, ὁδὸς Σταδίου καὶ Αἰόλου.

Καταστήματα Ἀποικιακῶν

Δημ. Ἀγγλον, ὁδὸς Ἀγίου Μάρκου, 22.

Φηλιξ Ράνιος, ὁδὸς Σταδίου 8 Ὀπτικά
(Εἶδη ὀπτικά, φωτογραφικά, ἐπιστημονικά).

Ἐδωδιμοπωλεῖα

Β. Ἀπόττου πρὸς τὴν Γουλιέλμου, ὁδὸς Σταδίου 9.

Π. Κ. Ἐξαρχόπουλος καὶ Ἀδελφός, Σταδίου 58.

Ἀποθῆκαι οἰκερικῶν

Ἰω. Γ. Μπουλουγουράς, ὁδὸς Αἰόλου 130-132.

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ

Ζ. ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ

Ὁδὸς Προαστίου 10